

KÖNYV

144 Ft

HÉT

IV. ÉVFOLYAM 12. SZÁM • 2000. JÚNIUS 15.

KULTURÁLIS KÉTHETILAP

Kertész Ákos
Hat és fél
liter benzin

Ember és gondolat
Grétsy László

Színház
Mozi – Video

Nyerges András
A bóbás királyné
és a vérnőző barom

Interjú
Bitó Lászlóval
Markó Bélával

Írófaggató
Kapecz Zsuzsa

Nádor Tamás
Zelk Zoltán
és a lovi

**Íróként mindig is a mesélést
tartottam legfontosabb feladatomnak**

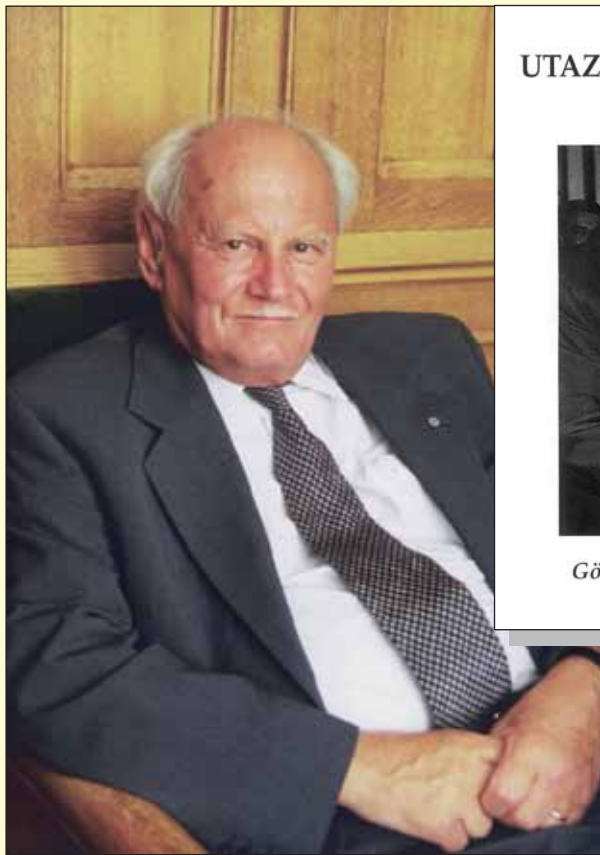
Beszélgetés Spiró Györggyel

Foto: Szabó J. Judit

A Libriben még az Ünnepi Könyvhét is tovább tart.
Libri Könyvpalota – ünnepi könyvheti programok
Budapest VII., Rákóczi út 12. Telefon: 267-4844

A Tevan Kiadó és a Békés Megyei Hírlap közös ajánlata

UTAZÁSOK AZ ELNÖKKEL

Göncz Árpáddal a világban

Utazások az Elnökkel

Göncz Árpáddal a világban

Göncz Árpád köztársasági elnök 1990 óta járja a világot. Hivatali ideje alatt több mint 130 alkalommal kelt útra népes küldöttség élén, hogy képviselje a Magyar Köztársaságot. Megfordult mind az öt kontinensen, Ausztrália kivételével mind-egyiken többször is. Mintegy hetven országban járt, vendégeskedett királyi, császári és államfői rezidenciákban, parlamentekben, kormányhivatalokban, találkozott hazájuktól távol élő magyarokkal, ismerkedett helyi nevezetességekkel. Utjaira – amelyekre különgéppel, menetrendszerinti járattal vagy katonai repülővel utazott – szakértők, s gyakran gazdasági szakemberek és újságírók hada is elkísérte – legtöbbször saját költségén. Huszonkét külföldi programjára a sajtóküldöttség tagjaként az Axel Springer Magyarország Kiadó két megyei lapjának a Békés Megyei Hírlapnak és a Somogyi Hírlapnak a munkatársai is vele tartottak. Ahogy utaztak, amit láttak, tapasztaltak, átéltek, azt hazaérve lapjukba megírták. Az írásokat – amelyek időszerűségükből semmit nem veszítettek – a leköszönő Göncz Árpád köztársasági elnök politikusi nagysága előtt tisztelegve – most kötetbe gyűjtve közreadjuk.

200 oldal, gazdag képanyag színes védőborítóval (B/5 méretben)

1. kiadás, 1770 Ft Megjelenés: 2000. július 1.

Megrendelhető: Tevan Kiadó, 5600 Békéscsaba, Luther u. 12. Telefon: 66/441181 (fax is)

A Sclar Kiadó ajánlata

Jámbor Judit: Amíg játszol

(Beszélgetés Spiró Györggyel)

Az életút kezdetéről, a nyelvtudás és a barátok szerepéről, a színházigazgató viszontagságairól faggatta Jámbor Judit az író, és a beszélgetések során olyan kérdéseket feszegetett, amelyek érintik a drámaíró kapcsolatát a színházzal, a közönséggel és a külvilággal. Az interjúkötet úgy mutatja be a kort, amelyben a novelláskötet eseményei megtörténtek, hogy azok is, akik a hatvanas-hetvenes években még nem éltek vagy nem figyelték az akkori világ történéseit, megértik az önéletrajzi vallomások hátterét.

224 oldal, 980 Ft

Spiró György: Álmodtam neked

1987-ben jelent meg ezen a címen a szerzőtől egy bevallottan önéletrajzi ihletésű novelláskötet. A mostani, bővített tartalommal kiadott, nemzedéki életrajznak is tekinthető mű rövid, borongós, esetenként ironikus írásokat tartalmaz, amelyek a szerző saját élményeit lírai hangvételben, őszintén, szépítés és önsajnálattal nélkül közvetítik az olvasóknak.

256 oldal, 1176 Ft

A. J. P. Taylor: Harc a hatalomért Európa, 1848–1918

Az 1848-ban egész Európán végigsöprő forradalmi hullám, mely Metternich bukásával vette kezdetét, a nacionalizmus addig elképzelhetetlen térhódítását idézte elő. A korszak végén, az első világháború idején a kontinens legpatinásabb dinasztiáinak – a Habsbur-

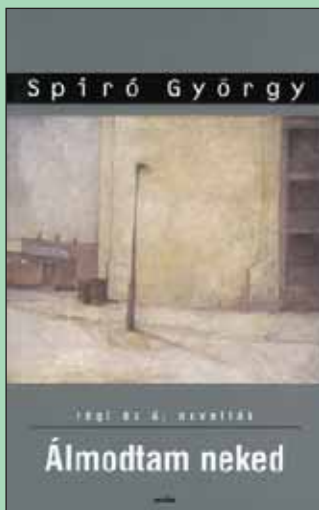
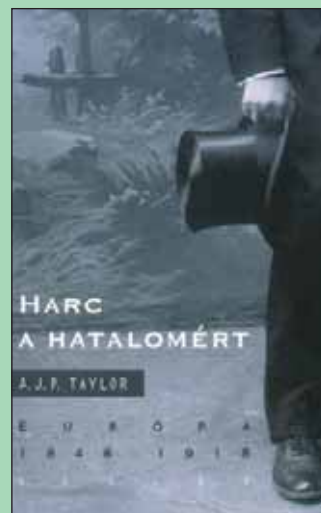
goknak, a Romanovoknak és a Hohenzollerneknek – mind meg kellett válniuk a hatalomtól. Az eltelt hetven év – e könyv tárgya – újra rajzolta az 1815-ös bécsi határokat: Cavour és Bismarck új európai nemzetállamokat teremtett, miközben a nagyhatalmak helyet kerestek a nap alatt Afrikában.

E művében – mely egyike a legjelentősebbeknek – A. J. P. Taylor bemutatja, miként befolyásolta a hatalmi egyensúly változása az európai történelem menetét abban a korban, melyben a vén kontinens utójára érezhette magát a világpolitika közép-pontjában. Taylor műve lebilincselő tudományos történelmi munka, de olvashatósága révén irodalmi műként éppúgy megállja a helyét.

728 oldal, 17 térkép, 3584 Ft

A Taylor sorozat eddig megjelent kötetei:

Európa tündöklése és bukása, A második világháború okai, A Habsburg Monarchia 1809–1918, Bismarck. A férfi és az államférfi, Marx-Engels: Kommunista kiáltvány Taylor előszavával, A háború urai

A Sclar Kiadó könyvei kaphatók a könyvesboltokban, megrendelhetők levélben, faxon e-mailen vagy telefonon a kiadótól. 1114 Budapest, Bartók Béla út 7. Telefon: 386-2946, fax: 466-7648, e-mail: sclar@sclar.hu

Milyen lenne az életünk irodalom nélkül?

Az Ünnepi Könyvhét sajtótájékoztatóján, május 30-án, Zentai Péter László, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének igazgatója elmondta, hogy a nyitónapon elmarad az Olvasás Évéről a miniszterelnök ünnepélyes bejelentése, mert nem került a kormány elé az erről szóló előterjesztés. Bizakodjunk, hogy ez nem annak jelképe: a kormány számára nem fontos az olvasás, az irodalom. Reménykedjünk, ahogy az angol olvasás évét az angol kormány támogatta (lapunkban több alkalommal szólunk a magyar olvasás évéhez ötletet adó angol eseményről, beszámoltunk például arról, hogy Tony Blair angol miniszterelnök gyerekeknek olvasott fel verseket egy színházi esten), úgy a magyar kormány is e kezdeményezés mellé áll. Reménykedjünk, mert fontos az irodalom.

Losonczi Ágnes a hatvanas években végzett zeneszociológiai vizsgálódásai során megkérdezte alanyaitól azt is: milyen lenne az életünk zene nélkül. Egyöntetűen ijesztőnek találták a válaszadók az olyan világ elképzelését, amelyből hiányzik a zene. „Zene nélkül olyan lenne az élet: »mintha szüntelenül gyászolna az ember«”.

Milyen lenne az életünk irodalom nélkül?

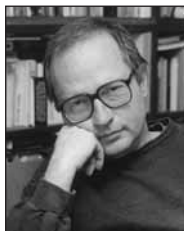
Nem olvasás nélkül, mert vannak ugyan olyanok, akik soha, semmit nem olvasnak, ám tudjuk azt is különböző felmérésekből, hogy sokan olvasnak újságokat, de könyvet nem vesznek a kezükbe évszám. Önmagában az sem az irodalommal történő együttélés bizonyítéka, ha könyvolvasó az is, aki könyvekből tanul, szerez információt, frissíti fel szakmai ismereteit, de szépirodalmat csak elvéve olvas. Az meg már a szépirodalom-olvasás csalafinta mélységekre vevő elemzése lenne, ha azt is firtatnánk, hogy irodalomolvasónak tekinthető-e az, aki irodalmat olvas, tudjuk ezt Adorno óta. (Így hát, a csalafinta mélységeket nem kedvelvén: nem firtatjuk.)

Milyen lenne az életünk irodalom nélkül? (A kivétel-állítás csapdájától óvnánk mindenkit: erre a kérdésre nem lehet részleges választ adni. Nem lehet azt mondani: „rossz, unalmas” irodalom nélkül még egész elviselhető maradna az életünk.) Jó lenne tudni, olvasóink e szónoki kérdés megválaszolására gondolva, milyen eredményre jutnak. Még jobb lenne persze, ha „nem-olvasóink” lehetséges válaszait ismerhetnénk meg.

Kiss József

KÖNYVHÉT

A TARTALOMBÓL

Beszélgetés
Spiró Györggyel
5. oldal

Interjú
Bitó Lászlóval
7. oldal

Kertész Ákos
Hat és fél liter benzin
12. oldal

Írófaggató
Kapecz Zsuzsát faggatta
Nádra Valéria
14. oldal

INTERJÚFORGÁCSOK
Nádor Tamás:
Zelk Zoltán és a lovi
KIADÓRA VÁRVA
Isabel Allende: Szerencsés leány
(Deme Mária)

5 Beszélgetés **Spiró Györggyel**
irodalomról és „más efféle lomokról”
(T. Puskás Ildikó)

6 **Halottképek, kémüldözők**
(Iszlai Zoltán)

7 **Beszélgetőkönyv Istenről,**
sorsunkról
Interjú **Bitó Lászlóval**
(Máthé Klára)

8 SZÍNHÁZ

9 Interjú **Markó Bélával**
(Mátraházi Zsuzsa)

10 MOZI-VIDEO

11 EMBER ÉS GONDOLAT
Grétsy Lászlóval
beszélgés Nádor Tamás

12 **Kertész Ákos:**
Hat és fél liter benzin

13 OLVASÓSZEMÜVEG
Nyerges András:
A bóbás királyné meg a vérnősző barom

14 ÍRÓFAGGATÓ
Kapecz Zsuzsát
kérdészte Nádra Valéria

15 HANGRÖGZÍTŐ

16 SIKERLISTA

17 KÖNYVAJÁNLÓ

23 MEGJELENT KÖNYVEK
2000. MÁJUS 19–JÚNIUS 1.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Kanizsai u. 41. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhet@dpg.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: **Kiss József** • Főszerkesztő-helyettes: **Csokonai Attila** • Lapmenedzser: **Könnnyű Judit és Orosz Csaba Gábor** • Művészeti vezető: **Szabó J. Judit** • Szedés, tördelés: **Recent Stúdió, Blasits Ildikó** • Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. • Felelős vezető: **Lendvai Lászlóné** vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltekért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjeszti árusításban: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a Bibliofil Kft., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt.

Zelk Zoltán és a lovi

Legendáját ismertem előbb. A Hűség és hála énekét, Sztálin-dicsőítő hosszú verseményét sokáig harsogták kamaszkori szavalótársaim. Akkoriban magam is Majakovszkijt ordítottam műkedvelő pódiumokon. Harsány volt a kor, s mi magunk szintén fortissimóban igyekeztünk a ragyogó jövőbe.

Kiskatonaságon, forradalom túl, amikor önkiszolgálók csontlevesei és kivégzések kőszá híreinek kulisszái között, piano pianissimóban, sőt hallgatva éltünk, tudtuk, őt is cellába zárták. Akkor már szájról szájra jártak örökös szegénységének történetei. S ha nem volt is pikareszk bájuk e historiáknak, szemil

főszereplőjük alakja azért fölsejlett a költőkoldusok idejéből. Nem a villoni vagányé, inkább az örökös pesti baleké, aki valahogy mégis mindig megmarad. S nem lejmolásai jóvoltából, inkább kedvessége okán. Zelkre még oratori napjaiban sem lehetett haragudni. Köztudomású volt: afféle szelíd link ő, örökös jóhiszemű. Kevésbé naiv barátai legföljebb a fejüket csóválták: hogy lehet valaki ekkora politikai analfabéta.

Mire kiengedték, már nem találkozhatott asszonyával. „Vak szemgödör: halott sirály”, olvastuk megrendülten a kor egyik meghatározó költeményét. S aztán a többit, amelynek nem volt egyetlen

hamisan szóló sora, szava, de ékeze, vesszőcskéje sem. Mert Zelk Zoltán versei valóban „szóltak”, s amint értékelői mondták, olyan egyszerűen és természetesen, ahogyan az énekesmadár dalol.

Köznapjaiban idővel értő társra talált, aki tudta, miként kell egy idősödő bőrbe bújít kisfiút szeretni. Még akkor is, ha mindenféle esendő bűnbe esik: mondjuk, kevéske pénzt kér kölcsön (ki tudja, mikor visszaadásra), zsugázni, vagy épp a lovira jár. Egy kicsit játszani.

Nagybeteg volt már, amikor rövid beszélgetésre kértem. Kórházi szobájába hívtam. A megbölcstült mester remegő hangjára, lakonikus válaszaira számítottam. Póztalan költői-emberi axiómákra. Treníroztam, észre ne vegye, sejtem,

ideje fogytán. De arra is készültem, hogy a magam suta módján, kellő tisztelettel vizsgasztaljam a mégiscsak megvényt gyermeket.

Kopogtam, de nem jött válasz. Gondoltam, elaludt, így óvatosan benyitottam. Az üres ágyat kicsit felpúpozva úgy vetette meg tulajdonosa, akár a börtönszökevény, hogy az épp csak bepillantó azt higgye: alszik.

Jó két óra múlva érkezett meg, mintegy átlopva magát a kórházi folyosón. S mindenki úgy tett, mintha észre se venné. Verejtékezve, lihegve ült ágya szélére. Aztán beszélgettünk egy kicsit.

A kéziratot már csak az égi lovin tudtam volna jóváhagyatni.

Nádor Tamás

KIADÓRA VÁRVA

Isabel Allende: Szerencsés leány

A chilei származású, Amerikában élő író legújabb könyve a minden újdonságra azonnal reagáló *The New York Times*-ban megjelent ismertetések tanúsága szerint igencsak megosztotta a kritikusokat. Alig száradt meg a nyomdafesték a gyönyörű kiállítású, négyszáz oldalas regény első kiadásán, gyors egymásutánban örvendezők és fanyalgók egyaránt megszólaltak. Ruth Lopez (*The New York Times Book Review*, 1999. október 24.) a fordulat, eseménydús, szórakoztató regényt üdvözli, majd tíz nappal később ugyanazon a hasábokon Michiko Kakutani közhelyektől hemzsegő, papírmaséfigurákra komponált, sekélyes és egysíkú műnek tartja a *Szerencsés leányt*.

Ami azt illeti, az én véleményem is változott olvasás közben, bár ennek oka egyszerűen az volt, hogy mást vártam, mint amit végül kaptam. Az első oldalakat újraolvassva úgy gondolom, nem kell szégyenkezni a

tévedésem miatt, a regény elejéről valóban a *Kísértetház* lapjairól ismerős, sokak által „mágikus realizmus”-nak nevezett írásmód köszön vissza, annak minden tartalmi és stílusbeli ismérvével együtt. Később – ahhoz azonban elég korán, hogy ne érezzük becsapva magunkat – a mű mesévé változik, kalandos, meglepetésekkel teli, vizsgáztató történeté, „ártalmatlan” (Ruth Lopez) kikapcsolódást kínálva a mesére változatlanul éhes, felnőtt olvasónak. Vizsgáztató, mert megvalósul benne a mesék igazságossága, s ártalmatlan, mert az író nem ígér mást, mint amit nyújt. A mindentudó, kívülálló elbeszélő már a negyedik mondatban a kezünkbe adja a végkifejlet kulcsát, egyértelműen utalva a hősnő, Eliza és a még sok fejezettel később színre lépő, kínai Tao Chi'en kapcsolatra.

Az események 1832. március 15-én kezdődnek, amikor Valparaisóban a Sommers testvérek

egy újszülött kislányt találnak a házuk küszöbén. A helyi angol kolónia társadalmi és kulturális elvárásainak megfelelően, szeretettel felnevelik, de a lány tizenhat évesen, gyermekével a szíve alatt a szerelme után szöki az aranylázban égő Kaliforniába. A regény végén a huszonegy éves Eliza egy forró nyári napon San Franciscóban bizonyoságot nyer afelől, hogy hajdani szerelmét, akit sohasem sikerült viszontlátnia, a környék hírhedt bűnbandájának vezéréként elfogták és kivégezték. A kamaszszerelmét mámorát azonban adigra elfakítja már az idő, s az új szerelemre kész fiatal nő megrendülve bár, de nem összetörten, inkább megkönnyebbülten és felszabadultan áll volt kedvese földi maradványai mellett.

Rózsaszín lányszobába való, fájdalommentes történetet azért ne várjunk, a szereplők sorsa, a korrajz, a háromféle (angol, amerikai, kínai) kultúra találkozásának – Michiko Kakutani által „felületes”-nek és „másodkézből való”-nak minősített – bemutatása nem mentes erőszaktól, szenvedéstől, kiszolgáltatottságtól és kilátástalan élet-

helyzetektől. Hézagossá tudású közép-európaiként nem tudom megítélni, mennyire felületes az aranyláz korának ábrázolása, mert én sokat tanultam belőle, s arra sem sikerült rájónnom, mit értett a *The New York Times* kritikusa „másodkézből való” alatt, mivel ehhez tudnom kellene, hogyan lehet „első kézből” ismereteket szerezni bizonyos, másfél évszázaddal korábbi eseményekről.

Kétségtelen, hogy a szórakoztató irodalom számos fogásával él az író, s az is vitathatatlan, hogy a történet néhány elemét kényelmesen elnagyolja, de bevallom, én a dicsérő és elmarasztaló kritikákról egyaránt megelégedve, „rendeltetészerűen” olvastam a regényt: hagytam, hogy a mese magával ragadjon és elbűvöljön.

Bizonyára sok követőm akad majd, ha a könyv magyarul is megjelenik.

Deme Mária

(*Daughter of Fortune* –

Spanyol eredetiből angolra fordította Margaret Sayers Peden. HarperCollins Publishers, New York, 1999)

„Íróként mindig is a mesélést tartottam legfontosabb feladatomnak”

Beszélgetés Spiró György íróval,
irodalomról és „más efféle lomokról”

Az idei Ünnepi Könyvhétben Spiró György két kötet révén is „érintett”.

A Scolar Kiadónál megjelenő, 43 novellát tartalmazó kötetnek ő a szerzője, a másik, a Jámbor Judit újságíró írta őt mutatja be. A novellák is, a Spiró Györggyel folytatott beszélgetések is önéletrajzi jellegűek. Ez utóbbi azért is meglepő, mert az író nem tartozik a magánéletéről, a személyes érzéseiről szívesen beszélő, mesélő tollforgatók közé.

Könyvhét: – Mi az oka, hogy most, majd’ tizenhárom évvel a Szépirodalmi Kiadónál megjelent *Almodtam neked* című, önéletrajzi vonatkozású novelláskötete után újra ilyen jellegű írásokból állított össze egy kötetet?

Spiró György: – Valóban rendkívül kevés az önéletrajzi indíttatású írásom. Az *Almodtam neked* című kötet anyaga abból – ha úgy tetszik írói válsághelyzetből – született a hetvenes-nyolcvanas években, hogy éppen bajban voltam a fikcióval. Szükségem éreztem, hogy olyasmiről írjak, amit megtapasztaltam, az az ami megtörtént velem, ami igaz, s ami közös bennem és a többi emberben. Most tizenhárom újabb ilyen novellával bővült a kötet. Szívesebben kreálok persze hősöket, olyan történeteket, amelyeknek tőlem függetlenül van epikai hitelük. Íróként mindig is a mesélést tartottam a legfontosabb feladatomnak....

Kh: – *Nemrégiben valahol egy neves értelmiségi egy interjúban Önt a huszadik század végi magyar irodalom egyik legnagyobb regényírójának nevezte. A Spiró-regények ún. „nagyregények”, olyanok, amilyeneket manapság nemigen írnak hazai tollforgatók. Ráadásul történelmi műlőben játszódnak, s az ilyen írások 1989 előtt félreérthetetlen politikai üzenetet is hordoztak...Még mindig fontosnak tartja, hogy történelmi témákon keresztül beszéljen mindarról, ami zavarja,*

ami foglalkoztatja, ami érdekli a világból?

S. Gy.: – Sohasem azért helyeztem a történeteimet a múltba, mert a cenzúra „kicszelezésének” vágya, vagy szándéka hajtott. Sokkal inkább az a – már említett – mesélési kedv, ami miatt magam is élvezem az írást... Nagyon érdekel a világ, a többi ember, különösen, ha másfélék, mint én vagyok.

Kh: – *Amikor a történelmi regényeit emlegeti, bizonyára nem véletlenül a múlt időt használja, mintegy utalva arra, hogy mostanában nem ilyesféle történeteket akar mesélni nekünk?*

S. Gy.: – Vannak történetek, amelyek már nem érdekelnek, s vannak olyanok, amelyeket nem lehet „lerázni”. Kísértenek, nyugtalanítanak, akár éveken, évtizedeken át ott szunnyadnak az emberben. Sokszor ellenkezés van bennem, hogy ilyesmiket írjak, olyanokat, mint amilyenek a *Té-boy* című kötetemben jelentek meg a kilencvenes évek elején. Utólag derült ki, hogy akkoriban ráéreztem valamire, amit ma már úgy fogok fel, mint a szférák üzenetét...Szóval rátaláltam erre a „rémvilágra”. (Csak később tudtam meg, hogy egy orosz író, Petrusovszkaja hasonló történeteket ír.) Már jó ideje ezek a hangok jutnak el a fülemhez, s a modernitásban egyre-másra fedezem fel a rémséget, rémregényt írok...

Kh: – *Rémnovellák helyett amolyan kaffkai rémregényt?*

S. Gy.: – Soha nem szerettem Kaffkát. Ennek a regényemnek is a történet az alapja.

Kh: – *Ha már a modern világ valóságos, vagy képzelt rémségeit említette... Mint az esztétika szakon régóta tanító egyetemi tanár, nem félti az irodalmat a számítógéptől, a különféle modern ismerethordozóktól? Lehet, hogy a regény műfaja elavul, az írott nyelv lassan elkomputerizálódik, azaz eljön (vagy már itt is van) a kor, amikor az írásbeliség az SMS-üzeneteknél, és az e-mailezésnél véget ér?*

S. Gy.: – Éppen az ellenkezőjét tapasztalom. Az amerikai diákok körében igen népszerű a könyv, az olvasás. Amerre csak jár az ember, mindenfelé könyvekbe temetkező embereket lát. Hogy nem azt az irodalmat olvassák, amelyet a különféle esztéták, kritikusok értékes irodalomnak tartanak, nem tartom tragédiának. Azt hiszem, az embereket mindig is érdekelni fogják a történetek. A számítógépről nem gondolom, hogy ez lenne ma az egyes számú közellenség, egyáltalán nem tartok attól, hogy „bekebelezi” az embereket, az emberi kapcsolatokat, a kulturális igényeiket.

Kh: – *Ön több műfajú író. 1981 óta verses-, esszé-, novellás-, drámakötetei, regényei jelentek meg. Utoljára a Nyugatosok között voltak ilyen „több lábbon álló tollforgatók”, akik ezer szállal kötődtek az irodalomhoz. Dolgozott dramaturgként és színházigazgatóként, volt könyvszerkesztő és újságíró, a MTA munkatársa és ma is tanít. Hogyan tudja például összeegyeztetni a napi pénzkereső foglalkozását és az írást?*

S. Gy.: – Nehezen, hiszen másféle képességeket, az agy más és más működési területeit kell mozgásba hozni a tanításhoz, s megint mást az íráshoz. A tanítás – amely jórészt interpretációból áll – gyakran blokkolja az alkotói fantáziát.

Kh: – *Egy rádióbeszélgetésben keserűen nyilatkozott a drámaírói lehetőségeiről. Nem tudom, hogy a családottsága jogos-e, hiszen a Csirkefej, vagy az Ikszek hatalmas színházi siker volt. Ráadásul most olvasom, hogy a Víg-*

színházban az Ön vezetésével drámaírói tanfolyam indul...

S. Gy.: – Az utolsó tíz évben sok darabot írtam. Azt gondoltam, hogy nem vagyok elég jó drámaíró és csak azért is meg akartam tanulni drámát írni. A darabjaim iránt – őszintén szólva – nem mutatkozott nagy érdeklődés... Azt gondolom, hogy ennek az egyik oka az, hogy mostanában a magyar színházak katasztrofális helyzetben vannak. Látszólagos társulatok működnek, a művészi munka nehezzé vált, emiatt ritkán mennek az előadások, nem nagy az igény a kortárs írók drámáira. A mai magyar drámaíró nem tud eljutni a közönséghez. Visszatértem a nagyprózához, hiszen azt csak én ronthatom el, abba nem rondíthatnak bele a körülmények, az esetlegességek. Egyébként nem először októtom a dráma- és prózaírást, hiszen az egyetemen is voltak ilyen kurzusaim.

Kh: – *Lehet-e olyasmit tanítani, amibez elsősorban tehetség kell?*

S. Gy.: – Segíteni lehet... S persze van, akinek már egy kis biztatás is elég, néhány szakmai „fogás” ismerete is bátorságot ad a kibontakozáshoz, ahhoz, hogy elő merjen lépni azzal, ami benne van... Én például büszke vagyok arra, hogy Hamvai Kornél az én rábeszélésemre írt darabot. Fontosnak tartom azt a szellemi kapcsolatot is, amely egy tehetséges pályakezdő és egy már idősebb – tapasztalt – író között szövődhet. Ez mindig is jelen volt az irodalomban... Ki tudná ma már „kibogozni”, hogyan hatott egymásra Gorkij és Babel, Tolsztoj, Csehov és Gorkij, Flaubert és Maupassant?

Kh: – *Mit olvas az író, amikor éppen nem ír?*

S. Gy.: – Ritkán jut időm arra, hogy a magam örömeire vegyek elő egy-egy művet, hiszen hol a tanításra kell készülnöm, hol pedig az éppen íródó művemhez kell hozzáolvasnom. Nemrégiben annak éreztem szükségét, hogy a nagyoktól, Swifttől és Lukiánosztól kértem segítséget...

A Könyvhét kérdéseit T. Puskás Ildikó tolmácsolta

Halottképek, kémüldözők

A bűnleplezés számos változatát fogadja szívesen a krimifaló. Az íróknak akkor a leghálásabb, ha pontosan tudatja vele: kikkel működik együtt közös agymunkájában a végki-fejlet katarzisaig. Ha túl sok a nyomozó, az olvasó még akkor is zavarban van, ha az adott műben örömmel fedez föl irodalmi értékeket.

Ezzel a kockázattal nézett szembe a szociográfus *Tábori Zoltán*, amikor *Nekropolisce* című kísérletében egy egész (pesti) orvoscsoporthoz főbb teendőinek bemutatását vette a nyakába. A spéci rendőralakulat majdnem olyan érdekessé válik, mint maguk a gaztettek, amelyekre dolgoznia kell. A halottkémlélők közben folyamatosan szövegelnek, s számos kulisszatitokra derítenek fényt. A tucatnyi groteszk-idétlen benyögéssel tarkított, gyászfekete humorú konstrukció zárt egészet képez. Szociográfiai hitele, háttérfestése elsőrangú. Az is figyelemre méltó, hogy némi szereplők életszerűen intrikálnak egymás ellen. Igényes alkotónak nem döntötte azonban el, ki is viszi a prímet közülük, akivel (átmenetileg) azonosulnunk lehet.

Az amerikai thrilleripar egyik nagygúyja *Patricia Cornwell*

erélyesebb volt, amikor – ugyancsak orvosi srófra járatott – regényeiben bizonyos *Scarpetta* boncnoknőre ruházta a viszolyogtatva-vonzás összetett feladatát. Az elvált doktorasszony immár hét könyvében metszi, kanalazza, zsigereli és fűrészezi – közönsége lekötésére pályázva – a hallgatag tetemeiket a magyar könyvpiacra is, és még mindig nem válik unalmassá. *Postmortem* című, sorozatkéjgyilkosról szóló kötetét régebbi munkái közül fordította le kitűnően Szűr Szabó Katalin. Megismerkedhetünk belőle a konokul tisztességes törvényszéki szakértő korábbi magánéletével is. Az intimitásokon túl mégis az tetszik igazán, hogy változatlanul érezzük működésében azt a megbecsülendő képességet, amit az apróságokra ügyelés zsenialitásának nevezhetünk. Lassú kiderülésre alapozott történeti rafinált holtpontról lendítik tovább a nyomozást, illetve itt a tényálladékok közös nevezőjének meghatározását. Az összefüggés fölfedezésében a szagok, színek és hangok játszóak a fő szerepet – kidomborítva, milyen hasznos is a női érzékenység a ronda merényletek megakadályozásában, olykor megelőzésében.

Nem ismeretlen nálunk a karakteres küllemű *Világsikerek* könyvsorozat újabb kötetének írója, David Lindsey sem. Ezúttal a műkereskedelemben elkövethető törvénytelenégeket kombinálja a hírszerzés terén véghezvihető csúnya turpisságokkal meg a pénzmosás furfangos módszereivel. Alakjai nem pályáznak a befogadói szimpátiára. Már csak azért sem, mert *Az éjszaka színei* szereplőgárdájában a férfi és női kémek vannak többségben, s múltjuk szétválaszthatatlanul összekapcsolódik korábbi maszatos ügyeskedéseikkel. Esetükben a tiszta igazság azért nem diadalmaskodhat, mert piszkos pénzeikhez az egymás ellen forduló egykori spionok egész egyszerűen ragaszkodnak. Fő céljuk a radikális megszabadulás egymástól. Mi pedig valójában nem győzünk csodálkozni, hogy a drámai feszültségű leszámolás viszonylag kevés hullával nyer beteljesülést. (Hogy a maradványok felhasználásával folytatódik-e tovább a modern titkosszolgálati párbaj egy remélhetőleg feszesebbre svájfolt Lindsey-regényben, az egyelőre kérdéses és rejtélyes...)

A *Veszélyes megbízatás* ambíciózus szerzője (*Michael C. Eberhardt*) nem elégszik meg az igazság és a jog tesség-lássék érvényesítésével. Emlékezetesre formált, büszke egyediségű hősnének, Sean Bennett védőügyvédnek addig kell tapadnia a mind lélegzetállítóbb leple-

zésekkel folytatódó gyilkossági-sikkasztási-tőzsdecsalási bonyodalmakra, mígnem a teljes felgöngyölés érdekében nemcsak az egzisztenciáját, hanem az életét is kockára veti.

Az ötletes krimi természetesen bírósági tárgyalással végződik. Ott aztán mindenki – jók s rosszak egyaránt – megmutatja, mire képes. Aki szereti, vagy már-már megszokta, hogy a korszerű bűnügyi prózát feldobja egy kis vadulós szex, az ebben a könyvben azt is megkapja; kellő számú remekül jellemzett rendőr, bámsz polgárember és agyafűrt fehérgalléros bűnöző penetráns portréival egyetemben.

Bármennyire is lejárt a magányos amerikai cowboy kliséjének divatja, a viszontagságokat nagybetűs ügyért vállaló, „munkáját végző” öntudatos szakférfiú típusával úgy látszik még mindig lehet rokonszenvet csiholni. Különösen, ha olyan mocskos dolgokat tisztáz, amilyenekkel a valóságban (és nemcsak a tengerentúliiban) van szerencsénk találkozhatni.

Istváni Zoltán

Tábori Zoltán: Nekropolisce. Athenaeum, 1999. 272 l., 1100 Ft

Patricia Cornwell: Postmortem. Európa Könyvkiadó, 2000, 370 l., 998 Ft

David Lindsey: Az éjszaka színei. 1999, General Press Kiadó, 339 l., 999 Ft.

Michael C. Eberhardt: Veszélyes megbízatás. 2000., General Press Kiadó, 352 l., 999 Ft

Verena Kast: Kötés és oldás

Fordította: *Liska Endre*
Európa Könyvkiadó, 2000

A halálhoz való viszonyt igencsak megváltoztatta az urbanizáció. A falvakban természetes volt, hogy az elhunytat a háznál mosdatták és öltöztették fel, majd a rokonsággal együtt kísérték a temetőbe. Az élet része volt a halál, éppen ezért úgy is kezelték, mint természetes jelenséget. A modern kor emberének nehezebb dolga van a halálhoz való viszonyá-

nak kialakításakor. Lakókörnyezetében nem fordul elő gyászmenet, hozzátartozója legtöbbször kórházban hal meg és a temetés is csak gyors, hivatalos aktus. Nem véletlen tehát, hogy korunkban egyre több ember képtelen feldolgozni társa elvesztését. A gyászmunkát segítő pszichológusokra egyre nagyobb szükség van, képviselőik pedig

publikációkkal hívják fel a téma fontosságára a szakma és a közvélemény figyelmét. Közéjük tartozik *Verena Kast* svájci jungiánus pszichoterapeuta is, akinek már több könyve is megjelent a gyással kapcsolatban. Az Európa Könyvkiadó Mérleg sorozatában most megjelent *Kötés és oldás* (új lehetőségek gyász és válás után) című kötetében az emberi kapcsolatok szemszögéből vizsgálja az „elválás” jelenségét. A legtöbb problémát a társas kapcsolatból az individuálisba való visszatérés nehézsége jelenti. Azok, akik mintegy szimbiózisban éltek együtt, valamennyire az autonómiájukat

is elvesztették, ezért személyiségük egy szegmense száll a sírba társuk elvesztésével – bármilyen furcsán is hangzik ez. Kast ezt a szülőktől való leválás folyamatához hasonlítja, amit a szülők szintén súlyos veszteségnek élnek meg. Azonban az élet rendjének tudomásulvétele, a kapcsolatok tudatos feldolgozása segíthet abban, hogy az új állapot ne okozzon letargiát, hanem a közös múlt emlékeinek integrálásával egy másfajta életfolytatásához nyújtsunk segítséget. Verena Kast okos könyve e gyászmunka fontosságának megértéséhez járul hozzá.

H. B.

Beszélgetőkönyv Istenről, sorsunkról

Interjú Bitó Lászlóval,
az „Izsák tanítása” szerzőjével

– *A Könyvhéten az Argumentum Kiadó gondozásában, Hegedős Mara szerkesztésében immár második „biblia-könyve” jelenik meg: az „Izsák tanítása”. Nem regény: párbeszéd. Előző, „Ábrahám és Izsák” című, (időközben oroszul is megjelent) regényéből, illetve a Vitray Tamással, Király B. Györggyel, Kulcsár Ildikóval és másokkal készített televíziós és rádiós beszélgetéseiből tudjuk, Önt mélyen foglalkoztatja, hogy miként volt képes a pogányság isteneitől elforduló Ábrahám a fiára emelni kését? Erről szól a Madách Stúdió premierje, az „Ábrahám és Izsák” Koltai János irta rendezte színpadi változata is, a rendezővel Ábrahám szerepében.*

– Az „Ábrahám és Izsák”-ban, a hagyományos regény érzelmeit, gondolatokat feltáró világában ezt igyekeztem megérteni – és megértetni. Sokszor átéltem a retentő jelenetet, hogy megválaszoljam az engem már gyermekkorom óta gyöttrő kérdést: miként élhette túl Izsák ép elmével apja gyilkos szándékát?

– *Ön a New York-i Kolumbia Egyetem saját kérésre nyugdíjba vonult „emeritus” fiziológia professzora, agy- és szemkutató – s tudjuk, Önnek ítéltek meg a természeti kutatás legmagasabb tudományos díját, melyet májusban vesz át. Mi kapcsolja össze regényírói – és tudományos munkásságát?*

– 1956 után, idegen nyelvűségbe kényszerült, tehát szinte nyelvem-vesztett emigráns életemet az élettannak szenteltem, míg vissza nem térhettem első szerelmemhez, az irodalomhoz. Ám az agy és a szem csodálatos működésének, az állatvilág végtelen sokfajtságának a megértése új távlatokat tárt fel előttem. A biológiai evolúció évmillió perspektívájából Izsákot az emberi nem fejlődésében velünk egyazon másodpercben élő

gondolkodónak látom. Az akkori civilizáció csúcán álló Egyiptomot megjárt Ábrahám fiának, a népe királyának nevelt Izsák a görög filozófusokéval mérhető bölcs lehetett.

– *Ez, ugye, csupán hipotézis. Mózses első könyvében erre a legsekeleyebb támpontot sem találjuk.*

– Több mint ezer évvel Izsák után a róla szóló hagyományokból csupán azt foglalták az Írásba, ami az akkori – mondjuk így: ideológiai – nézetek felépítéséhez szükséges volt. Az Írásból többet tudunk meg házasságáról, melyből Jákob született, mint róla magáról, nézeteiről. Az érzelmeiről nem is szólva. Még hiányosabb képet kapunk másik fiáról, Rebeka elsőszülöttjéről, Ézsauról. De nemcsak Izsák, hanem Ábrahám vagy Jákob gondolatait, tanításait sem ismerjük meg az Írásból. Pedig a bölcsesség semmi esetre sem Szókratésszal kezdődött. Hammurábi például – az első ránk maradt erkölcsi kódex szerzője – évszázadokkal előzte meg őt. Sőt, Mózes is.

– *Elképzelhető vajon, hogy olyan, a holt tengeri tekercsekhez hasonló*

leletek is előkerülhetnek, melyek az Ön Izsák-hipotézisét erősítik vagy megcáfolják?

– Nem tudjuk, hogy az Izsákról szóló szájhagyományokat valaha is írásba foglalták-e. Ha igen, akkor azok is odavesztek Alexandria könyvtárának talán az egész Krisztus előtti irodalmat tartalmazó, mai szemmel nézve is elképesztő gyűjteményének elpusztításakor. Valamely üldözött szekta eltemethetett Izsák (vagy Ézsau?) örökségeként fennmaradt papiusztekerceket. De egyelőre meg kell elégednünk azzal, amit a létező írástörödékekből az írói képzelet rekonstruálhat.

– *Az Ön Izsákját akár eretnek profétának is nevezhetnénk. Nem túl merész az Ön írói paradigmája?*

– Regényemben messze túl kellett lépnem a bibliai történeten, hogy szereplői hús-vér, érző-gondolkodó, élő és féltő embereként jelenjenek meg. Az én „paradigmában” Izsák népének jóságos, bölcs királya. Megérti, hogy a próbatételek istene, Ábrahám kegyetlen, büntető és jutalmazó, pusztító és oltalmazó Egy-Istene egyre keservebb szenvedést hoz az emberiségre. S a mennyei gondviselésbe, a győzelmet ígérő, mindenható istenekbe vetett vakhit kegyetlen háborúba sodor. Ám azt is meg kellett értenie, hogy amíg szomszédai hisznek saját, erőt adó, védelmet nyújtó istenekben, az ő népének is szüksége van a természetfölötti erők teljhatalmú Urára. Aki áldozatok fejében oltalmazó szövetséget ígért Ábrahámnak. Utolsó napjai közeledtével – miután Jákob elorozza az elsőszülött Ézsaut megillető áldást – Izsák felismeri, hogy Ézsauban megvan az erő a félelmetes ábrahám-i isten megtagadására, hogy

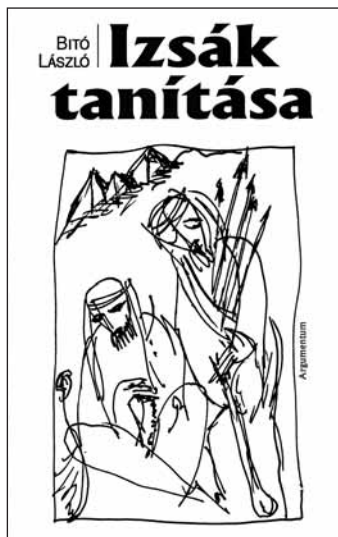
befogadhassa a jóságos, teremtő Alkotót. Rátéstálja élete minden bölcsességét, tehát a Teremtőhöz, az életet adó és óvó Istenhez vezető utat. Szavai valamikor a Krisztus előtti II. évezred hajnalán szólalnak meg. Az ábrahám-i istenkép akkor még kialakulóban volt. Népe századokon át még vissza-visszatért a sok istenű, aranyborjúnak is hódoló, talán megnyugtatóbb világba, melynek istenképeit nem véglegesítette még dogma, kánon. Még bármilyen isten elképzelhető volt.

– *Az Argumentum Kiadónál most megjelenő „Izsák tanítása” című új könyve erről szól?*

– Ez az apa képzelt beszélgetése fiával. Műfajában mintegy a klasszikus platóni dialógusra céloz, de nem csak emlékeztetésül a filozófia aranykorára. A Biblia ihlette sorozatom első könyve, az „Ábrahám és Izsák” sokszereplős regény. Ábrahám ugyan is megoszthatta istenképét népével, sőt, messze földről jött szolgálóival is, akiket a körülmetélés jegyében bevont az ő Egy-Istenével kötött szövetségbe. Új könyvemben az elmélkedő Izsák olyan istenre lelt, akit korának emberei még nem fogadhattak volna el. Isten-képét tehát csak választott fiával oszthatta meg. Erről szól a beszélgetések könyve. Készülő, harmadik könyvemben, „A Názáreti Izsák”-ban a kétezer évvel később született új Izsák oly isteni lényegre talál rá, melyet senkivel sem oszthat meg, ezért e munkám az ő – megértésre vagyó – monológja lesz...

A természetben élő, azt jól ismerő nomád Izsák- király a mindeneket szeretettel elfogadó Istent megtalálóló szavai mind- azokhoz szólnak, akik ma is új utat keresnek. Azokhoz, akikben valaha is felmerült: miért van az, hogy bár négyezer éve követjük az ábrahám-i, kétezer éve a krisztusi utat, egyre pusztítóbb háborúba sodródtunk, s mind kegyetlenebb rémtettek, megannyi népirtás tanúi letünk. Olyannyira, hogy a gonoszszágot – a Teremtő káromlásával felérő gondlattal – sokan immár velünk született, istenadta természetünk, genetikai örökségünk részének tekintik.

Máthé Klára

Színházi esték

Rómeó vérzik
Tom Waits-dalok
az Új Színházban

■ Ha egy színháznak zeneszerző az igazgatója, akkor természetesen találhatjuk az önálló dalestek műsorra kerülését. Márta István rendezésében Tom Waits amerikai szerző és énekes legsikeresebb számaint játssza Szakcsi Lakatos Béla, Tom-sits Rudolf, Babos Gyula, Balázs Elemér, Hárs Viktor. Hobo pedig énekel. Ennek a dalolásnak azonban van néhány fogyatkozása: a szöveg többnyire érthetetlen, holott balladaszerű történeteket, monológyszerű helyzet-dalokat beszél(ne) el a szólista. Amikor a szöveg éppen kivehető, akkor méltán támad fel a gyanúnk, hogy a szavakat fordították le (ugyan ki?) s nem a jelentést. Például: kellene már egy csokoládé Jézus – mondja az énekes, de nyilván nem az édesszájúak kedvéért teszi ezt, hanem azért, mert a csokoládé utal a színesbőrűekre. Waits a társadalom perifériájára szorítottakért protestál, de ennek zöme nem jön le, csak az nyilvánvaló, hogy Hobo nagyon haragszik. Ezt erősíti, hogy szűk hangterjedelmét üvöltve hangsúlyozza, amit a szája elé szorított mikrofon csak tovább öblösít. Az egy „Táncolj Matilda” refrénű dal kivételével – amit erősítő nélkül ad elő – nincs is karaktere énekesi teljesítményének.

Az est legjobb pillanataival a zenekar szolgál: tiszta a hangzás, ötletes a hangszerelés, az improvizációk kitűnőek. Sajnos a rendezés nem hitt a muzsikuskok erejében, ezért Hobo mászkál a nézőtéren, egyszer-egyszer statisztéria lejt át a színpadon, s géphangon részleteket kapunk Hobo enművé-

ből, a Csavargók tízparancsolatából. Mindezek helyett eredményesebb lett volna Tom Waits dalainak értelemszerű kibontásával foglalkozni, és elfelejteni a csipke előfüggönyt.

–kes

Öfensége
amatőrjei

■ Vagy húsz évvel ezelőtt a bukaresti Nemzeti Színház (kamaraszínházának, a Bulandrának) elsőpró sikere volt az amerikai Paul Foster darabja, az Angliai Erzsébet. A kortárs szerző alapötlete az, hogy Shakespeare korának egy vándor társulatával játszatja újra a Szűz Királynő történetét, méghozzá egy nagytorjú kocsmái közönség kíváncsi szerint. A királydrámákból ismert véres-fenséges történet ettől közönséges gyilkosok és egy kótyagos vénasszony csatározásává alakul – vagyis az a, aminek a közember megélte. A nyolcvanas évek román közegében ez a produkció nemcsak a *játék a játékban* modernségével ajándékozott meg, hanem pokolian aktuális társadalomkritikával is: a napi történelem gyalázata meztelenedett le.

Most egy alkalmi társulat, az Ad Hoc Csoport – választotta a darabot, ám nem egy négyszáz év előtti angol, hanem egy mai amatőr együttes hangszerelésében. A történelem most is összezusgorodott, sőt: szándéku-kat messze meghaladva el is tűnt, viszont remekül szórakozhattunk a dilettanciát hangsúlyozó ötleteken, és azokon is, amik csak *úgy* becsúsztak. A múlt nyáron már nagy sikert aratott Krétakör társulat (a zsámbéki szabadtéren adták elő Schilling Árpád rendezésében és átíratában a Vízkeresztet) legjelesebbjei vitték itt – a Merlinben – a prímet: Bodó Viktor, Sárosdy Lilla, Láng Annamária, Vinnai András; csoportjuk odaadó műked-

velőkkel egészült ki, sőt némelyike már „főiskolás-gyanús” vagy épp főiskolás is. Szerencsére azonban senki sem játszik rutinból, színpadi jártasságukra csak az utal, hogy már tudják, mit érdekes karikírozni a művészi allűrökből, s mi az, ami műkedvelő naivitás. Kitűnő humoruk, öniróniájuk és lendületük elfeledteti azt is, hogy helyenként alig érthető a szövegmondásuk (melyik színházban az) és nem jelenítik meg kellő világossággal az amatőr-rendező ellen fellázadt, elvadult műkedvelők ügyködését). De legyünk őszinték: az avoni hatyú királydrámáit sem látjuk át minden vonatkozásban. A mindvégig ötletgazdag, erős lendületű játéknak őszinte hálával tapsolhattunk, ráadásul abban a reményben, hogy látjuk majd még őket nemcsak Ad Hoc Csoportként, de Stabile-nak is. Csak az üzemszerű működés szét ne rágja a lelküket.

–kes

Sózott
varjú

■ A figyelemkeltő cím pantomim-előadáshoz csábít, Dvorák Gábor és együttese előadására, a Merlinbe. Igaza volt a klub-színháznak, amikor stúdiószínpadára engedte a csoportot: a hatvanas évek végén, hetvenesek folyamán még népszerű és egyáltalán nem ritka játékforma (Regős, Köllő, Kárpáthy, Karsai sikereire gondoljunk!) mára teljesen eltűnt. Valószínű, szerepe van ebben a hullámmenetben annak, hogy nincs már a mesterségnek olyan élő klasszikusa, mint Marceau, megfoghatott az irodalmi színpadok, amatőröket támogató művelődési házak száma, a mimes-mozgás elemeit elsajátítani kész fiatalok gyorsabb sikert aratnak, ha tudásukat break-táncal párosítják. A pantomim sikeréhez ugyanis ke-

vés, ha valaki fal nélkül is tud falat tapogatni, kötél nélkül kötelet húzni, vagy gyalogolni helyben járva. A mimes produkcióhoz történet is kell, amit egyszerű és világos mozgással, de az érzelmek, vagy épp a filozófia magasáig kell vinni. És itt érkeztünk ahhoz, ami a tehetséges Dvorák-csoportnak nincs, vagy: *még* nincs, de azt is kimondhatjuk: ami van, az kevés. Alighanem ők is tudják ezt: fokonként kellékeket, díszleteket használnak etűdjeikhez, mígnem az est második részét uraló Öregek című jelenet már rokonságot se tart a pantomimmal. Hangtalanul markírozzák, grimaszolják a történetet. Kár. A pantomim ugyanis nem „kukaszínház”, hanem önálló művészi nyelv, ahol a testtel beszélnek, az arcból csak a festett merev felület és a mindenre érzékeny tekintet dolgozik. Nem a kanonizált szabályok mindenáron való megőrzését akarom számonkérni – miért is ne lehetne jobbat hozni a régi helyébe! – hanem azt hangsúlyozni: nem érdemes plasztikát használni ott, ahová arany dukál. Alighanem a csoport kényszerhelyzetben volt: nincs annyi számuk, amennyi egy teljes estéhez kell. Bizony, a pantomim nagyon nehéz, sok fáradtsággal – testi és szellemi erőfeszítéssel – létrehozható alkotás. Nem véletlen, hogy kidolgozott számaint élethossziglan játssza a mimes, és nincsenek félig megcsinált számai, mert különben úgy jár, mint a félig kész kötél-táncos. Nem kötél-táncos. Úgy gondolom, Dvorák, Nándori Andrea és Páll Attila tehetsége megérdemelné a tartós, föllépéseket nem sürgető szponzor jóindulatát. Ezzel nemcsak életre kelne, közönségére találna egy patinás művészeti forma, de munkájában elmélyülhetne egy ígéretes amatőr-csoport is.

–kes

„Politizálni is csak becsületesen érdemes”

Beszélgetés a költőből lett közéleti személyiséggel, Markó Bélával

A szétszedett világ. Feledékeny Európa. Két könyvcím, s mindkettővel Markó Béla, a Romániai Magyar Demokrátikus Szövetség elnöke, a kortárs erdélyi magyar irodalom kiváló költő-esztéta-műfordító egyénisége örvendeztette meg az olvasóközönséget ebben az esztendőben. *A szétszedett világ* című gyűjtemény a poétaként magános jelenségnek számító, csoportokhoz, körökhöz szorosan nem kapcsolódó Markó Bélát idézi elének. A kötet a lírikus 1965 és 1995 között született verseit sorakoztatja föl. A hatvanas évek végén és a hetvenes években klasszikus szigorúság, a forma öngyöttrő kötöttsége jellemzi Markó Bélát. Későbbi lírája indulatos, fölkaparóan súlyos problémákról szól, olykor Szabó Lőrinc könyvtelenségét juttatja eszünkbe. A most megjelent antológiában az 1974-es *A szavak városában* kötettől a bő évtizeddel későbbi *Talanítás* és *Frisz hó a könyvön* versesköteteken, valamint a gyermekeknek szánt *Szarkatelefon*, *Tücsöknota* és *Karikázó idő* címmel kiadott költeményeken át át az 1993-as *Kannibál idő* című gyűjtemény darabjaiig terjednek a versek.

A *Feledékeny Európa* politikai tanulmányokat, cikkeket tár elének, amelyekben másfélmillió magyar ember sorsa búvik meg. Az írások az elmúlt tíz, kegyetlenül kemény év emlékéit idézik, amelyekben Markó Béla végig politikusként tevékenykedett. Változatosan közelíti meg önnön enjét és azt a közösséget, amellyel elkötelezte magát. A beszédek, interjúk, közéleti megnyilatkozások vonulata utólag egymás mellé rendezve a politikus belső történéseiről szól, arról

a magáénak vallott hitről, miszerint hosszú távon politizálni is csak becsületesen érdemes. Keresi, hol van a politikus életében az a határ, ahol a megkötött kompromisszum a saját lelkiismeretét sem gyöttri és a képviselt közösségnek a tudatával sem ellentétes. Hosszas töprengések által aztán kitisztul a kép, és láthatóvá válnak azok a módszerek, amelyek most vagy később előre visznek.

A könyvfesztiválon beszélgettem az író-szenátorral.

– *Mintha valakinek önnön gyermekei közül kellene kedvencet megneveznie, olyan az író-politikustól azt kérdezni, hogy két könyve közül melyik kedvesebb a számára. Mégis megteszem: a versantológia és a közéleti beszédek gyűjteménye áll közelebb Markó Béla szívéhez?*

– A versek. Itt nem kell habozni. Ez a természetes közegem. Én erre tudatosan készsültem, egészen kisgyerek koromtól nemcsak sokat olvasó, hanem már akkor verset író és versben élő gyerek voltam, Arany János és Petőfi költészet volt a szellemi otthonom. Kiskamasz koromban jelent meg az első költeményem. Nem tudom, hogy költő lettem-e, de hogy verset korábban sokat írtam, az biztos.

Ha azt kérdeznék – folytatja némi töprengés után –, hogy melyik hivatás áll közelebb hozzá, az írói-e vagy a politikusi, akkor is azt mondanám, hogy a költészet. De ez nem jelenti azt, hogy amit most teszek, az nem rendkívül fontos a számomra. Sőt, azt hiszem, hogy ebben az évtizedben a legfontosabb a politika volt, ami Erdélyben egészen más, mint más táján a világnak. Nem is szeretem politikának nevezni.

– *Minek szokta magában hívni?*

– Érdekvédelemnek, közösségi képviseletnek talán, de nem is az a lényeges, hogy miként nevezzük, hanem az, hogy több, mint politika. S ez teljes embert kíván. Nem békíthető össze igazán a kettő. Az egyik cél, a másik eszköz.

– *Költőként 1994-ben elballgattott. Érthető, hogy közéleti elfoglaltsága mellett nem maradt ideje a szépirodalom művelésére. De a kívülről úgy gondolná, hogy a poétát nem hagyja nyugodni a vers, a strófák mindenáron kikíváncsoznak belőle. Másként van a valóságban?*

– Mindannyian úgy emlékszünk romantikus irodalomértelmezésekre, hogy az íráskényszernek nem lehet ellenállni, az a fehér papír mellé odaparancsolja az embert. Ezért vetődhet fel a kérdés, hogy aki ilyen hosszú időre abba tudta hagyni vagy szüneteltetni a verselést, mint én, annál igazi belső készítés-e az írás. Azt gondolom, hogy noha a költészet egészen más, mint a politikai munka vagy a közszereplés, mégiscsak az önkifejezésnek bizonyos formája ez utóbbi is. Ha ebben az ember megtalálja önmagát, az önkifejezés lehetőségét, akkor valószínű, hogy időlegesen nem hiányzik a vers. Én ezzel magyarázom azt, hogy költőként éveken át hallgattam. Ennek ellenére hiszem, hogy az én valódi műfajom a vers. De nem tudom előre megjósolni, hogy mikor sikerül újra foglalkoznom vele.

– *A kettős könyvbemutatón magasztos szavakkal méltatták munkásságát. Ön is elégedett?*

– Közéleti, politikai jellegű írásokat, beszédeket, interjúkat, kis tanulmányokat, esszéket gyűjtöttem a másik, most kibocsátott kötetbe. Ezek végül is egy politikusi munkának a melléktermékei. Talán a leglényegesebb nekem az, hogy ezek az írások mind a mai napig változtatás nélkül vállalhatóak a bennük rejlő gondolkodásmóddal együtt. Nem kell tehát visszakoznom. Persze a politikáról, közéletéről és mindarról, ami ebben az évtizedben történt velünk, valószínűleg sokkal több mon-

dandóm lett volna írásban, ha jutott volna rá időm.

– *Pusztán idő kérdése ez vagy politikusként vissza is kellett fognia magát, hogy a teljes és hiánytalan igazságot kimondja?*

– Politikusként vissza is kellett fogynom magam. Talán ez a legnehezebb, nem vagyunk igazán szabadok mi, akik végül is egy közösség képviselőit vállalkoztunk. Ha visszatérek az írói hivatáshoz, akkor, azt hiszem, hogy esszében, értekezőprózában kellenék nagyon sok mindent elmondani, földolgozni arról, ami velünk történt.

– *Mindig maga írja a beszédeit? Nyílt titok, hogy számos politikus segítséget kér ebben munkatársaitól.*

– Nem fordult még elő, hogy mások írtak helyettem beszédet. Én nem tartom egyébként természetellenesnek, hogy politikuskok felszólalásait mások írják. Úgy vélem, természetes dolog, hogy egy gondolatot felvázolnak és rábízzák másokra a részletek kidolgozását. De nekem a nyelv egészen más jelent, mint eszközt, ezért nem tudom elképzelni, hogy mások által megírt szöveggel álljak a hallgatóság elé, mások mondatait a sajátomként adjam elő vagy olvassam föl. Én ezt eddig nem tettem és ezután sem fogom tenni.

– *Tavalyi beszélgetésünket azal zárta, hogy az érdekképviseletben rengeteg teendő áll Önök előtt. Az elmúlt egy esztendőben sikerült-e valamelyest előbbre lépni?*

– Igen, szerintem haladtunk előre. Az eltelt egy évben fontos kérdésekben tudtunk dűlőre jutni, mint például abban, hogy Romániában a volt tulajdonosoktól elkobzott erdők, földek nagy részének visszajuttatásáról immár törvény rendelkezik. Jelen pillanatban Románia megint nehéz döntés előtt áll: választási évben vagyunk...

– *Készül-e a jövő évre is kötete?*

– Az az igazság, hogy ezek is mind összegyűjtött írások, tehát hol régebbiek, hol újabbak. Nemigen tartogatok most semmit a tarsolyomban.

Mátraházi Zsuzsa

Film

A hetedik érzék

■ Csak erős idegzetűeknek ajánlott a David Koepf rendezte film, amely Richard Matheson regényéből készült. Az íróról tudni kell, hogy a *Szürkeületi zóna* epizódjainak több darabját ő írta, gyakorlata van a borzongatásban, a hidegleléskeltésben.

Az erős idegzet nem a látottakhoz, hanem a látottak miatt szükségeltetik. A film egészében egy-két borzalmas jelenet van: kitörik egy köröm, kihúznak egy fogat – amúgy békés a helyzet. Mert történik ez-az, a főszereplőről kiderül, hogy látó. Megérez egy gyilkosságot, s annak rendje, módja szerint kis híján ő is áldozattá válik. Azon már nem izgulunk, hogy túléli-e, mert a világ rendje azt sugallja, hogy élje túl, kérdés csak az, ki és miért gyilkolt.

Akkor hát miért az erős idegzet ehhez a filmhez?

Ahhoz, hogy az alapfeszültséget elviseljük. Mert az van a filmnek, felébreszti azt a tudományosan talán nem megalapozott gondolatot, hogy mi van akkor, ha a valóságban is megtörténnek ilyen esetek?

Video

Macskajaj

■ Az és akkor nézze meg ezt a filmet, aki lent van, és fel akar kerülni. Jó a hajnali farkasok órájakor, az esti búfelejtéskor vagy bármikor. Emir Kusturica filmje garantáltan feldob, csak az előítéleteken kell túl lenni, csak a kezdeti iszonyt kell leküzdeni.

Mert ez a film nem szép, legalábbis nem a hagyományos értelemben. Már a borítója is riasztó, egy ilyen aligfogas,

szemüveges, sovány roma, aki ráadásul dohányzik...

És a folytatás sem gusztább, csupa elit felfogás szerint lerobbant, elrobbant alak.

Akkor mégis miért kell ez a film? Talán azt a kormányzati közhelyet testesíti meg, hogy nekünk azért jó, mert másnak rosszabb? Nem. Ilyen eszünkbe sem jut, mert ezeknek az embereknek akkor is jobb, mint nekünk, ha nem cserél-nénk velük, mert azt hisszük, hogy nekünk a jobb.

Bonyolult?

■ Nem. Mi vagyunk bonyolultak, mert lehet, hogy jobb ruhákban járunk, hogy rendezőbb a lakásunk, de arra már nem vennék mérget, hogy a mi köreinkben nincsenek hasonló átbaszások. (Ezt a trágárságot csak a stílszerűség miatt engedtem meg magamnak, bocsánatot is kérek, de a film-ben is elhangzanak ilyen szavak, mint ahogy a mi életünkben is, mégsem hangzanak megbocsáthatatlanul trágár-ként.)

Amiért jobb ezeknek az embereknek, az a dolgok fölé emelkedés készsége, a mulatozás, az önfeledtség kifejezése. Hogy a bajokon úgy gördül-nek át, hogy közben nem térdel-nek a pszichiáter díványa előtt, nem rágják a körmüket, gyomorfekélyt is csak a jó pá-jinkától kapnak.

Mert gondjuk azért van bő-ven, hol a pénz itt a pénz ott já-

téket játsszák, átverik egymást, kijátsszák, meg visszaszerezik. Vannak érdekházasságok, meg minden.

De az egész rendezetlenség szépen megoldódik. Kis rafinéria kell hozzá, és a boldog-talan szerelmesek elválnak boldogtalan kényszerpárjuk-tól, és hozzámennek boldog kiválasztottjukhoz.

Mert ők tudják, mi az igaz szerelem, és azt is, hogy enél-kül nem megy.

Tippem sincs arra, hogy a *Black cat white cat* amúgy értelmezhető, elég utalással bíró (a fehér macska keféli a feketét) eredeti címet miért változtat-ták *Macskajajra*, aminek szintén van értelmezhetősége. De nem ebben a filmben, mert itt senki sem rúg úgy be, hogy ez szenvedést okozzon neki. Itt minden csak az örömgig megy el. A szarkasztikus, a parodisz-tikus, de a soha nem bántó, soha nem megalázó humorral édesített-keserített filmből kitűnik, hogy Kusturica szere-ti ezeket a rác romákat. Jó kis zszurnaliszta fordulat ez, de re-mélhetőleg, megbocsátható.

Aki végig nézi ezt az antidepresszáns filmet, és képes jókat derülni a roma maffia-filmen, az a happy endkor azt mond-ja, a macskáját, jaj de jó volt ez a film!

A negyedik emelet

■ Volt már tizenharmadik, sokadik és még ki tudja, há-

nyadik, mind az elátkozott há-zakról szólt. Valaki beköltö-zik, szembekerül a múlttal, a ház szellemével. Ezekről a szellemekről többnyire kide-rül, hogy valamilyen elmebe-teg előképe. Sőt, már a virtua-litás is képbe lépett, a meg nem történt dolgok is megtör-ténnek.

Nincs másról szó ebben a történetben sem, mint egy meghibbant lakótárs ámokfű-tásáról, és még valami másról, ami természetesen csak a leg-utolsó pillanatban derül ki.

Nyár lévén, elég rossz a vi-deo-felhozatal, minden kiadó óvatos, ezért be kell érni ilyen kis borzongatásokkal, de mondjuk azt, ennél rosszabb ne legyen.

Testvérbosszú

■ Angyalok élnek Bostonban. Egy testvérpár dönt úgy, ki tudja hányadára a mozi törté-netében, hogy megtisztítják a várost. A bűnben élőket kiirt-ják. Csetlő-botló kislányok ezek, akiknek legtöbbször a véletlen játszik a kezükre, így győzik le a legrettegettebb maffiózókat is. Mert már belőlük is sok van, olaszok, oroszok és így tovább.

A véres jeleneteket leszámít-va, kedves film ez. Kedves a két ír fiú, kedves a meghason-lott, tiszta lelkű detektív, és kedves az elvetélt cowboy-utánzat is.

A film a Ponyvaregény és a Transpotting báját, szellemes-ségét, technikáját, kesernyés, távolságba tartó humorát öt-vözői a saját elgondolásaival. Remekül szórakoztató és el-gondolkodtató. Aki ugyanis még soha nem gondolkozott el ennek a vállalkozásnak a re-alitásán, nevezetesen azon, hogy helyes lenne, ha önma-guk által felkent emberek kez-denének igazságot szolgáltat-ni, most megtehetik. A film végén ugyanis a rendező fóru-mot nyit, az utca embere véle-ményt nyilváníthat arról, mit tenne, és általában, mi a véle-ménye az angyalokról.

Bagota /ity Edit

Grétsy Lászlóval

beszélget

Nádor Tamás

Anyanyelvésznek mondja magát, akárcsak néhány basonló igyekezetű kollégája. No meg, kutatónak. S a nyelv kertészének – gondozónak, nyesegetőnek, művelőnek –, ha frappánsabb kifejezés nem jut eszébe. Ám nyelvőrnek, konzervátornak bizonyára tilos titulálni, hiszen épp a folytonos nyelvi változások egyik izgatott figyelője. S persze a magyar nyelv játékos, játékmesterserkentője: szó pördül szóhoz különös leleménnyel, többrétű jelentést nyer, ami korábban egysíkúnak látszott, ha neki úgy tartja úri kedve. És hogy egy kis esendőség árnyalja derűs-szelíd tanári lényét: furcsa kis r-bangok pörögnek nyelve begyén.

– Kicsoda-micsoda ön voltaképpen? Lehet-e nyelvművelőnek nevezni? Nem korszerűtlen kifejezés ez? Csakugyan művelésre szorul a nyelv?

– Amikor jó négy évtizede megkezdtem nyelvészeti működésemet, Pais Dezső tanítványaként nyelvtörténész akartam lenni. Aztán egyre inkább érdekelt a jelen változásai. Így lettem – Deme László kollégám szavával élve – anyanyelvész, akinek a magyar nyelvvel kapcsolatos minden jelenség, tünet, változás, módosulás szívügye. S az idők során szereztem annyi tapasztalatot, kialakult bennem az a készség, amelynek révén az új jelenségeket el tudom helyezni. Ilyen értelemben vagyok anyanyelvész. Ám a nyelvművelő szót sem szégyellem. S bár jó tíz éve nálunk is erőre kapott az az amerikanista irányzat, amely szerint a nyelvet művelni fölösleges, az magamagától fejlődik s kigazdálkodik a legjobb fordulatokat, én ebben nem hiszek. Mert minden nyelvvél kerész módjára is kell foglalkozni: vizsgálva, öntözve, nyesegetve, védekezve a kártevők ellen. Igaz, enélkül is megélné a növények, de kuszák lesznek, felnyurgulnak, vadhajtásokat hoznak, fertőzést kaphatnak.

– S vajon miért rögződött mégis sokakban, hogy a nyelvművelő valójában olyan nyelvőr, nyelv-

purifikátor, aki görcsösen ragaszkodik a hagyományokhoz?

– Gyerek, foci, anyanyelv – ezekhez mindenki ért, hiszen mindegyik jelen van mindennapi életében. Ezért véleménye van róla, s gyakran azt hiszi: a nyelvet az használja helyesen, aki úgy beszél, ír, ahogyan azt még ő tanulta az iskolában. E gyakran felháborodó amatőr nyelvművelők bizony, nem mindig használnak a nyelvnek. Aki azt írja, mondjuk, hogy „Tanár úr, mit szól ehhez, ilyen magyar szó nincs is...”, az gyakran téved. Mert a mi anyanyelvünk elképesztően gazdag. Közben legteljesebbnek tetsző szótáraink – Magyar értelmező kéziszótár, Magyar helyesírási szótár – is csak 60–120 ezer címszót, kifejezést (s persze számos származékot) tartalmaznak, valójában több millió magyar szó van. E gazdagság bizonyítására hallgatóimnak gyakran megmutatom: akár csak bármelyik bulvárlap egyetlen oldalán megannyi szótárazatlan szó található. Nem mondhatjuk tehát, hogy annak idején Arany János tudott a legszebben magyarul, tehát nekünk is úgy kellene beszélnünk. Ma Kazinczy is, Arany is, Petőfi is, de akár Kosztolányi Dezső is másként beszélne, írna. A nyelvi változások tényét tudomásul kell venni. Aki nem képes erre,

az nem nyelvművelő, hanem – minden jó szándéka ellenére – csupán nyelvcsősz. Amit őrizni vél, abban elrejtőzhet a kártevő, rongálhat benne lisztharmit, peronoszpóra.

– Ráadásul ezek az állig szigorba öltözött csőszök úgy vélik: a nyelvről csak holtkomolyan lehet beszélni. Ön viszont önfélelt derűvel, komoly szenvedéllyel szeret és tud vele játszani.

– A játék valóban derűs és egyszerűs mind komoly dolog. A játékosságra való hajlam persze adottság. Egyébként kitűnő kollégáim közt akad, aki nem érzi a nyelv ilyen lehetőségeit. De hát így van ez, mondjuk, a zenével is: az egyik ember Wagnert szereti, a másik Verdit. Jómagam kisgyermekkoromtól vonzódtam a nyelvi játékokhoz. S e vonzalmat nem nőttem ki: mindig játszottam a nyelvvel. 1970-ben aztán a TIT-ben, Vargha Balázssal megalapítottuk a Nyelvi Játékok Klubját. S az ország minden részéből érkezett érdeklődők órákon át „nyelveltek”: megoldották a fogós, nyitott, sokféle lehetőséget kínáló feladatokat. Remek megoldások születtek. S noha sokan kérték, Vargha Balázs halála után etikátlannak éreztem volna, ha közös játékunkat egymagam folytatom. De még manapság is van, aki emlékszik erre a klubra. Verset is írt róla egyik hajdani játékosunk: „Lehet itt mulatni, bár ez nem bár./ 'Nyelvelés' terén itt mindenki cár./ Duda szól, indul a szójáték-gyár...”

– A mi nyelvünk címmel kötetet állított össze magyar írók anyanyelvünkkel kapcsolatos verseiből, prózai írásaiból. A könyv gazdagsága önmagában is örvendtes, de az olvasó talán a gyűjtemény elfogulatlanságának örülhet legjobban. A legeslegkülönbözőbb szemléletű, irányzatú, talán még tehetségükben is eltérő mértékű szerzők kerültek egymás mellé, csupán abban egyeznek, hogy mindannyian szerelmes szóval beszélnek a magyar nyelvről...

– Épp ez volt a szándékom. Nevezetesen, hogy a téma: az anyanyelv szeretete, vagy akár bírálata kösse össze az idézett szerzőket. Az anyanyelvvel való foglalkozás igénye. És tudato-

san válogattam úgy, hogy nem törődtem a politikai vagy egyéb ide-oda tartozással. Mert amilyen természetes volt számomra, hogy nagyjaink – Ady, Áprily, Arany, Babits, Batsányi, Bálint György, Berzsenyi, Csokonai, Déry, Eötvös József, Füst Milán, Illyés, József Attila, Juhász Ferenc, Juhász Gyula, Karinthy Frigyes, Kazinczy, Kosztolányi, Kölcsey, Krúdy, Márai, Mikszáth, Móra, Móricz, Örkény, Petőfi, Pilinszky, Sütő András, Szabó Lőrinc, Tóth Árpád, Vas István, Vörösmarty, Weöres stb. – gyűjteményemben szerepeljenek, annyira magától értetődő, hogy szép, igaz írásukkal mások is helyet kaptak. Mondjuk, Hidas Antal vagy Garai Gábor az egykori hatalom köréből, vagy az ötvenes években igazságtalanul meghurcolt Mécs László. Nem állítom azért, hogy egészen elfogulatlan vagyok. Ezt Kosztolányi Dezső kitüntetett közlése is mutatja. Vagy Berda Józsefé, aki annak idején gyakori vendégünk volt a Nyelvtudományi Intézetben.

– S ebben a nyelvünket komolyan veszélyeztető információs társadalomban, médiavilágban, a gyakran oly alpári tömeg- és magánkommunikációban nem érzi-e azt, hogy sok törekvése falra hányt borsó?

– Sosem kívántam nyelvtörvényt, amely tilalmakkal védené, szabályozná, tartaná egy elképzelt eszmény medrében a nyelvet. Külföldi példák igazolják: épp az ilyen törvény a falra hányt borsó. Amely egyébként is gyakran nem demokratikus, sőt kirekesztő jellegű. Többet ér ennél a türelmes, bölcs tanácsadás, mennél szélesebb körben a felvilágosító munka. Ez folyik is már különböző szervezetekben, például az Anyanyelvápolók Szövetségében. S a cél mindig ugyanaz: elérni, hogy anyanyelvi tudatunk erősödésével nemzeti tudatunk is erősödjék. Ezt szolgálja *A mi nyelvünk* című kötet is. Remélhetőleg sok fiatal veszi kézbe. Ami kivált fontos, hiszen a jövő magyar nyelve olyan lesz, aminővé ifjúságunk teszi.

Grétsy László: *A mi nyelvünk*, 2000, Tinta Könyvkiadó, 360 oldal, ára: kb. 4000 Ft

Fordulat a világban és Magyarországon (1947–1949)

Két évvel ezelőtt a kötettel megegyező címmel konferenciát rendeztek Budapesten a Politikatörténeti Intézet és az ELTE Bölcsészettudományi Karának Történettudományi Tanszékcsoportjának kezdeményezésére. A téma feldolgozásában az ismertebb hazai szakmai műhelyek is részt vettek, az elhangzott előadások megközelítési módja eltérő,

ám a tárgyilagosságra törekvés valamennyi szerzőnél megfigyelhető. A konferencián elhangzott előadások szerkesztett anyaga a Napvilág Kiadó jóvoltából a szélesebb olvasóközönség számára is hozzáférhető lett a most megjelent kötettel. Magyarország 20. századi történelmében számos fordulópontra volt, a II. világháborút követő években lett

egyértelmű, hogy a szovjet érdekszférához fog tartozni az ország. Ennek a döntő fordulatnak a kül- és belpolitikai előzményeit szedi ízekre a tanulmánykötet, elsősorban arra helyezve a hangsúlyt, hogy a világpolitikai események miatt naivitás lett volna azt gondolni, hogy a választásokon elért eredmények bármilyen hatással lehettek volna az ország politikai berendezkedésére a kétpólusúvá váló világban. „A fordulat éve(i)” eseményei fél évszázaddal ezelőtt történtek, ez a kor pedig már kellő történelmi távolság ahhoz, hogy az egykori történések hatásmechanizmusát a történészek elfogultság nélkül

elemezzék. A kor pontos és megalapozott feldolgozását 1989-ig az államszocialista gyakorlat megakadályozta, azonban a rendszerváltás óta a kutatók előtt megnyíló archívumok és az új politikai légkörben a nyilvánosságot vállaló szemtanúk segítségével az 1947 és 1949 között történt – az ország életét negyven évre meghatározó – események rekonstruálása jó irányba halad – mint ahogy ezt a Napvilág Kiadó tanulmánykötete is jelzi.

H. B.

*Napvilág Kiadó, 2000
Szerkesztette: Feitl István,
Izsáky Lajos, Székely Gábor*

A legfájdalmasabb élmény író számára, amikor megjelenik végre egy könyve a Könyvhéten, és kiül dedikálni, érzi a mustrálgató tekinteteket, várja a kuncsaftot... és egyszer csak megjelenik valaki, akinek fölcillan a szeme.

Nicsak, kedvenc szerzőm új könyve... – Az ember szíve hevesebben ver, és már imádja is a kuncsaftot; anyukám, kislányom, szerelmem, kisfiam, apám... mindegy, akárkim, csak hogy megtisztelsz, ó, mindjárt vehetem a tollat, és megkérdezhetem, hogy „névre tettszük?”, és ő majd mondja, hogy: „igen, ha lehetne... Habudadovics Hugóné, majd betűzőm...” – én meg írom, hogy „szeretettel Kertész Ákos”... de előbb a bevő még forgatja, nézegeti a könyvet, meg is simogatja, igen, a tapintása is finom, aztán meglátja az árát, szemérmesen körül néz, figyel-e valaki, és meggyenezve visszateszi a pultra. Aki még nem próbálta, higgye el, nagyon pocsek élmény. Nem az árumat tették vissza: engem. Személyesen. Mert akinek igénye lenne rám, az nem bír megfizetni... aki pedig meg bír fizetni... ne, ebbe ne menjünk bele!

Az És kritikusa írt a *Tündérmesék* című könyvemről, örültem, jókat írt, hála és köszönet, de a Fekete Sas Kiadót elmarasztalta. Sokallta a könyv árát (1300 forint), ahhoz képest, hogy paperback, hogy 200 oldal, és a MAK is, a Mazsók is támogatták. Kezdem ott, hogy a Mazsók nem tá-

mogatta, de mert a kuratórium négy hónapot késett (nekik nem volt sürgős), de mi nem várhatunk tovább. Mindenesetre ráírtuk a Mazsókot, remélve, hogy úgyszólamint fog, abból esetleg kijön egy második kiadás is, mert az első (hm... szégyellem, nem is írom le, kevesebb példányban jelent meg, mint egy vadi ismeretlen elsőkötetes

infláció nagy? Vagy a még olvasni vágyó rétegek életszínvonala zuhant annyira mélyre? Lehet, mert az én honoráriumom (amikor kapok!) sem változott az utolsó hat évben. Vagyis az írók úgy fizetik, mintha 0% lett volna hat év alatt az infláció. És a lapok sem fizetnek jobban, sőt, van, amelyik kevesebbet fizet, mint hat évvel ezelőtt, saját

már csak 4,5 liter benzinbe kerül.) És miért a kiadón kéri számon? Miért nem a papírgyártón, a nyomdán, a terjesztőn, a kereskedőn, a könyvkötőn stb., akik egyenkint többet keresnek ugyanazon a kiadványon, mint a szerző és a kiadó együtt? Megint csak a szürkeállomány az, ami nem ér ebben az országban egy kalap ganét sem.

Pillanatnyilag közbeszéd tárgya az egészségügyi dolgozók emberalatti, gyalázatos bérezése. Orvosok és nővérek egybehangozva állítják: vészhelyzet van (nem lesz – van!), a nővérek, mütösök, laboránsok, altatóorvosok, röntgenorvosok száma sokszor nem haladja meg azt a létszámot, amivel sztrájk esetén a minimális ellátást volna kötelező biztosítani. Az egészségügyből, akár egy (é)haláltáborból, mindenki menekül, utánpótlás nincs, az egészségügyi szakközépiskolákba alig van jelentkező! Egy olyan országban, amelynek a GDP-je négy éve állandóan meredeken emelkedik, négy év alatt 30–40 %-ot vontak el az egészségügytől azzal a furfangos trükkkel, hogy nem veszik tudomásul, illetve keményen alultervezik az inflációt, és ehhez a miniszter pókerarcra szelődik.

Az egészségügy ugyan nem kultúra, de az orvos éppúgy a szürkeállományával dolgozik, mint az író.

Ennek fényében látszik igazán, milyen mellékes kérdés a könyv ára és az író megélhetése.

Kertész Ákos Hat és fél liter benzin

posztmodern költő, akinek a szerzőn kívül egyetlen sorát sem érti meg senki. (Talán a szerző maga se...) Amikor összeült végre a kuratórium, nem támogattott. Egy fillér sem jutott honoráriumra. Ebből sejthető, mennyivel támogatott a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány.

A könyvheti regényem ára 1600 Ft. Vagyis 6,5 liter benzin ára ma, május 30-án, amikor ezeket a sorokat írom. Vagy 8–9 kiló kenyér. Hét kiló banán vagy alma. Három mozijegy ára... sincs. Drága a könyv? Vagy az

anyagi nehézségeire hivatkozva. Hiába, az író úgy dalol, mint az ég madarai, az is gondoskodik róla, aki az ég madarairól.

Ez vastagon politikai kérdés. Ez bömbölő hangfalakkal adja tudtul országnak, világnak, mennyire becsüli a hatalmi elit az irodalmat, a magyar kultúrát, és a magyar szürkeállományt. És mennyire sikerült ezt a keményen kultúraellenes szemléletet szétsugározni, ha a legnagyobb súlyú irodalmi hetilap is feddően kéri számon a kiadón a könyvem horribilis árát. Mind az 5,2 liter benzint. (Ma. Mert holnap

A bóbás királyné meg a vérnősző barom

Updike magyarul hozzáférhető, nagyszámú regényét általában kellemes volt olvasni, de mi tagadás, különösebben nem rendítették meg, nem formálták át a bármivel kapcsolatos gondolkodásomat sem, viszont az is igaz, hogy figuráira, akiket ironikus távolságtartással, és közben mégis empátiával szemlél, évtizedek távolából is emlékezni lehetett, miként a szituációkra is, amelyekbe belepottyantak. Jó író, feletem volna a kétyel leghalványabb rezdülése nélkül bárkinek, aki né tán róla kérdez, jó író, de annál nem több. Mindenesetre író, így, nyomatékositva, és nem ügyes mesterember. Ez utóbbi megjegyzésem úgy kerül ide, hogy éppen most, Updike *Gertrud és Claudius* című új regénye (annyira új, hogy a New York-i kiadás dátuma is 2000), ritka jó összehasonlítást kínál azt illetően, milyen az, amikor egy ötlet megmarad tetszetős ötletnek az irodalmi mesterember kezén, és mennyire más, amikor író nyúl hozzá és az ötletből irodalom válik.

Harminc évvel ezelőtt (a híre megelőzte) eljutott a magyar színpadra is Tom Stoppard akkor már világsikeret bekasszírozott darabja, a *Rosencrantz és Guildenstern halott*. Merész és pikáns volt a koncepció: Hamlet drámáját két mellékszereplő szemszögéből lepergetni, valahogy úgy, mintha a kulisszák mögül néznénk a cselekményt: hozzánk az van közel, számunkra az van előtérben, ami a nézőtérrel nézve a dolgok hátterében zajlik, mintegy mellékesen, érzékelhetően, de nem appercipálhatóan. Hogy aztán a darab fogyatékosai, felületessége, vagy inkább a rendezés bágyadt gondolatlansága miatt maradt meg bennem úgy az az 1971-es előadás, mint leverő csalódás, én ma már meg nem mondom. Stoppardnak volt

egy ötlete és nem tudott mit kezdeni vele...

Updike-nak majdnem ugyanilyen ötlete támadt: megírni a Hamlet-história előzményeit, hátterét, de úgy, ahogy Gertrud és Claudius átérték, felfogták, végigcsinálták. És mert Updike nem az ötletébe szerelmesedett bele, hanem épp olyan empátiával és iróniával közelítette meg két figuráját, mint – mondjuk – Nyúl-regényei alakjait, az eredmény több, mint pikáns játék, mint literátus fikció. Ő, akit még sosem kaptam rajta didaktikus szándékon, most sem akar megtanítani bennünket semmire – mégis megtanulunk valamit, mire a könyv végére érünk. Ebben a regényben először úgy követjük pontról pontra a Gertrud (Geruthe) és Claudius (Feng, majd Fengon) között kibontakozó kapcsolat történetét, hogy nem eleve a Claudius által elkövetett gyilkosság felől ítélik meg mindaz, amit tesz. Igazi szenvedély vonzza egy nőhöz, aki érzéketlen, félbarbár férje oldalán, a szerelmet és a gyöngédséget gyakorlatilag soha meg nem ismerve éli életét.

Ahogy ő mondja: „Azt vettem el tőle (mármint az idősebbik Hamlettől) amiről nem tudta, hogy az övé”. És Gertrud? Íme, ahogy Updike láttatja: „Amikor Claudiusal volt az ágyban, úgy érezte magát, mint kislánykorában a fagyos téli éjszakákon az ágyacsájába hordott sok bunda között, amelyek simogatták és csiklandozták és be voltak köréje gyűrve, hogy teste boldogan élvezte a más teremtményektől lopott meleget”. Amikor mint olvasók meghökkenünk mindezen, alighanem a hazai színielőadások (tisztelt a kivételnek, főként az 1964-es Madách színházának) keltette előítéletek mocorognak bennünk: ezek tudniillik a „bóbás királyné” és főképp a „vérnősző barom” (amúgy nyelvi-

leg zseniális) szóképéből mintázták meg Gertrud és Claudius alakját: nincs számukra mentesség, már eleve bűnös voltak nyomja rá bélyegét megformálásukra, a nézőnek eszébe sem juthat, hogy hús-vér embereket lát, akiknek lehetett (nagyon is érthető) motivációjuk arra, hogy összekössék az életüket. Gertrud itt, Updike regényében Hamletet, a fiát látja hidegnek és félelmetesnek, akitől már gyerekkorában sem kap vissza semmit a szeretetből, Claudius pedig ifjan maga is külföldet járó, művelt, játékos kedvű, a zsarnok idősebb Hamlet mellett jelentéktelenségre kárhoztott, valójában nem tehetségtelen és csöppet sem „vérnősző” alak, baromnak érzékepp nem barom, inkább érzékenységgel, fantáziával és cinizmussal teli figura. Vagyis Updike rákényszerít bennünket, hogy megértjük: egyazon történetnek végtelen számú olvasata és értelmezése lehetséges. Vajon ezzel az amerikai író egyfajta erkölcsi relativizmust sulykolna belénk? Nem teszi, de a dolog sokáig kérdéses: olyan nagy benne az empátia, olyan érzékletesen, annyira belülről ábrázolja „a bóbást” meg „a vérnőszőt”, hogy mármár valami berzenkedő rigorózusság éledezik bennünk: hát minden szubjektív igazság egyforma? Minden indoknak azonos súlya volna?

Természetesen nemcsak mi vagyunk ilyen kényesek az etikára. Updike maga is az, de lévén művész, nem beszél ki a regényből. Csábít bennünket (hőseivel együtt) a szakadék felé, hátborzongató hitelességgel vetkőzteti porára Gertrud előéretzeit és félelmeit: „Ezeket az érzékleteket még valami fájdalomyszerű benyomás is tetézte: mintha ez a szellemlél kevesebb, de hiánynál több valami a nevével szólitotta volna agóniájában – Gerutha, aki valaha ő volt az idők mélyén...” És Claudius is – nemcsak önmagával hiteti el, velünk is, hogy igazán szeretné, ha az ifjú Hamlet meg ő, mint akik fejfelkülönbek az udvarban található barbár bunkóknál, megértenék egymást, bizalmas és jó, majdnem

apa–fiú kapcsolatba kerülnének. Updike itt, a szakadék szélén (melyről a Shakespeare-darab ismerői tudják, hogy kivétel nélkül mind belezuhannak), majdhogynem az utolsó bekezdésben fordítja visszajára az egészet, s ekkor regényének olvasója rákényszerül, hogy a vége felől újraértelmezze, átértelmezze mindazt, amiben odáig képezte. „Claudius egyik kezében fogta asszonya engedelmességét, másikba kemény jogarát. Megúsztta. Most már minden rendben lesz...” Ez a zárómondat, egyben a Hamlet című tragédia első jelenetének első mondatát megelőző pillanat. Updike erkölcsi ítélete itt sújt le, ezzel a „megúsztá”-val. A Claudius által elkövetett bűn, a gyilkosság, amelynek (ha tudtán kívül is), de társtettesefelbujtója Gertrud, semmissé teszi összes emberi indítékait. Az együttérzést, a vonzalmat, a megértést, amit az olvasó Gertrud és Claudius kapcsolatának szárbaszökkenése idején érez, olyannyira, hogy naivan még „szurkol” is nekik, találjanak egymásra. Aztán persze, amikor már nyakig benne vannak, kiderül, hogy ebből a háromszög-históriából „nincs más kigazolás”, törvényszerűen vezet el újuk az etikai vétségig. Updike felzaklató és töprengésre kényszerítő regényt írt, nem a finom kis írói játékok a fontosak benne, bár azokat is lehet, ahogy a régiiek mondták, „gutírozni”, hanem inkább az, hogy megint és újra egyszer rá kell jönnünk: hiába négyszáz éves a történet Shakespeare-nél, és ha még hozzáteszük Saxo Grammaticus meg Francois de Belleforest krónikáit, van az ötszáz is, mindig lejátszódhat és mindig csak is így játszódhat le.

John Updike: Gertrud és Claudius Európa Könyvkiadó, Bp., 2000., 216 oldal, 1500 Ft

Nyenyésholt

Nádra Valéria

– Ha nem Ön volna Kapecz Zsuzsa, olvasná-e Kapecz Zsuzsa műveit?

– A Potterek szorgalmas szerzője, Joanna Kathleen Rowling, a kiadó első szavára beleegyezett, hogy két keresztnevének csak a kezdőbetűi szerepeljenek a borítón, amikor első könyvei megjelentek. A Bloomsbury marketingesei bizonyára nagyon jól tudták, miért kéri ezt a kis szívességet egy írónőtől, még akkor is, ha „csupán” úgynevezett ifjúsági irodalomról van szó... Tehát elgondolkoznék, hogy vajon érdemes-e nekem ezt az édes drága Kapáczkít olvasni, hiszen nem úr. (V. ö. Garaczi Laci: „Édes, drága Garaczkí úr...”)

– „Hagyományos” módon, költőként indult: 1981-ben jelent meg Tükrös című, első (és azóta is egyetlen) verseskötete. Verset az utóbbi években nemigen publikált. Csak nem publikál, vagy nem is ír?

– Kevés verset írok, bár egyesek szerint ennyi is sok. Az Első Közlés című rádióműsorban elmondott kettőt Bertalan Ági, és Villányi Laci elfogadott néhányat a Műhelybe. Erre mondják azt, hogy „már megérte”.

– Azt hinné az ember, aki költőnek-írónak készül, a sablon szerint feltétlenül a bölcsészkarra kell járnia. Ön viszont jogot végzett. A jogi kar tudatos választás, vagy esetleg kényszerpálya volt?

– A jogi kar volt az én nagy túlélőtúrám. Közben rettenetesen szenvedtem, megtanultam egyfajta rendszerező gondolkodást, és ennek a mai napig hasznát veszem. A bölcsészkar az pótolta, hogy felvettek a MAFILM forgatókönyvíró iskolájába. Emlékszem, be-

Írófaggató

„– Egy árva sorát sem olvastam! – kiáltott fel idegesen a látogató.
– Akkor honnét tudja, hogy nem tetszik, amit írtam?
– Ugyan, hát nem elég az, amit a többiekől olvastam? – legyintett a jövevény.
– Egyébként, tudja mit? Elhiszem becsületszavára. Mondja meg maga: jók a versei?”

(Bulgakov: A Mester és Margarita)

m e g k é r d e z t e

jött Vámos Miklós, és a fanyar humorával belekezdett: „ennivaló, innivaló, mondanivaló”... Mire befejeztem a jogi államvizsgákat, már megvolt a gyakorlonoki állásom a Budapest Stúdiónál.

a kaposvári előadásra ma is nosztaligával gondolok vissza. Meglehet, a szélességben vesztett el a mélység, de én szerettem azokat az éveket, és azt az életformát, vagyis, hogy sokféle műfajt kipróbálhatok. És közben

Kapecz Zsuzsát

zathoz írok forgatókönyveket, és tavaly a Kolibri Színház bemutatta az Aladdint, Szivos Károly rendezésében, Novák János zenéjével.

– 1998-as, Az angyalok már a városban vannak című kötetének egyik novellája a

„Schön Zsófi elment. Nálam lakott jó ideig, de már elbúcsúztunk egymástól. Amit akartam, nagyjából elmondtam róla, és amit nem sikerült megírnom, azt elvitte magával. A történet azért előbb-utóbb folytatódik, de már egy másik történetben.”

– Verseskönyve végén írta önmagáról, hogy „a boszorkányok jegyében, sokaktól megátkozott évben” született, az 1956-os évszámot, gondolom, nem volt tanácsos másképp megnevezni. De az is itt áll már, hogy „ha egyszer kikerül a seprűm a sarokból, talán regényt is írok”. Mégis, 1994-ig kellett várni rá, hogy az a bizonyos seprű kikerüljön a sarokból. (Akkor jelent meg Tükrös című első regénye.) A közbeeső másfél évtized a prózára való felkészüléssel, vagy – esetleg – kiadatlanul maradt novellák és regények írásával telt el?

– Semmi sem maradt kiadatlanul. Forgatásokra jártam, forgatókönyveket írtam, dolgoztam a tévének, írtam vagy húsz hangjátékot, film- és könyvkritikát, és színdarabokat, például a Diótörőt, Gothár Péterrel és Selmeczi Györggyel,

elég sokat utaztam, az is fontos volt. Talán többet fiúztam a kelleténél. Tény, hogy volt olyan kapcsolat, ami helyett írhattam volna akár egy szép hosszú lovagregényt.

– Írt filmforgatókönyveket és dolgozott pár évig filmdramaturgként. Mit jelentett ez az Ön számára: csak amolyan megélhetést biztosító, értelmiségi mellékfoglalkozást, vagy igazgatta is a filmkészítést, volt-e olyan munkája, amiben örömet is lelte?

– Soha semmit sem csináltam mellékfoglalkozásként. Pénzért sem vállaltok el akármit, na, nem is gazdagodtam meg. Szeretem a szakmai kihívásokat, pedig szorongós típus vagyok. Mindig érdekelt a film és a színház, de sajnos, egyre nehezebb jó munkához jutni. Az utóbbi időben egy tévésoro-

Schön Zsófi önéletréséből címet viseli. A téma többet kívánt, kikerekedett s az ideji könyvből már olvashattuk Csudajó, gyönyörű az élet című regényét, vagyis Schön Zsófi önéletrését 19 éves koráig. „Csupa kádergyerek” – így jellemzi hőseit – „Tenyészett példányok voltunk”. Kevés fontosabb és érdekesebb történetet tudok elképzelni, mint ennek a generációnak az útját a hetvenes évek közepétől máig. Várhatjuk-e, hogy folytatódik Schön Zsófi (és nemzedéktársai) története?

– Schön Zsófi elment. Nálam lakott jó ideig, de már elbúcsúztunk egymástól. Amit akartam, nagyjából elmondtam róla, és amit nem sikerült megírnom, azt elvitte magával. A történet azért előbb-utóbb folytatódik, de már egy másik történetben.

Korszerű Madách-életrajz

Balázs Attila, műsorvezető: – *A siker éve: 1861. Andor Csaba korszerű Madách-életrajza a Fekete Sas Kiadó jóvoltából jelent meg. A könyv Madách magánéletébe és közéleti tevékenységébe éppúgy betekintést enged, mint művei keletkezéstörténetébe. Szigorú tárgyilagossággal kalauzol élet és életmű intimitásaiban.*

Gartner Éva: – *Nem tudom, csodának tekintsem-e, hogy a beszélgetés napjára megjelent a köteted. Címe A siker éve: 1861. Alcíme Madách élete. Mennyit dolgoztál ezen könyvön?*

Andor Csaba: – Voltaképpen két évet, kétveges ösztöndíjait kaptam a Soros Alapítványtól, de ezt megelőzően körülbelül tizenöt éve foglalkozom Madách életével, és részben az életművével is. Bár egyre inkább az élete volt az, ami felkeltette érdeklődésemet.

G. É.: – *Miért?*

A. Cs.: – Talán a legérdekesebb az, hogy Madách nem volt olyan értelemben tehetséges vagy zseniális ember, ahogy mondjuk József Attila vagy Rimbaud. Tehát nem egy születtett zseni volt, hanem olyasvalaki, aki nagyon okos ember, de maga sem tudta igazán, hogy milyen irányban alakul majd a pályája. Ez hosszú ideig nem dőlt el, azt lehet mondani, szinte az élete végéig sem. Eleinte például rajzolgatni, festgetni tanult, nagyon sokat foglalkozott filozófiával, természettudományokkal. Azonkívül a politikai életből is eléggé kivehette a részét, részben a

megyei politikai életben, de aztán a későbbiekben a '61-es országgyűlésen szerepelt. Sokáig nem tudta, mi is lesz az a terület, ahol igazán nagyot fog alkotni. Írt verseket, elbeszéléseket, drámákat, az irodalmon belül is mindent kipróbált.

G. É.: – *És azt biztosan tudta, hogy nagyot akar alkotni?*

A. Cs.: – Igen.

G. É.: – *Mért tudhatta ezt?*

A. Cs.: – Azt hiszem, volt egy ilyen elvárás is. Régi nemesi családból származott, ahol egyébként jó néhány őse foglalkozott irodalommal, talán a legsikeresebb közülük Zrínyi Miklós volt, ő is egyenes ági őse volt Madách Imrének. Úgyhogy eleve kapott olyan inspirációt, ami már arra készítette, hogy neki valami nagyot kell alkotni. Egyrészt a magánélete is roppant érdekes, a szerelmei, akik közül alig-alig voltak ismertek eddig, sem a fiatalkori, sem az időskori szerelmei.

G. É.: – *Nagyon szerelmes természetű volt?*

A. Cs.: – Talán ezért is lett költő.

G. É.: – *Hány szerelmét tartják nyilván?*

A. Cs.: – Tíznel többet lehet megnevezni, bár van, akinek csak a keresztnevét ismerjük.

G. É.: – *Körülbelül ennyirez írt verset.*

A. Cs.: – Igen. Igen. Közöttük egyetlenegy van, aki igazán ismert, nem azért, mert Madáchnak volt a szerelme, hiszen ez csak a közel-

múltban vált ismertté, de maga miatt ismert: ez Veres Pálné. Ő egy kései, platói szerelme volt. A legjobb szerelmes verseket hozzá írta.

G. É.: – *És Fráter Erzsike, aki a felesége is volt?*

A. Cs.: – Őt is nagyon szerette, sőt, meggyőződésem, hogy élete végéig szerette.

G. É.: – *De mért volt vele olyan méltánytalan? Nagyon méltánytalanul viselkedtek vele. Gyakorlatilag elhazsolták hazulról.*

A. Cs.: – Előzőleg azért Fráter Erzsébet is tett lépéseket azért, hogy a dolog így alakuljon. Bár sokkal több szereplős volt ez a játszma, mert legalábbis az anyósnak, Majthényi Annának nagyon komoly szerepe volt abban, sőt éppenséggel az érintett lánya szerint neki volt a legnagyobb szerepe abban, hogy ez a házasság zátonyra futott. És éppen egy kritikus időszakban vált nagyon nyilvánvalóvá, amikor Madách Imrét bebörtönözték, hogy mennyire nem segítik őt...

G. É.: – *Ott hagyták egyedül, a gyerekeivel, megélhetés nélkül...*

A. Cs.: – Akkor született a harmadik gyermeke, és ilyenformán érthető, hogy az ő idegei is felmondták a szolgálatot. Mint ahogyan az is érthető, hogy nem akart visszaköltözni vagy átköltözni Alsósztrégovára az anyósa közelébe.

G. É.: – *Ez az élet elsősorban azért vonzott, mert most még akár olyan emberekkel is találkozhatnál, akiknek története volt? Tebát az utolsó pillanat volt, amikor még egyáltalán valaki beszélhetett?*

A. Cs.: – Nehéz megmondani, hogy mikor van ez az utolsó pillanat, és sokkal korábbi szerzőknél is lehet valami új dolgot találni, nem kizárt például, hogy akár Shakespeare-ról is kiderül valami, amit eddig még nem tudtunk. Az kétségtelen, hogy nagyon sok információ megsemmisült, közgyűjteményekben is megsemmisültek anyagok. Az Országos Levéltárban is volt ilyen, például ezért nem sikerült megtudnom, pontosan kik voltak Madách egyetemi évfolyamtársai. Megsemmisült egy hatalmas anyag a Nemzeti Múzeumban, gyakorlatilag Madách teljes tárgyi hagyatéka, ezek között festményei is ott voltak, 1945-ben éppen egy olyan raktárban őrizték, amelyet bombatalálat ért, és sajnos a teljes szobaberendezés, meg amit Alsósztrégováról odavitték 1913-ban, annak a nagy része megsemmisült. Folyamatosan semmisülnek meg információk, és ezért úgy gondoltam, nem árt összegyűjteni, amit még lehet. A Tragédiáról elemzést írni roppant izgalmas és érdekes dolog, de azt meg lehet tenni két-háromszáz év múlva is. Azt hiszem, a magyar irodalomtudomány területén belül az életrajz kicsit elhanyagolt terület. Elég, ha megnézzük a lexikonokat, amelyek ilyen szempontból szinte hibagyűjteményeknek tekinthetők, alig van olyan szerző, akinek legalább a születési és halálozási adata stimmel.

(Elhangzott az Irodalmi Újság 2000. május 27-i számában. Szerkesztő: Zelki János. Felelős szerkesztő: Körösi Zoltán.)

Egy polgár vallomása Pozsonyból

Liptay Katalin, műsorvezető: – *Hetven kiadó százhetvennyolc új könyve szerepel az Ünnepi Könyvhét hivatalos listáján, körülbelül kétszázézer forint értékben. A kínálat persze ennél valójában sokkal gazdagabb, az ez időben megjelenő kiadványok száma három-négyezer tehető. Az Ünnepi Könyvhétet az idén a Pozsonyban élő, kitűnő író, Grendel Lajos nyitotta meg.*

Kulcsár Katalin: – *Hogy fogadtad a hírt, amikor fölkértek, hogy nyisd meg a 71. Könyvhétet a Vörösmarty téren? Mire gondoltál hírtelen?*

Grendel Lajos: – Először is nagyon meglepődtem, másodszor nagyon megörültem neki, mert azt az üzenetet olvastam ki ebből a fölkérésből, hogy egy magyar irodalom van. Biztató üzenetnek tekintem, hogy az, ami mesterségesen elválasztott bennünket '89 előtt, azok a határok nemcsak a földrajzi, hanem a szellemi életre kivetülő határok, megszűnőben vannak. Két nagyon kedves írónak van centenáriuma, Márai Sándornak és Szabó Lőrincnek. Úgy döntöttem, hogy az ő ma

már vitathatatlan irodalmi értékeire hivatkozva fogom ezt a megnyitó beszédet fölépíteni. Márai Sándor és Szabó Lőrinc nélkül a 20. századi magyar irodalom számomra elképzelhetetlen lenne. Mind a ketten valami olyat jelképeznek a modern magyar irodalomban, amiben benne van egyfelől a nemzetnek a sorsa, rajta van a huszadik századi magyar történelemnek a bélyege az ő írói sorsukon is. Másfelől viszont eléggé univerzális írók ahhoz, hogy ezen túl is tudjanak mondani valamit a számunkra. És jeleznek egy olyan polgári magatartást, egy olyan polgári ethoszt, amely nélkül számomra magyarnak lenni kevés lenne. Mind a kettejük életműve azt üzeni számomra, hogy az irodalom és a nemzetnek a sorsa elválaszthatatlan egymástól. Én azokat a polgári értékeket nevezném meg, amelyek a múlt század első harmadában, tehát a reformkor idején fogalmazódtak meg.

Kulcsár Katalin: – *Ezek sérültek azóta?*

G. L.: – Szerintem nagyon sokat sérültek, főleg a 20. században és hát főleg az első világháború után. Képviseletet tudtak, mind Márai, mind Szabó Lőrinc egyfajta folytonosságot a szó legjobb értelmében vett magyar polgári hagyományokkal.

K. K.: – *Könyvkiadót is képviselsz, olvasóként is jöttél, és íróként, akinek életműsorozata jelenik meg. Most éppen a Thészeusz és a fekete özvegy című könyved. A 20. századi Thészeusz, aki nem tud mást tenni, csak vár.*

G. L.: – Elvették tőle a méltó harcnak a lehetőségét.

K. K.: – *Milyen érzés, hogy az életműsorozatod fut már évek óta?*

G. L.: – Mit mondjak, elég furcsa érzés. Nem az én ötletem volt, hanem Szigeti Lászlóé, a Kalligram igazgatójaé. Az embernek ilyenkor mindenféle képzettársításai támadnak, hogy: tulajdonképpen te már mindent megírtál. Másfelől viszont örültem, mert néhány olyan könyvem jelent itt meg most második kiadásban, amelyre – ha nincs ez az életműsorozat, akkor – talán nagyon sokáig kellett volna várom. Van néhány olyan könyvem, amely alig-alig jutott el Magyarországra.

K. K.: – *És a Könyvhét, az mit jelent?*

G. L.: – Egy országos esemény, amelyen néhány napig az egész ország figyelmének a középpontjában állnak a könyvek, az irodalom, egy olyan irodalmi svédasztalhoz kerülsz, hogy a bőség zavarától néha megbénulsz. Úgy tapasztalom, hogy '89 után is, amikor nagyon megdrágultak a könyvek, annak ellenére is nagy az érdeklődés, és van ennek valami feszítváhangulata: körbejáróm a teret, és olyan kollégák jönnek velem szembe, akik Erdélyből jöttek, vagy a Délvidékről, vagy nyugati magyar írók, akikkel legfőképpen ha a Könyvhéten találkozhatom. Ez a néhány nap nagyon gyorsan elmúlik, ezeknek a találkozásoknak köszönhetően.

K. K.: – *Ma reggel olvastam: Romain Rolland mondta, hogy Aldom a szememet is, melyen át belém áldorodik a könyvekbe zárt csodálatos látomás.*

G. L.: – Egyetértek. Én is áldom a szememet. Néha már az az érzésem, hogy az olvasás és az irodalomnak a szeretete kicsit olyasmi, mint valami szenvedélybetegség. Az ember nem tud ellenállni.

(Elhangzott az Irodalmi Újság 2000. június 3-i adásában. Szerkesztő: Bán Magda. Felelős szerkesztő: Körösi Zoltán.)

Libri sikerlista

2000. május 19–június 1.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

1. Esterházy Péter:
Harmonia caelestis
Magvető Könyvkiadó
2. Golden, Arthur:
Egy gésa emlékiratai
Trivium Kiadó
3. Rowling, J. K.:
Harry Potter és a titkok kamrája
Animus Kiadó

4. Merle, Robert:
Veszedelem és dicsőség
Európa Könyvkiadó

5. Závada Pál:
Jadвига párnája
Magvető Könyvkiadó

6. Gyuricza Péter –
Kardos Ernő:
A Whiskys szökésben
Magyar Könyvklub

7. Capuzzo, Michael –
Capuzzo, Teresa Banik:
Megható macskatörténetek
Novella Könyvkiadó

8. Dr. Veér András –
Dr. Erőss László:
Magyarország a szcientológia (pók)hálójában
Art Nouveau Kiadó

9. Márai Sándor:
A gyertyák csonkig égnek
Helikon Kiadó

10. García Márquez,
Gabriel:
Tizenkét vándor novella
Magvető Könyvkiadó

11. Borbíró Zsóka
(összeáll.):
Ballagásra
Novella Könyvkiadó

12. Szabó Magda:
Merszi, möszi
Európa Könyvkiadó

13. Lovas István:
Második jobbegyenes
Kairosz Kiadó

14. Egely György:
Tiltott találmányok
Egely Kft.

15. Updike, John:
Gertrud és Claudius
Európa Könyvkiadó

16. Szepes Mária:
Pöttös Panni – Eleven képek
Édesvíz Kiadó

17. Márai Sándor:
Szabadulás
Helikon Kiadó

18. Érettségi témakörök,
tételek – irodalom
Corvina Kiadó

19. Mészáros Tibor
(összeáll.):
Éltem egyszer én,
Márai Sándor
Helikon Kiadó

20. Knight, Christopher –
Lomas, Robert:
A Hiram-kulcs
Gold Book

Valamiféle tanulságot: emberit vagy társadalmi – mindegy. Valamit, ami fontos. Amit másnak is tudnia kell. (...) Hogy miről szól a könyv? Azt sajnos nem árulhatom el. Krimi!"

Errata

■ Előző számunkban a *Millenniumi Könyvtár kirakatverseny* díjátadásáról beszámoló tudósításunkból kimaradt, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma különdíját, melyet a minisztérium a sorozat megjelenítésének legfőbb támogatójaként ajánlott fel, Kőrösi Orsolya helyettes államtitkár adta át a díjat elnyert kecskeméti Libelli Kft. Móra Ferenc Könyvesboltjának. Az érintettektől elnézést kérünk.

■ Nyerges András Méregtelenít-e az ideológiai detoxikáló? c. cikke előző számunkban betűhibával jelent meg, a bekezdés szövege helyesen a következő: „Közben némi gyanúval (és rosszkedvvel) töltenek el a magyar kiadás fura hibái, melyek nemcsak azért feltűnőek, mivel az egyik legigényesebb kiadói műhely eresztette át őket, de azért is, mert elfogultságról árulkodnak: Furet-t ellenőrizni (vagy a fordítást) nem szükséges, neki feltétlenül igaza van. De vajon abban is, hogy Knapp-puccsról beszél az 1920-as német események kapcsán, holott köztudomású, hogy Kapp és Lüttwitz nevéhez fűződik ez az esemény?"

Most két hétig akciósan a kiadótól:

S. J. Gould: *Az elméricskelt ember*
2580 Ft helyett 1800 Ft

S. Pinker: *A nyelvi ösztön*
2800 Ft helyett 2000 Ft

TYPOTEX

1024 Budapest, Retek u. 33-35.
Tel./fax: 316-3759; www.extra.hu/typotex

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049
vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi, időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.

„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvárúházbán

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)
Telefon: 331-0126, 331-0127

Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes választékával várjuk kedves vásárlóinkat.
Minden könyvet egy helyről!

Alexandriai kettes

Tamási Gábornak föl kellett bukkannia. Mint például Mr. Tengődinék (Francisco, Ferents) az 1992-es *Pejotéban*. Vagy – mondjuk – Tömösinek (Bálint?) vagy Tömösinek (??) egy későbbi kisregényben. Az eddigi írói pálya azt mutatja – s ezt a *Királyáldozat* egyes részeiben tárgyalja is: bemutatja a kenyér- és helykereső írásmesterség gyakorlatával –, hogy Temesi Ferenc a nagyobb szabású, kiemelkedő fontosságú alkotásai között és körött szeret olyan vékonykább könyveket papírra vetni, amelyeknek epizódjait ama nagyregények készülté, fogadtatása is színezi. Ha a *Por* (1986–87) két kötetét, a *Híd* (1993) és a *Pest* (1996) című opuszokat tekintjük – bizonyára joggal – az életmű gerincének, akkor ilyen (nélkülözhetetlen!) szatelit-könyv a *3. könyv* (1989), a *Pejote*, a *Hogyan nem találkoztam Allen Ginsberggel* (1998), és – az idei Ünnepi Könyvhétre időzítve – ilyen a *Királyáldozat* is.

Az említett kísérő kötetek ugyan különböző karakterűek, de majdnem valamennyiben érvényesül egy (a nagyregényekre is jellemző) „külső”, nem tisztán prózapoétikai elrendező elv; másrészt életrajzi, személyes következtetésekre följosító módon az író (Temesi) és a könyvbeli író (itt Tamási) gyanúsán azonos *önmagával mint másikkal* (ebben az új kötetben például Tamási írja Temesi remekeit és kevésbé-remekeit). A *Királyáldozat* – nem létező, mégis jelentéssel bíró sakk-műszo – 23 fejezete egy ténylegesen megvívott (és a fejezetek élén „sakkírással” jelölt) hajdani játszma 45 lépéséhez igazodik. Egy amatőr és egy nagymester küzdött. Akkor. Egy amatőr (középiskolásból és szűzből felnőtté érő lány, Villám Vera) és egy nagymester (a több mint húsz évvel idősebb, sikeres író, a nők bálvány), küzd a szerelem

mezőin. Most. Világos, hogy sötét adja föl a partit. Világos, hogy melyikük a világos, és hogy a Sötét a sötét. (Világos? Sötét úgy ez, bár világló.)

Ha kissé nagyvonalúan intézzük el a forma leírását, azt mondhatjuk: a fejezetek első felében a lány, második felében a férfi rögzíti (levélben, naplófényben, elmélkedésben, forgatókönyv ürügyén és máshogy), hol is tart kapcsolatuk. Ez a kettős látószög kétpólusú közelítésre ad jó lehetőséget Temesinek (él is vele, hogy mindkét fél igazságát és tévedését szóvá tegye), s főleg rengeteg írás- és stíluspróbára kerülhet sor. A diáknyelvtől a középgenerációs művészértelmiségi dumáig terjed a skála, de a kettő között a világvárosi szociolektus, a lehetenyien jelzett nyelvjárás, a mindvégig domináns angol beszéd és gondolkodás, s egyebek társaságában a „sakkbeszéd” is helyet kaphat. A mű egyébként egyáltalán nem juttatta eszünkben Lawrence Durrell nevezetes *Alexandriai négyesét* s annak technikáját, de ha már ez a *másik* Durrell is angol, s ha Temesi nyilván olvasta is a regénynégyest (mert mit nem olvas Temesi vagy Tamási? Mindent olvas, és amit nem, ahelyett valami kínai könyveket olvas), és ha a *Királyáldozatban* véletlenül tényleg előfordul az Alexandria szó egy helyen, akkor...

Elsőrangú személyiségrajz, itt-ott kulcsregényszerű előadás (főként Vera szülei, meg az íróbarátok és -elleneségek esetében), dús nyelvi fantázia és verbális játéktár: csupa becses és hatásos (vagy, idézzük: 66ós) erény. Az ismétletésre való hajlam, a helyenkénti sekélyesség, néhány erőltetett éca vesz vissza egy keveset a nemcsak az életkori különbözőzés miatt szokatlan férfi-nő viszony hiteléből. Durva sajtóhiba egy van, ám az épp a könyv „sakklelkét” sérti (épp a sátáni 66. oldalon): 1886-tól 1894-ig a százkilós *Steinitz* volt a sakkvilágbajnok, nem pedig *Steinmetz* (egy vizilabdázó?!).

A *Királyáldozat* néha elkönnyíti magát, szerkezete lazul, bölcselmei aranykopések-

ké válnak, kifejlete azonban megragadó. A mű méltó arra, hogy az utóbbi Temesi-nagyregényeket kísérelje, s fölkeltsse az érdeklődést: vajon mit előz meg az írói pályán?

–ferenci–

Temesi Ferenc: Királyáldozat Magyar Könyvklub

Robbanó kontrasztok

Leggyakrabban földhözragadt-ságából akar kitörni *Viola József* költő és festőművész valamennyi novellájának férfinőse. Akár álmodozó kiskatona, akár talajfúró segéd munkás, akár szolid kocsmatöltelék, akár pallér, vagy építész mérnök, a szemünk előtt korosodó író-alterego arról beszél s azon gondolkodik, hogy azon a létezésen túl, amely a sorsa, van egy szinttel magasabb rendű életforma. Úgy érzi, neki ezt valamiképp el kell érnie, valamilyen áron meg kellene közelítenie.

Elbeszéléseinek címét is feltehetően azért tette idézőjelbe az író, hogy figyelmeztessen bennünket: művei nem csupán arról szólnak, ami a témájuk, a – mellesleg mindig nagyon érdekes – történetük. Nem azért íródtak, hogy fordulatosak, meglepőek legyenek (bár ez az érdekesség természetesen fontos az értő közönség igényeit soha le nem becsülő alkotónál).

A kontraszt az alacsony fokon vegetálni kénytelen, ám nemesebbre vágó főszereplő kényszerű tennivalói és elképzelései között mindegyik írást magas feszültséggel tölti fel, legyen az egy telefonfülke melletti bornírt összeszólalkozás, egy ellenszenves nudista figura meglópatása, vagy egy sima küldönci feladat ellátása a katonai feljebbvaló csábítóan szemrevaló feleségénél...

Nemcsak az elérhetetlenre-ácsingózás, de az örökös lázongás is elegendő robbanóanyagot látja el ezeket a fojtott léghőző kisprózákat ah-

hoz, hogy lépten-nyomon explodáljanak, jókora csattanókban végződjenek. A cselekvésében gátolt, magával sosem elégedett hős nemegyszer a nemiség hajszolásában keres vigaszt. Ezzel a szokásával emlékezteti a lírikus Viola József ismerőit Bacchanália című 1997-es verskötetének buja szókimondására, barokkos tobzódásaira.

Az eredeti felfogásáról ismét tanúságot tévő író kötetének kiemelkedő darabja a címadó. Felszínesen olvasva talán mai Raszkolnyikov-parafrazisnak érezhetjük benne az utolsó szó jogával élő gyilkos cirkalmas magyarázkodását. Magasabb szintre emelkedve azonban megint csak arról folyik a filozofikus problémázás, hogy az előbb akaratlan, később szándékos gyilkosság árán elérni vélt önmegváltás nem valami másnak a pótléka-e? Például a szabadságé, amelyet megtalálni hiába próbálnak a jókora szellemi izgalommal járó novelláskötet alakjai.

Iszlai Zoltán

Viola József: „Élni.” 1950–1980. Orpheusz könyvek, 1871 Ft

Félmeztelen múzsa a sokkultúrájú Amerikából

Amerikai kortársköltészeti antológia egy évtizeddel ezelőtt jelent meg utoljára magyarul. A Könyvklub az idei könyvfesztiválra kibocsátott *Félmeztelen múzsa* című kötetel egy szerre több igénynek tett eleget. Kétnyelvű, „tükörfordításos” könyvet adott ki, amelynek bal oldalán az eredeti angol szöveg, jobb oldalpárjain pedig annak magyar nyelvre átültetett változata olvasható. Az alkotók között ott találjuk a hazánkban is klasszikusnak számító, a középkorúvá vált verskedvelők számára örökifjú

Charles Bukowski, Jack Kerouac és Kenneth Rexroth nevét és alkotásait, de ugyanakkor számunkra teljességgel ismeretlen költőkkel (például Harold Bowser, Eric Doherty) bővíti a kínálat.

Az amerikai hagyományokhoz hűen teljességgel demokratikus a Gyukics Gábor szerkesztette kötet. Szigorú betűrendben követik egymást a költők, akik között akad nő és férfi, fehér és színes bőrű, felkapott és hírnévre ácsingozó egyaránt. A szerkesztő nem mások értékítéletének tükrében válogatta az antológia anyagát, hanem önnön érdeklődésének megfelelően állítja eléink az antológia anyagát, hanem önnön érdeklődésének megfelelően állítja eléink azt a multikulturális sokféleséget, amely jellemző Amerikára, és amelyet itthon elhagyányitanak az Újvilágról készült, egyenesívű karriertörténeteket felvázoló, csak jókat és rosszakat ismérőló hollywoodi filmek.

Tátongó szakadék húzódik a mozi és a költészet mutatta világ között. Erre rögtön a könyvbemutatón rádöbbenhettünk, amikor Bálint András olvasott fel néhányat a kötet versei közül. Kiknek a műveit? Erre azokkal a renghagyó röpke „életrajzokkal” felelhetünk, amelyek minden szokást sutba dobva, hol viccesen, hol kegyetlenül hangzó, nálunk irodalmárpukkasztónak tetsző módon jellemzik az alkotókat. Nos, Bálint András idézte Jack Hirschman (1933, San Francisco, önkéntes hajléktalan, Amerika modern forradalmára, ha akadémiai körökben elismernek, kötetei pozdorjává zúznák a polcokat), Michael Castro (1945, St. Louis, a Poetry Beat rádióadás műsorvezető-szerkesztője, az amerikai indián költészet ismerője, terjesztője), továbbá Ira Cohen (1935, New York, egyéves korában megtanulta a süketnémák jelbeszédét, vagabund fotóművész, éveket töltött Indiában, Nepálban és Marokkóban), valamint George Dickerson (1933, New York, színész, újságíró, politikus, az ENSZ-en keresztül a libanoni polgárháború aktív résztvevője) és Pamela Warren (1962, Williamsburg, meg nem szervezett

felolvasóestek rendszeres közreműködője) versei közül.

S mit olvashatunk a szokványos méltatások helyett az 1922-ben született és 1969-ben elhunyt Jack Kerouacról a Félmeztelen múzsa Biográfiájában? „A beat-generáció legendás alakja, csavargó, hippi, buddhista, író és nem utolsósorban költő”.

Mindennemű, s legyünk őszinték: egyáltalán nem újkeletű és példátlan szerkesztői önkény, valamint olvasósokkollás ellenére – vagy éppen azért! – minden bizonnyal népszerű lesz a költészettel foglalkozó és a lírát kedvelő (az amerikaiánál jóval szűkebb) hazai körökben ez az antológia. Hiszen Amerika nálunk manapság is vonzerővel bír. Az ott élő költők esetében ez az érzelem már vegyesebb, ahogyan George Tsongas tömör verse, a *Főcím* a múltból sugallja:

„amerika
a Titanic
keresi
jéghegyét”

(mátrabázi)

Magyar irodalom

Zelei Miklós:

A kettézárt falu

*Ister Kiadó, Bp., 2000.,
278 oldal, 1300 Ft*

Van egy híres vicc, amelynek főszereplőjét, útlevele alapján, világcsavargónak nevezi a határőr, mondván, sose fért a bőrébe, hiszen élt az Osztrák–Magyar Monarchiában, Magyarországon, Csehszlovákiában, Ukrajnában, aztán a Szovjetunióban. „Hősünk” vállat vonogatva kéri ki magának, hogy ő vándorolt volna: „Egész életemben ki se tettem a lábam Munkácsról!” Az ember nem szokott belegondolni, hogy egy ilyen vicc mögött, amilyen a fenti is, micso-da keserves és nagyon is létező valóság rejlik. Magam akkor döbbenem rá, amikor elolvastam Zelei Miklós szabályszerű (a harmincas években keletkezettekhez hasonlító) szociog-

ráfiáját Kisszelmenc és Nagyszelmenc községekről, amelyek szintén sorra más és más országhoz tartoztak, ahogy lakói mondják: „Hozzánk jött a határ”. Szerencsétlenségükre mégcsak nem is a „legvidámabb barakk”, hanem éppen sárga a legszegényebb és legszomorúbb „barakk”: a Szovjetunió lakosai lettek, pedig hát ők (ahogy a kisszelmenci M. Z. mondja) „kárpataljasiak”. És: „Nem lett volna itt baj az oroszok alatt se, csak a földet el ne vették volna!” De – elvették. És el még sok minden mást is. Az egymást kiegészítő-folytató (néha kontrázó) egyéni sorsok egészen a közvetlen jelenidőig: Leonyid Kucsma „uralkodásáig” mutatják be ezt a mostohán kezelt vidéket, melyen Zelei Miklós igazi felfedező útra indulhatott, és Adolf Buitenhuis fotói csak erősítik írásának revelatív hatását. (Ha van szíve kicsit kurtítani a szereplők olykor túl terjengős vallomásait, könyve még felrázóbb olvasmány lehetne).

-s-s

„most én vagyok hang helyetted...”

Török Sophie

Babits Mihályról

*Palatinus, 2000
246 oldal, 1200 forint*

Az irodalomszerető olvasók egy részét mindig is érdekelték az író életének apróbb titkai. A legjobb krónikásoknak általában a hozzátartozók bizonyultak.

„Az olvasó a költői élmény igazságára is kíváncsi, ebből az ösztönből kutat annyit a költő intim élete után, ezért akarja pódiumon látni, s tudni a magánügyeit. Az olvasó nem hajlandó megelegedni a versben rejülő benső igazsággal, külső, reális támasztékokra van szükség, mint hitetlen Tamásnak a tapintható sebekre...” Így ír 1933-ban *Költő és valóság* című tanulmányában Babits Mihály társa, Tanner Ilona, azaz Török Sophie, amikor a költő életének tanújaként az egyes verssorokhoz a valóságot társítja, bizonyítván: Babitsnál költői

képpé, vessorórá nemesedtek a hétköznapi történések is.

Török Sophie visszaemlékezéseivel, cikkeivel nemcsak az egyik legnagyobb magyar költő puritán alakját, életét és halálát, hétköznapijait, elkötelezett szorgalmát és munkásságát idézi meg, hanem egy kort is, amelyben a költészet, az irodalom még fontos volt, amikor még voltak kávéházak, ahol tudták, honnan hová költözött a költő. Így talált el a Nyugat szerkesztőjéhez az irodalmi érvényesülésre vágyó fiatal lány, Tanner Ilona. A megismerkedés után néhány hónappal már – Szabó Lőrinc némi közbenjárásával – a szomorú tekintetű, komoly és olykor komor költő felesége. Érzelmi intelligenciájára jellemző, hogy egy idő után képes leszámolni saját irodalmi becsvágyával, egyszerre válik tanítvánnyá és szellemi társsá, támasszá és otthonteremtővé, biztosítva az alkotáshoz nélkülözhetetlen polgári otthonot, a biztos érzelmi háttérrel. A nehéz időkben – Babits betegsége idején – is szilárdan állt a költő mellett, s annak halála után mindent megtett, hogy megismertesse az utókort Babits életművével, Babits–Juhász–Kosztolányi levelezésével.

A Palatinusnál most megjelent kötetből – amelynek anyagát Téglás János az OSZK kéziratárban található Babits–Török Sophie hagyatékból állította össze – nemcsak Babits Mihály élete rajzolódik ki, hanem egy olyan asszonyé is, aki méltó társa volt a költőóriásnak. Mint a kötet szerkesztője írja és idézi utószavában: „Az utókor méltatlanul bánt vele: nem a független, önálló művészt, hanem Babits Mihály feleségét látta benne...” pedig – amint azt Basch Lóránt is megfogalmazta – neki köszönhetjük, egyedül neki, hogy örök barátunk részese lett az élet legszébb adományának, az emberi boldogságnak – hogy még a pokol kínjai közt is mosolyogni tudott.”

T. Puskás

Külföldi irodalom

**Marcel Pagnol:
Dombok vize I-II.**

Budapest, 1999. Környezet és Fejlődés Kiadó, 224 és 216 oldal

Szerencsére egyelőre csak képzelegni tudunk róla, hogy egyes tájakon a víz milyen ritka kincs. Ármánykodni, harcolni, ölni tudnak egy-egy fürásért az emberek. Marcel Pagnol, a XX. század elejének híres színműírója *Dombok vize* című, kétkötetes regényében gyermekkora színteréhez, a század eleji provence-i vidékhez tér vissza. A gyönyörű, de könyörtelen hegyek kíméletlenné teszik itt az embert. Nem terem meg más, csak a csicserborsó, a füge, egy kis olajbogyó és némi mandula. A vadaknak állított csapdák és más apró-cseprő ellentétek miatt évtizedek óta hadban áll egymással két szomszédos falu, Crespin és Bastides népe. Az ősi acsarkodás okozza a *Dombok vize* tragédiáját.

A Soubeyran család utolsó reménye, Ugolin, magányos nagybátyjával, Césárral él. Megelégedte, hogy, noha nagy földterületük van, máról holnapra élnek. Meg akar gazdagodni, s már rá is jött a nyitjára: szegfűt fog termesztetni. A szegfű azonban nyeli a vizet. Olyan földet kell szerezni, amelyhez forrás is tartozik. A szerencsés elhelyezkedésű tanya tulajdonosa, nem egészen önszántából, eltávozik az élők sorából. Jön az örökös. Púpos színész énekesnő feleségével és kicsiny lányával. Eltökéltlen maradni akarnak. Az elszántság tragédiába torkollik. Sorsszerűvé a könyv második részében válik, amikor Ugolin belehabarodik a „telepes” felnőtté serdült gyermekébe, majd belehabarodik a viszonzatlan érzelmbe. Césár természetesen a legutolsó lapokon jön rá arra, hogy ki volt az a betolakodónak hitt idegen, akit a halálba kergetett...

Levendulamezők borította vadregényes tájak, heves indulatok, bűn és bűnhődés a témája az igényes, mégis olvasmányos

könyvet kedvelők körében méltán sikerre számító regénynek, amelyből Yves Montand és Gérard Depardieu főszereplésével filmsiker is született. Noha a hazai mozinézők *Paradicsom*, illetve *Pokol* címmel megtekinthették e filmeket, a regény(ek) csak most először jutnak el a magyar közönséghez.

(emzse)

**Ivan Klima:
Szerelmes beszélgetések**

Európa Könyvkiadó

Budapest 2000.

262 oldal, 1400 forint

A cseh Ivan Klima harmadik könyvének talán túlságosan isígéretes címe van: *Szerelmes beszélgetések*. Talán túlságosan is. Nézegetjük a könyvet és elszabadul a fantáziánk. Kinek erre, kinek arra: intrikák és praktikák közt megmaradó vagy meghaló szerelmek, bensőséges egymásratalálások, buja érzékiség, éteri lehetetlenségek, sorolhatnám vég nélkül. A könyvvel való megismerkedés hideg zuhanyként hat az olvasóra. Nem vall különösebb írói fantáziára egész kötetet szentelni a szerelemnek és halálnak. Az igazi irodalom természetesen erről, helyesebben erről is szól. És még nagyon sok minderről. A könyv leginkább arra hasonlít, amikor barátok vagy ismerősök beszélgetésében hirtelen zavart csend támad, s amikor ez már mindenkit feszélyez, valaki fecsegésbe kezd: hallottátok, hogy X-ék válnak? És azt, hogy Y családja élete párját, vagy hogy Z házasodni készül, pedig...? Senkit ne tévesszen meg a cím, ilyen típusú beszélgetések, történetek, novellák váltakoznak itt irracionális látomásokkal, álmokkal. A misztikus darabokra, ahogy ez már lenni szokott, a világból való elvagyódás, a kedvessé váló örök együttlét a nemlétezésben, különös megérzések, lila hangulatok a jellemzők. Ivan Klima még az írói megformálásra, könyve szerkesztettségére sem áldoz sok erőfeszítést.

A Szerelmes beszélgetések nem olvashatatlan, nem ízlés-

romboló, nem káros, egyszerűen unalmas, különösen azért, mert a világirodalomnak oly sok igazi nagy író adott már a cseh irodalom.

-a-a

**Matti Yrjänä Joensuu:
A nyomozó**

Polar

„Az intellektuális lektúr” – sokan ezzel a jelzővel illetik a bűnügyi regényt. A jó krimi valóban intellektuális élmény, hiszen nemcsak az emberi érzelmeket, az úgynevezett indítékokat veszi górcső alá, hanem azt a társadalmat is, amelyben a bűn megesik. A Könyvfesztiválon is, és a Merlin Színházban is találkozhattak a magyar olvasók Matti Yrjänä Joensuu állami-díjas finn íróval, akinek éppen a magyar könyvünnepre jelent meg *A nyomozó* című regénye a Polar Kiadónál (amely könyvműhely elsősorban a finn, illetve a skandináv kultúra, irodalom népszerűsítésére vállalkozik). Minthogy krimiről van szó, talán szentségtörésnek tűnik, hogy magát a történetet ismertettük, ám Matti Yrjänä Joensuu regényének nem a története a lebilincselő, hanem az írásmódja. Valahol Finnországban egy kisváros szórakozóhelyén lelőnek egy embert. A nyomozók csak később fedezik fel, hogy egy másik áldozata is van a bűncselekménynek, egy rendőr. Beindul a gépezet, rendőrök, nyomozók kutatnak a tettes után. A nyomozás során felmerül a gyanú, hogy két cigánycsalád egymás közötti leszámolásáról van szó... S mivel a történet elejétől tudjuk, kik a tettesek, ki az, aki csak a rendőri tehetetlenség, „statisztikai” bizonyítási kényszer miatt kerül gyanúsított státuszba, olvasóként nem is az tart izgalomban bennünket, hogy kiderüljön – mint más bűnügyi történetekben – ki a gyilkos, és mi volt az indítéka. Sokkal érdekesebb az a társadalom, amelyet a nyomozó-író ábrázol. Ebben a társadalomban is kétféle értékrend ütközik egymással: a cigányok és a nem cigányok értékrendje. Egyik sem mentes az előítéle-

tektől, s ez az előítéletes gondolkodás szinte lehetetlenné teszi, hogy megértsék, és megbecsüljék egymást.

A Merlin Színházban április 25-én „A cigányok helyzete Finnországban” címmel az íróval való találkozásra és egy videovetítéssel egybekötött beszélgetésre hívta az érdeklődőket a Polar Kiadó. Minthogy Magyarországon manapság igen égető gond a roma népességé (az Európai Unió felvételünkénél mint megoldandó problémát említik a brüsszeli szakértők), természetesen érdekesnek ígérkezett a téma, hogyan élnek, milyen gondokkal küszködnek egy jóléti társadalomban a romák?

A videofilm tanúsága szerint (amely egy a társadalomba beilleszkedett, ám az identitását büszkén vállaló romacsaládot mutat be) a finnországi romák többségének is szembe kell néznie a hétköznapi rasszizmussal, az e nemzetiség életmódjával, szokásaival kapcsolatos értetlenséggel, és előítéletekkel.

Joensuu egyébként foglalkozására nézve bűnügyi nyomozó. Belülről ismeri tehát a rendőrök életét, gondolkodásmódját, napi feszültségeit is, ám ismeri a másik felet, a bűnbe esett embert is. Egyik kritikusa szerint: az olyan műveken keresztül, mint amilyeneket Joensuu is ír, „olyan tényanyag jut az olvasók tudomására, amely egyébként nem érdekelné.”

– show –

Nyelvészet

**Kiss Gábor-Pusztai Ferenc:
Új szavak,
új jelentések 1997-ből**

Tinta Könyvkiadó, Bp., 1999,
182 oldal, 2240 Ft

Luxusnak mondanám, hogy két kiváló nyelvész, miközben a türelmetlenül és epedve várt Értelmező Kéziszótár felfrissített kiadásához gyűjti a nyelvi adalékokat, kötetét formálva „a még nem szótárertt” (Kiss és Pusztai kifejezése) adatokat is hozzáférhetővé teszi – de boldog vagyok, hogy végre

Történelem

Miskolczy Ambrus: „A Führer olvas” – Tallózás Hitler könyvtárában

*Napvilág Kiadó,
180 oldal, 1150 Ft*

mód van ilyen luxus gyakorlására is. Olyan, egyéni leleményből fakadó szavakat és kifejezéseket keresnek, amelyekben „a markánsan érezhető társadalmi-politikai változások” azon frissiben tettenérhetőek. Gyorsan röppennek fel és – gyakran – éppoly gyorsan ki is hunynak ezek a nyelvi sziporkák: megesik, hogy (mint ebben a könyvben is bőven akad erre példa) 2000-ben már alig értjük azt, ami 1997-ben még evidens volt és talán nevetetett. A szerzők meg is mondják: gyűjtenek és várnak, az idő elvégzi a rostálást, s ami több éven át tartós használatban marad, az kerül majd végül magába a Szótárba. Addig pedig itt a sajtó, a rádiók és a tévék, melyek a zsargont születése pillanatában közvetítik, a szóviccet, szójátékot múltó érvényű marandóságnak adják át. Remek szórakozás a kötet annak, aki csak kicsit is képes élvezni a magyar nyelvet. Igaz, sok selejt is, sok erőszakolt ötlet is akad a bő kínálatban, de több a meghökentető találat. Hanem egy kis bajom azért ezzel a nagyszerű gyűjteménnyel is akadt. Kritériumként említi az előszó, hogy „a lexikai változat ritka vagy új legyen”. Az „Abszurdisztán” (és változatai) azonban nem a forrásként megjelölt Seres László, illetve Gyurgyák-cikkben s végképp nem 1997-ben fordultak elő először. (A manuális gyűjtést végző egyetemisták ezt nyilván nem tudhatták). Grendel Lajos Einstein harangjai című regénye (Kalligram, 1992) már bizony-bizony Abszurdisztánban játszódtott, a remek lelemény őt dicséri. S bár tudom, nem illik a recenzensnek hazabeszélnie, de a „buhogás” sem 1997-ből s végképp nem a Magyar Nemzet cikkében tűnt fel először: e sorok írójának 1963-ban megjelent Emberi hitben című kötetében (sajnos) már szerepelt. Ezt persze nem azért mondtam el, hogy elirigyeljem a szerzők által a Népszabadságban lelt „nyelvcsendőr” meghatározást Milan Ferkótól, „aki valamikor költő volt”...

Nyerges András

Az utóbbi években sorra jelennek meg a Harmadik Birodalommal foglalkozó tudományos és kevésbé tudományos, azonban eléggé hangzatos című művek, Miskolczy Ambrus könyve szerencsére az előbbi kategóriába sorolható. A szerző mondhatni véletlenül botlott bele Hitler könyvtárába, illetve annak a washingtoni Kongresszusi Könyvtárban a Ritka Könyvek Gyűjteményében őrzött részére, ezeket a könyveket amerikai katonák szedték össze a második világháború végén egy Salzburg melletti sóbányában. Miskolczyt saját bevallása szerint egyfajta morbid kíváncsiság hajtotta, hogy végigrágja magát Adolf Hitler könyvtárán, szeretett volna minél többet megtudni a Führerről és ehhez nem kevés segítséget nyújtottak a könyvek margóin olvasható jegyzetek, az aláhúzással kiemelt sorok. „A könyvtár persze nem jó, a látogatóban semmi irigységet nem ébreszt. Csalódás annak, aki azt reméli, hogy egy halomban megtalálja benne a náci klasszikusokat” – szögezi le már jó előre a szerző. Hitler könyvtárában ennek ellenére megtalálhatók a fajelmélet klasszikusai – Chamberlain Wagner életrajza – mellett a XIX. és XX. század jelentősebb hadtudományi, diplomáciai írásai is. A kiváló történész segítségével nemcsak a könyvtár egyes darabjait és Hitler ezekhez kapcsolódó benyomásait ismerhetjük meg, hanem szinte teljes képet kapunk a kor meghatározó eszméinek eredetéről és a náci ideológiára gyakorolt hatásáról. Miskolczy könyvéből nem a történelemből származó lapjain feltűnő egydimenziós Hitler-képpel szembesülünk újra, nála a náci vezér amel-

lett, hogy beteges ideológiák rabja, képes az önkritikára és nézeteinek felülvizsgálatára.

pompor

A régi Róma napjai

*Balassi Kiadó, Bp., 1998,
259 oldal, 1200 forint*

Régi görök hétköznapiak

Balassi Kiadó, Bp., 1999., 259 oldal, 1400 forint

Harminc-egynéhány éve jelentek meg az akkori Gondolat Kiadó gondozásában az Európai Antológia című sorozat kötetei: aki akkoriban már könyvvásárló volt, egyet se hagyott volna ki közülük, mert pótolhatatlanok voltak. Kevés nagyobb örömnünk van mostanában, mint a Ballasi Kiadó elhatározása, hogy újjáéleszti ezt a (ma már megszerzhetetlen) sorozatot. Tematikus válogatások ezek egy művelődéstörténetileg meghatározó fontosságú hely és idő bemutatására: a korabeli szemelvények mintegy egymást folytatva, továbbfűzve, kiegészítve röpitenek vissza bennünket más korokba, hogy ne csak ismerjük, de át is élhessük, miképpen teltek el akkoriban a hétköznapiak. Mit ettek, hogy öltöztek, hol és hogyan mosakodtak, miből lelték szórakozásokat, miről diskuráltak az emberek – például abban a görög világban, melyről hajlamosak vagyunk csakis a héroszok és az istenek mitológiájában gondolkodni, holott – kiderül, mégpedig roppant szórakoztatóan – ők sem éltek nagyon másképp, mint mi, legfeljebb a körülmények és a tárgyi rekvizitumok változtak. A valaha elsajátított tananyag átváltozik számunkra élménnyé. Mellesleg (mivel a szemelvények a legnagyobb költők, történetírók, politikusok, filozófusok, szónokok műveiből valók) arról is képet nyerünk, milyen volt akkoriban a művészet és az úgynevezett „kulturális élet”. A Balassi Kiadó azonban többet tett annál, semhogy egyszerűen reprodukálta volna a régi kiadványokat.

Szepessy Tibor például, *A régi Róma napjainak* összeállítója az új kiadást alkalomnak tekintette arra is, hogy a harminc évvel ezelőtti kritikák jogos ki-

fogásainak helyt adva javítsion, alakítsion a kötetet, így lett az 1968-ban még rendőrpáncsnoknak nevezett személyből mostanra „az éjszakai őrszolgálat parancsnoka”, ami nyilván apróság nekünk, de fontos mozzanat a tudós számára. Bővült is az idézetek sora, és több lett, méretében is nagyobb lett a képanyag. Egyszerűen majd minden megváltozott, csak egyvalami nem: aki ezek közül a kötetek közül egyet is kézbe vesz, feltétlenül meg akarja szerezni a többit is.

N. V.

A 20. század évről évre

Athenaeum 2000, 6980 Ft

Az Athenaeum 2000 Kiadó a Könyvfesztiválon mutatta be a 20. századot búcsúztató képeskönyvét. Az album olyan, mint egy hatalmas cikkgyűjtemény. A hírek között, a „főszereplő” politikai hírek mellett, megtaláljuk a kultúra, a sport, a technika, a tudomány híreit is, hiszen ne feledjük: a biológia, az atom, a mozi, a tömegkommunikáció, a repülés, az űrkutatás, a televíziózás, a számítógépes kultúra megszületésnek és elterjedésének, a nők egyenjogúvá válásának és még ki tudja, minnek a századaként is emlegették az alig néhány hónapja elmúlt száz évet. S mert mozgalmas és eseményekkel zsúfolt évszázad volt, meglehetősen nehéz lenne az egyszerű halandónak – aki némi szorongással köszöntötte a 2000. évet, és aki persze még csak nem is sejti, mit hoz a jövődől neki, gyermekeinek, unokáinak – felidéznie, mi is történt mondjuk egy látszólag események nélküli évben, 1922-ben. Ebben az évben kapott Nobel-díjat Bohr, aki felfedezte, hogy az elektronok át tudnak ugrani az egyik körpályáról a másikra, és ennek során energiát adnak le, tehát az atom, az anyag legkisebb része tovább bontható, ez év november 15-én sugározta első adását az angol BBC, a későbbi Tarzan-filmek sztárja, Johnny Weissmüller hat világcsúcsot állított fel ebben az évben úszásban, s Mussolini akadálytalanul bevonult Rómába fa-

siszta hadserege élén, börtönbe zárták Mahátma Gandit, aki India függetlenségéért harcolt.

50 év múlva, 1972-ben piacra kerül az első videokészülék, először alkalmazzák a komputertomográfot agykárosodások és agyi betegségek vizsgálatánál, s az amerikai katonák a Vietkong katonai létesítményei helyett egy falut bombáznak le. Moszkvában június 1-jén létrejön az első kelet–nyugati csúcstalálkozó, amelyen Richard Nixon és Leonid Brezsnyev megállapodnak az atomfegyverkezési verseny korlátozásáról. (A jelenből nézve az események egyáltalán nem következmények nélkül valók, hiszen az élsport ma már az emberi teljesítőképesség határait súrolja, a vietnami háború azóta is szégyenfeltja az amerikai történelemnek, ahogy a fasizmus uralomra jutása máig „feldolgozhatatlan” rémálma Európának. A huszadik század – a képeskönyv hírei szerint is – hatalmas léptékű volt. A képeit nézni is káprázat, benne élni pedig maga volt a nyugtalanság, hiszen az élet minősége, az egyes ember életmódja annyit változott az elmúlt száz év alatt, amennyit korábban akár több száz év alatt sem. A történelmi képeskönyv német eredetijét (Chronik Verlag, a Bertelsmann GmbH [München] tagja kiadása) magyar vonatkozású hírekkel egészítették ki szakértő munkatársak, Magyar Zoltán és Reviczky Béla. *A 20. század évről évre* című képeskönyvben 1300 cikket, 1000 képet talál az, aki nemcsak a jövőre, hanem a múltra is kíváncsi...

si-

Szexológia

**Bo Coolsaet –
Laurens de Keyzer:
A szerelem ecsetje
A pénisz élete
és munkássága**

*Budapest, 2000 Magyaréti
262 oldal, 1290 Ft*

Az ember nemi életéről általában kétféle típusú szakirodalom olvasható: tudomá-

nyos szikárságú orvosi könyvek, vagy (főként a nőolvasókat célozva meg) szociográfiai jellegű munkák, azzal a nem titkolt céllal, hogy fel szabadítsák a szexuálisan is elnyomott gyöngébbik nemet. Az első típusba tartozók nagyon okos művek, de vagy elveszik az olvasó életkedvét, vagy kifejezetten arra készítetik, hogy különféle betegségeket fedezzen fel magán. A második típusra általában az jellemző, hogy az emancipálódás magasztos célja érdekében legyalázzák a férfinemet (legalábbis frusztrálják az erősebb nemhez tartozó olvasókat), a nőket pedig arról kívánják meggyőzni, hogy maradjon a kövületek, ha örömeiket lelik az olyan ósdi szerepekben, mint odaadó hitves, netán még többgyerekes anya is. (Most ne essék szó a családközpontú nemi felvilágosításokról, amelyeket a szemforgató prudéria miatt és az anyagi javak irreális lebecsülése miatt nem lehet komolyan venni.)

Ezúttal két belga férfiú – az urológus–andrológus Bo Coolsaet és az újságíró–páciens Laurens de Keyzer beszélget a témáról: mi a férfi nemi szerv funkciója, örömei, betegségei, társadalmi helyzete.

A dialógus a régi filozófiai traktátusok módjára folyik: a páciens kérdez, a mester, itt: orvos szakszerű válaszokat ad, de sose úgy, hogy a tudóskodás miatt érthetetlen legyen, a pedantéria miatt kedvét szegje a tanítványnak az érthetőséget kulturális példák, olykor anekdoták színesítik. Rám azonban mégsem a szakismeret vagy a kuriózumok tették a legnagyobb hatást, hanem a modor. Két érett, művelt férfi, még jóval innen az öregkoron, de már benne az élet és tapasztalatok sűrjében, jókedddel és tisztelettel beszél a kétneműre komponált életéről, a választható lehetőségeikről, de még elfogultságaikról is. Ez a modor azt érteti meg, hogy nem valami nagy taburól van szó, vagy valami leröghögni méltó izéről, ha-

nem az élet lényeges és szépségyű, sokféle felelőséggel járó funkciójáról. E tekintetben az öregedés funkció-zavarokkal kísért gondjával is szembenéznek, megértő társat látnak nőnemű társaikban, s maguk is természetesnek tartják, hogy így éljék meg a partnerük gondjait.

Jóízlésű társaságban megengedhető humorral (öniróniával beszélnek a legkényesebb kérdésekről is: „Halló, Bob? Épp most jövök a hideg zuhany alól, és szomorúan tapasztalom, hogy szerszámom alig 4 cm hosszú. Legyek most rögtön öngyilkos?” A könnyed modor lehetőséget ad arra, hogy a férfierő centiméterekben mérhető minőségét megfelelően értékeljék, s megismertessenek a szerv anatómiájával. Más, nem kevésbé csiklandósnak tartott kérdések esetében is így vagy hasonlóan kötik össze a tudományosságot a társalgási modorral. A könyv végére, ha nem lesz is képzett macsó, vagy képzett urológus az olvasó, azt mindenképp megtanulja, hogy minden kényes kérdéssről lehet izléselesen és társasági modorban beszélni. Azaz: pózok nélkül tenni szóvá az eleddig elvontra sematizált, vagy épp mocskossá degradált gondokat.

A kitűnő fordítás – amely az 1998-ban Leuvenben megjelent eredetiből készült – Dammokos Katalin munkája.

– kes

Ifjúsági könyvek

**Ügyeskedj a sakkban!
Első lépések – lépésről
lépésre**

*Budapest, 1999. Holnap Kiadó,
31 oldal*

Hosszú évtizedek egy helyben topogása után végre sikerült továbblépni! Lehet, hogy szegénységi bizonyítvány, mégis tagadhatatlan tény, hogy mindeddig képtelen voltam megtanulni sakkozni a szellemi sportban kiváló édesapám nagy-nagy bá-

natára. Kicsiny koromtól ismertem a bábukat, tudtam, melyik merre s mennyit léphet, tisztában voltam vele, hogy az nyeri meg a játszmat, aki bekeríti az ellenség királyát. Mégsem tudtam mit kezdeni a tömérdek figurával a pepita mezőn.

Az Usborne néhány évvel ezelőtt megjelentette kötetét Harrier Castor és Rebecca Treays írta, Maria Wheatley és Rachel Wels szerkesztette. Lehet, hogy az *Ügyeskedj a sakkban!* című kiadványban közreműködő magas női arány szabta logika miatt sikerült végre felfognom a játék igazi menetét, hisz állítólag nekünk, a gyengébb nem tagjainak egy srófra jár az eszünk. De az is megeshet, hogy ha gyermekkoromban én kapok a kezembe egy ilyen kötetet, már nemzetközi nagymester vált volna belőlem, mert nem szegte volna idejekorán kedvemmet a lényeg hosszasan firtatása. Nos, ha így van, akkor nemsokára tucatnyi nagymesterünk lesz, mert a Holnap Kiadó magyarul is közrebocsátotta a Lépésről lépésre-sorozatban a szemrevaló és didaktika-mentesen okító kötetet. (Jómagam még az elejére odabigyesztetem volna a legendát is a sakk létrejöttéről, a két herceg vetekedéséről, édesanyjuk bánatáról, bár lehet, hogy ez csak afféle humán érzélgősség.) Az elsősorban kicsinyeknek szánt kötet telibe talál. „Ádámnál és Évánál” kezdi és valóban mozzanatról mozzanatra világosítja meg a sakkozás lényegét. Aki akar s tud, haladhat gyorsabban, akinek szerényebbek az absztrakciós képességei, az bekezdésről bekezdésre emésztheti meg az információkat.

Nagy szükség volt erre a könyvre, s azt hiszem, nem kergetek ábrándképeket, ha látom lelki szemeim előtt, hogy a képernyő – legyen bár tévéé vagy jétékkal csalogató számítógépé – helyett néhány család újra a sakktablára mered tőprengve és a gyerekek unaloműző „harci cselekményeket” helyettesítendő, a hatvannégy mezőn mérik össze erejüket.

(mátraházi)

A legnagyobb választék A LÍRA ÉS LANT RT. BOLTJAIBAN

Internet: www.lira.hu, E-mail: lira@lira.hu

SZAKKÖNYVÁRUHÁZAK

Infotéka Könyvesbolt
1088 Budapest, Rákóczi út 27/b
Telefon/fax: 338-2739
E-mail: muszaki.konyvaruhaz@lira.hu

Iskolacentrum

1051 Budapest, Október 6. u. 9.
Telefon: 332-5595
Fax: 311-1876

Mediprint Könyvesbolt

1053 Budapest, Múzeum krt. 17.
Telefon: 317-4948, fax: 484-0023
E-mail: mediprint@lira.hu

Műszaki Könyvruház

1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 9.
Hermész Díjas Könyvesbolt
Telefon: 342-0353
Fax: 342-1317
E-mail: muszaki.konyvaruhaz@lira.hu

Technika Könyvesbolt

1114 Budapest, Bartók Béla út 15.
Telefon/fax: 466-7008

MINDEN AMI ZENE

**Kodály Zoltán Zeneműbolt,
Antikvárium és Hangszerbolt**
1053 Budapest, Múzeum krt. 21.
Telefon/fax: 317-3347
E-mail: kodaly@lira.hu

Rózsavölgyi és Társa Zeneműbolt

Hermész Díjas zenemű- és könyvesbolt
1052 Budapest, Szervita tér 5.
Telefon: 318-3312,
fax: 318-3500
E-mail: rozsavolgyi@lira.hu

MAGVETŐ HÁLÓZAT

3300 Eger
Bajcsy-Zs. u. 2.
Telefon/fax: 36/312-039
9021 Győr
Arany János u. 3.
Telefon/fax: 96/319-760
2000 Szentendre
Fő tér 5.
Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon/fax: 26/311-245

3900 Szerencs
Rákóczi út 82.
Telefon: 60/306-791,
fax: 47/362-631

FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZAK

1072 Budapest, Rákóczi út 14.
Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon: 268-1103,
fax: 267-9789
E-mail: fokusz.budapest@lira.hu

4026 Debrecen

Hunyadi u. 8-10.
Hermész Díjas Könyvesbolt
Telefon: 52/ 322-237
Fax: 52/416-091
E-mail: fokusz.debrecen@lira.hu

3530 Miskolc

Széchenyi u. 7.
Telefon/fax: 46/348-496
E-mail: fokusz.miskolc@lira.hu

7620 Pécs

Jókai u. 25.
Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon: 72/312-825,
fax: 72/314-988
E-mail: fokusz.peccs@lira.hu

6720 Szeged

Tisza L. krt. 34.
Hermész Díjas könyvesbolt
Telefon/fax: 62/420-624
E-mail: fokusz.szeged@lira.hu

fokuszonline
könyvruház
www.fokuszonline.hu
e-mail: info@fokuszonline.hu
kék szám: 06-40-FOKUSZ (365879)

Munkát keres

30 éve a szakmában!

**Nagy szakmai gyakorlattal rendelkező hölgy,
boltvezetői vagy eladói állást keres!**

Elérhetőségem: 06-209-270-308

Munkát keres

**32 éves könyvszakmai gyakorlattal
rendelkező férfi, állást keres,
lehetőleg a kiskereskedelemben.**

Telefon: 06-209-144-911

A Könyvhét nyári megjelenésének időpontjai

- 13. szám: június 29. (*Lapzárta június 15.*)
- 14. szám: július 13. (*Lapzárta június 29.*)
- 15. szám: augusztus 10. (*Lapzárta július 13.*)
- 16. szám: augusztus 24. (*Lapzárta augusztus 10.*)

A Könyvhétbe és az Idéző 4., szeptember elseji
számába (*Lapzárta: augusztus 12.*)
hirdetésfelvétel:

Könnnyű Judit, Orosz Csaba Gábor
Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9141

LITTERA NOVA KIADÓ 1062 Bp., Lehel u. 3/b.
Tel/fax: 349-6769, 320-2280

SOPHIE GYERMEKKÖNYVEK

Bertók László: DINNYE DÖME, Györffy László: KALANDOK AZ
INCIFINCI ERDŐBEN, Jean-Luc Moreau: MIMI ÉS A SÁRKÁNY
(ford. Balázs Tibor), Szepesi Attila: A TUDÓS SZAMÁR,
Varga Imre: RÁMUTATÓUJJ

MESTEREK SOROZAT

Dobai Péter: PÁRBAJ TÜKÖRBEN, Határ Győző: A KARKASSZBAN

KRONOSZ KÖNYVEK

Iszlai Zoltán: SAROLTA KÖZTÜNK JÁRT, Lázár Andor – Lázár
György: PÁPÁTÓL BRÜSSZELIG – Magyar emlékek

Balázs Tibor: MAFORIZMÁK (Kaján Tibor rajzaival)

Megjelent könyvek

2000. május 19–június 1.

A

Ablonczy Balázs: Telesi Pál. Egy politikai életrajz vázlata. Elektra. (Élet-kép sorozat) ISBN: 963-9205-48-6 kötött: 1180 Ft

Ady Endre összes művei [CD-ROM]. Arcanum. (Arcanum digitéka) ISBN: 963-85923-7-0 5600 Ft

A gazdálkodó szervezetek által vezeghető tevékenységek. HVG-ORAC. ISBN: 963-8203-47-5 fűzött: 7616 Ft

A Gerecse turistatérképe. Wanderkarte = tourist map = carte touristique. M. 1:40 000. Cartographia. ISBN: 963-352-110-6 CM 550 Ft

Ágh István: A képzelet emléke. Versek. Nap. ISBN: 963-8116-68-4 kötött: 1250 Ft

Ágoston Gábor – Hermann Róbert: Magyarország története 100+1 tételben. Képes kalauz a magyar történelemhez. Ister. ISBN: 963-9243-14-0 fűzött: 1800 Ft

Ágoston Vilmos: Az érvelés ideje. Esszék és tanulmányok. Noran. ISBN: 963-9048-72-0 fűzött: 1200 Ft

A hosszú tizenkilencedik és a rövid huszadik század. Tanulmányok Pölöskei Ferenc közönségére. ELTE BTK. ISBN: 963-463-355-2 fűzött: 2800 Ft

Allenbaugh, Kay: Csokoládé a női léleknek. [77 történet mely lelkünket táplálja és melengelgeti szívünket]. Trivium. ISBN: 963-7570-78-0 fűzött: 1290 Ft

Almássy Éva: Virgo. Feliratos regény. Sík. ISBN: 963-9270-02-4 kötött: 1200 Ft

A lófészterelés kézikönyve. Repr. kiad. Lapu BT. ISBN: 963-85847-7-7 fűzött: 399 Ft

Andor Csaba: A siker éve: 1861: Madách élete. Fekete Sas. ISBN: 963-8254-74-2 fűzött: 1200 Ft

Andor László – Galló Béla – Hegyi Gyula: Tíz év után.... Három írás a rendszerváltásról s annak szükséges korrekciójáról. Napvilág. ISBN: 963-9082-66-X fűzött: 790 Ft

Angol – magyar szótár. Utánnny. Akad. K. ISBN: 963-05-7631-7 kötött: 5900 Ft

Antal Imre: Élő történelem. Tanulmányok. Pallas-Akadémia. (Bibliotheca Transsylvania) ISBN: 973-9287-95-6 fűzött: 1500 Ft

Antal Imre: Pami. Emlékek, élmények, kalandok. 2. bőv. kiad. EPS Trade. ISBN: 963-00-2521-3 fűzött: 1470 Ft

A Pallas nagy lexikona: az alapmű [CD-ROM]. Arcanum – Avignonet. 6720 Ft

AQ műveltségi intelligencia tesztek. Könyvmíves Kvk. (Bestseller sorozat) ISBN: 963-9262-14-5 fűzött: 448 Ft

Aranypiramis. Science fiction antológia. Cherubion. (Cherubion science fiction 14.)

ISBN: 963-9110-82-5 kötött: 1198 Ft

A rendszerváltás foratókönyve. 6. köt. A Nemzeti Kerekasztal-tárgyalások politikai munkabizottságának jegyzőkönyvei. Új Mandátum. ISBN: 963-9158-77-1 fűzött: 3000 Ft

Amaud, Thierry: Második élet. K.u.K. K. (Orvos-regények) ISBN: 963-9173-54-1 fűzött: 950 Ft

Árvai Ferenc: Tábor szervezési ABC. Tábor szervezési ismeretek hittanos táborokhoz. Új Ember. ISBN: 963-7688-41-2 fűzött: 390 Ft

A század- és rendszerváltás társadalma. MTA. (Magyarország az ezredfordulón.) ISBN: 963-508-169-1 fűzött: 560 Ft

A szeretet illúziója. Gyűjtőpontonban a homoszexualitás: személyes beszámoló: mit mond a Biblia?: okok és terápia. Ethos. ISBN: 963-00-2667-8 fűzött: 420 Ft

A történelemtanítás gyakorlata. Tantárgypedagógiai tankönyv. Nemz. Tankvk. ISBN: 963-19-0182-3 fűzött: 3576 Ft

Avantgárd színművek. Unikornis. (A magyar dráma gyűjteményei 12. köt.) ISBN: 963-427-319-X kötött: 2900 Ft

Az ezeregyéjszaka meséi: 3. 271–461. éjszaka. Atlantisz. ISBN: 963-9165-16-6 kötött: 2900 Ft

Az információs társadalom. MTA. (Magyarország az ezredfordulón / stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián) ISBN: 963-508-167-7 fűzött: 700 Ft

Az olvasás kultúrtörténete a nyugati világban. Balassi. ISBN: 963-506-343-1 fűzött: 3500 Ft

B

Bacsik Katalin: Táncoló fények. Válogatott versek. Szerző. ISBN: 963-640-481-X fűzött: 500 Ft

Badiny Jós Ferenc: Az eszteregomi – Istergami – oroszlanok titka. 2. kiad. Ősi Örökségünk Alapítvány. ISBN: 963-03-9886-9 fűzött: 1260 Ft

Badiny Jós Ferenc: Indiánok Nógrádban. Ősi Örökségünk Alapítvány. ISBN: 963-03-8382-9 fűzött: 1333 Ft

Badiny Jós Ferenc: Jézus király a pártus herceg. Ősi Örökségünk Alapítvány. ISBN: 963-03-5418-7 kötött: 2500 Ft

Balgont, Michael – Leigh, Richard – Lincoln, Henry: Az abbé titka. Szent grál, szent vér. 2. jav., átd. kiad. General Press. ISBN: 963-9282-22-7 kötött: 1700 Ft

Bain, Francis William: Holdsalgó. Hindu szerelmi történet a szanszkrit kézirat nyomán. Kráter Műhely Egyes. (Kráter klasszikusok 3.) ISBN: 963-9195-14-6 fűzött: 860 Ft

Baló Júlia: Rejtély. M. Kvkklub.

ISBN: 963-547-161-0 kötött: 1290 Ft

Baranyi Ferenc: A honfoglalás felszámolása. Verses szelvégyetek tízenegy évszázad magyar történelméhez. General Press. ISBN: 963-9076-98-8 kötött: 1300 Ft

Bárany Tamás: Zsibvásár. Versek prózában. Hét Krajcár. ISBN: 963-8250-52-6 fűzött: 780 Ft

Bárdos Pál: Mózes, az egyiptomi. 2. kiad. Türelm Haza. ISBN: 963-85808-6-0 fűzött: 990 Ft

Barnás Ferenc: Bagatell. Regény. Kalligram. ISBN: 80-7149-345-7 kötött: 1800 Ft

Baudelaire, Charles: Charles Baudelaire versei. Sziget. (Sziget verseskönyvek) ISBN: 963-8138-44-0 kötött: 1380 Ft

Beaumont, Émilie – Simon, Philippe – Bouet, Marie-Laure: Nézd, milyen a gyerekek élete! Passage. ISBN: 963-228-197-7 kötött: 1940 Ft

Bennett, Richard A.: Isten keresése. 2. jav és bőv. kiad. Evangéliumi K. ISBN: 963-9209-36-8 fűzött: 350 Ft

Bennett, Richard A.: Tetovált és börtönviselt. Egy nem mindennapi életfordulat. Evangéliumi K. ISBN: 963-9209-29-5 fűzött: 450 Ft

Bertha Bulcsu: Amerikai fiúk. Babits. (Korjellemező magyar irodalom / 1945–1990) ISBN: 963-9272-14-0 kötött: 2100 Ft

Bertók László: Februári kés. Új versek, 1998–1999. Február. ISBN: 963-14-2198-8 kötött: 1190 Ft

"Beszéli a világ, hogy mi magyarok..." Magyar történeti mondák. M. Néprajzi Társ. – Európai Folklor Közép. ISBN: 963-03-5867-0 fűzött: 750 Ft

Beszélgő politika. A diszkurzív politikatumomány teoretikus környezetete. Józsefvég Műhely. (Józsefvég könyvek) ISBN: 963-9134-35-X fűzött: 1398 Ft

Bethlen Farkas: Erdély története. 1. a mohácsi csatától a váradi békekötésig, 1526–1538. I–II. könyv. Enciklopédia – Erdélyi Múz. Egy. ISBN: 963-8477-42-3 kötött: 1500 Ft

Biblia 5.0. nyolc bibliafordítás teljes szövegű Folio Views adatbázisa [CD-ROM]. Arcanum. (Arcanum digitéka) 5600 Ft

Biblia. Istennek az Őszövetségben és Újszövetségben adott kijelentése. Kálvin. ISBN: 963-300-816-6 kötött: 1100 Ft

Bien György Zoltán: Elveszett évek. Egy magyar diák raboskodása a GULÁG kelet-szibériai lágerében; Kolima 1945–1955. 2. bőv. kiad. Püski. ISBN: 963-9188-43-3 kötött: 1250 Ft

Bíró László: Izsák tanítása. Argumentum. ISBN: 963-446-131-X kötött: 1500 Ft

Bírósi Éva: Szócs Géza. Kalligram. (Tegnap és ma / kortárs magyar írók) ISBN: 80-7149-309-0 kötött: 1100 Ft

Blok, Aleksandr Aleksandrovic: Sthihotvorenia. Eötös J. Kvk. (Eötös klasszikusok 38.) ISBN: 963-9024-86-4 fűzött: 1195 Ft

Bocsássunk meg és kérjünk bocsánatot! II. János Pál pápa szentföldi zarándokútjának beszédei és nagybőjt első vasárnapi homlíliája. Szt. István Társulat. ISBN: 963-361-131-8 fűzött: 650 Ft

Bödőcs Pál: Észak beszél. Jegyzetek Knut Hamsun regényeiről. Kairosz. ISBN: 963-9302-03-1 fűzött: 1200 Ft

Bogdán László: Ház a kopár hegyen. Történetek. Mentor. ISBN: 973-8002-03-6 fűzött: 1160 Ft

Borbándi Gyula: Nem éltünk hiába. Az Új Látóhatár négy évtizede. Európa. ISBN: 963-07-6731-7 kötött: 2700 Ft

Boreczky Ágnes: Magyarországi családváltozatok 1910–1990. Eötös J. Kvk. (ELTE TFK Neveléstudományi Tanszékének közleményei 8.) ISBN: 963-9024-85-6 fűzött: 485 Ft

Borges, Jorge Luis: Jorge Luis Borges válogatott művei. 5. A homály dicsérete. Költemények. Európa. ISBN: 963-07-6725-2 kötött: 1500 Ft

Borhi László: A vasfüggöny mögött. Magyarország nagyhatalmi erőterében, 1945–1968. Ister. (Láthatár) ISBN: 963-9243-10-8 fűzött: 1300 Ft

Borsa Gedeon: Michael de Hungaria élete és művének nyomtatott kiadásai. Borda Antikvárium. ISBN: 963-8006-07-2 fűzött: 6000 Ft

Bott, Ed – Leonhard, Woody: Microsoft Office 2000. [Felhasználói kézikönyv]. 2. köt. Kiskapu. ISBN: 963-86010-2-7 fűzött: 3360 Ft

Bozskó Péter: Vérpuding. Tevan. ISBN: 963-7278-63-X fűzött: 750 Ft

Bradshaw, Sally: Ausztria. Cartographia. ISBN: 963-9302-05-8 fűzött: 1180 Ft

Brudermann Rezső: A ló szabadban való idomítása. Napi leccskébe beosztva. Repr. kiad. Lapu BT. ISBN: 963-85847-8-5 fűzött: 499 Ft

Buda Attila: A Nyugat Kiadó története. Borda Antikvárium. ISBN: 963-8006-27-7 fűzött: 3800 Ft

Buda Ferenc: Arvaföld. Versek. Kairosz. ISBN: 963-9302-05-8 fűzött: 1180 Ft

Budapest: atlasz = Atlas = Atlas. M. 1:20 000. Cartographia. ISBN: 963-352-213-7 CM fűzött: 1600 Ft

Budapest városrészei. 6. Terézváros: VI. kerület. CEBA.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével, mert az előfizetés – a legkényelmesebb, ugyanis a kézbesítő az Ön otthonába juttatja el a lapot, – a leggyorsabb, mert a megjelenő lapszámokat az árusítás megkezdésével egyidejűleg kapja kézhez,

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvetet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

.....

– a legbiztosabb, mert véletlenül sem marad ki egy lapszám a sorozatból,

– a legkedvezőbb, mert az előfizetők kedvezményes áron kapja a lapot.

Sokat emlegetett adat, hogy Magyarországon évente kb. 9000 különböző könyv jelenik meg, a tankönyveket nem számítva, de nem mindenki gondol bele abba, hogy ez átlagosan óránként egy, napi 24, heti 168 könyv megjelenését jelenti. Nagyon nagy szám ez, ennyi könyvújdontság között az eligazodás már nem lehetséges segítség nélkül, és ez a segítség a Könyvhét. Legyen Ön is rendszeres olvasónk, barátunk, előfizetőnk, fizesse elő lapunkat, hogy naprakészen tájékozott lehessen a kulturális élet egy jelentős területén, a könyvek világában.

A Könyvetet megrendelheti a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

ISBN: 963-9089-44-3 kötött: 2000 Ft
Burkolatok. ÉTK – M. Építőp. Kat. Szerk. (Tervezési téma sorozat)
fűzött: 1600 Ft
Burns, Barbara: Spirituális csatorna. Önfejlesztő gyakorlatok felsőbb intelligenciákkal való kapcsolatteremtés céljából. Mandala Véda.
ISBN: 963-86018-4-1 fűzött: 1190 Ft
Buscaglia, Leo F.: A szeretet. Tűnődések az emberi élet legnagyobb élményéről. Park. (Hét-köznap pszichológia)
ISBN: 963-530-473-0 fűzött: 990 Ft

C

Caccini, Giulo – Schubert, Franz – Gounod, Charles François – Bruckner, Josef Anton: Ave Maria [CD]. Allegro
Thaler. 1500 Ft
Casanova, Giacomo: Giacomo Casanova emlékiratai. 2. Atlantisz. (Veszedelemes viszonyok)
ISBN: 963-9165-41-7 kötött: 1595 Ft
Catullus, Caius Valerius – Vergilius Maro, Publius – Horatius Flaccus, Quintus: Catullus, Vergilius, Horatius versei. Sziget. (Sziget verses-könyvek)
ISBN: 963-8138-43-2 kötött: 1380 Ft
Cholnoky László: Piroska. Hat regény. Noran. (Kódlovagok)
ISBN: 963-9259-81-X fűzött: 2500 Ft
Chorlton, Windsor: A nulladik fokon. General Press. (Szivárvány könyvek 2.)
ISBN: 963-9076-89-9 kötött: 999 Ft
Clark, Ramsey: Vádirat. William J. Clinton, az Egyesült Államok kormánya, a NATO és mások ellen emberiségellenes bűnök, valamint a nemzetközi és a hazai jog megsértése miatt, amivel halált, rombolást, kárt és szenvedést okoztak, 1999. július 31.: benyújtva a Független Vizsgálóbizottságnak, mely a Jugoszlávia lakossága ellen a NATO és az USA által elkövetett bűnöket vizsgálja. Baloldali Alternatíva Egyes. (NATO fűzetek 3.)
ISBN: 963-00-2893-X fűzött: 150 Ft
Conway, Daanna J.: Kelta mágia. Édesvíz. (Titkos tanok sorozat)
ISBN: 963-528-454-3 fűzött: 1290 Ft
Cook, Robin: Műhiba. 3. kiad. I.P.C. Kv. (I.P.C. könyvek)
ISBN: 963-635-181-3 fűzött: 940 Ft
Courths-Mahler, Hedwig: Jolande esküvője. Bastei Budapest. (Hedwig Courths-Mahler regényei)
ISBN: 963-296-370-9 fűzött: 598 Ft
Czakó Gábor: Beavatás. Esszék. IGEN Katolikus Kult. Egyes.
ISBN: 963-00-3006-3 fűzött: 1300 Ft
Czirják Gergely: Havasi gyopár. Visszaemlékezések. Mentor.
ISBN: 973-8002-26-5 fűzött: 1160 Ft

CS

Csaba György Gábor: Szentiványi Márton csillagászati nézetei a "Miscellanea"-ban. MCSE. (Magyar csillagásztörténet)
ISBN: 963-03-6610-X fűzött: 300 Ft
Csepelyi Magda: Mobbing. Munkahelyi pszichoterror a grafológia tükrében. General Press. (Különleges könyvek sorozat)
ISBN: 963-9076-95-4 kötött: 2000 Ft
Csikány Tamás: Honvédtűzérés az 1848–49-es szabadságharcban. Tinta Kvk., (Segéd-könyvek a hadtörténet tanulmányozásához 2.)
ISBN: 963-86013-6-1 fűzött: 1680 Ft
Csoóri Sándor: A jövő szökevénye. Összegyűjtött versek. Kossuth Egy. K.,
ISBN: 963-472-436-1 kötött: 1600 Ft

D

Descartes, René: Test és lélek, morál, politika, vallás. Válogatás a kései írásokból. Osiris. (Sapientia humana)
ISBN: 963-379-759-4 kötött: 2000 Ft
Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához: [felsőoktatási tankönyv]. 3. kiad. Nemz. Tankvk.
ISBN: 963-19-1128-4 kötött: 2651 Ft
Disney, Walt: A dzsungel könyve. Egmont Hungary. (Klasszikus Walt Disney mesék 3.)
ISBN: 963-82013-4-1 fűzött: 1745 Ft
Disney, Walt: Susi és Tekergő. Egmont Hungary. (Klasszikus Walt Disney mesék 4.)
ISBN: 963-82013-4-1 fűzött: 1745 Ft
Döbör András: Elhervadt rét. Fialat Szegedi Írók Köre.
ISBN: 963-00-2926-X fűzött: 560 Ft
Dombrády Lóránd: Katonapolitika és hadsereg, 1920–1944. Ister. (Láthatár)
ISBN: 963-9243-16-7 fűzött: 1300 Ft
Domokos Gábor: Hajnali történetek. Kortárs. (Klasszikus Walt Disney mesék 4.)
ISBN: 963-9297-01-1 fűzött: 750 Ft
Domokos Mátyas: Írórsors. Németh Lászlórol. Nap.
ISBN: 963-8116-62-5 kötött: 1250 Ft
Doris, David T.: Zen-kabaré. Barangolás a fluxus határvidékén. Kalligram – Tört és Redukált Nyelvek Int. (Kagyló könyvek)

ISBN: 80-7149-348-1 fűzött: 650 Ft
Dublin = Dublin. M. 1:18 000.: city = Innenstadt: centre = blváros. M. 1:10 000. Cartographia.
ISBN: 963-351-689-7 CM 750 Ft
Dudith András: Epistulae. Ps. 3. 1574. Akad. K. (Bibliotheca scriptorum medii recentisque aevorum 13/3.)
ISBN: 963-446-064-X kötött: 3800 Ft
Dukay Nagy Ádám – Karácsony Attila: Szobrok az esőnek. Alma Graf. Stúdió és K. (Palócföld könyvek)
fűzött: 490 Ft

E

EB kalauz 2000. A XI. Labdarúgó Európa-bajnokság könyve. Biográf.
ISBN: 963-9051-42-X fűzött: 1490 Ft
Eckhart Meister: Tizenöt német beszéd. Kráter Műhely Egyes. (Kráter klasszikusok 4.)
ISBN: 963-9195-13-8 fűzött: 880 Ft
Édes bánat. Spanyol szerelmes versek. General Press. (Szép versek, szép köntösben)
ISBN: 963-9076-86-4 kötött: 598 Ft
Eichmann, Adolf: Targyalástól ítélel. Feljegyzések a bíróné. Trifer.
ISBN: 963-8200-01-4 fűzött: 1990 Ft
Éles Árpád: Méltóságos sertések. 104 kítőnő képzőműv. Magánkiad.
ISBN: 963-640-549-2 fűzött: 560 Ft
Elnökök, királyok, diktátorok. Államfők könyve. Parázs K.
ISBN: 963-85806-9-0 kötött: 2900 Ft
Emlékezet és kiengesztelődés. Az egyház és a múlt bűnei. Szt. István Társulat.
ISBN: 963-361-141-5 fűzött: 500 Ft
Erdédy Lajos: Földrajzi ismeretek. [főiskolai tankönyv]. Nemz. Tankvk., (Természetismeret II. – tanítóképzési tankönyvsorozat 1. köt.)
ISBN: 963-19-0348-6 kötött: 3102 Ft
Eörsi István: Szövegek. Összegyűjtött versek : 1952-2000. Palatinus.
ISBN: 963-9259-36-5 kötött: 2960 Ft
EQ érzelmi intelligencia tesztek. Könyvmíves Kvk. (Bestseller sorozat)
ISBN: 963-9262-15-3 fűzött: 448 Ft
Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtőt lépék. Archaikus népi imádságok. 3. bőv. kiad. Kalligram.
ISBN: 80-7149-314-7 kötött: 4900 Ft
Európa madárkalauza. M. Kvkklub.
ISBN: 963-547-093-2 fűzött: 3590 Ft

F

Falusai Tamás: Fejedelmek. Kornétás.
ISBN: 963-7843-88-4 fűzött: 990 Ft
Farmer, Philip José: Élve fogd el Trazant! Atheneum 2000.
ISBN: 963-9261-18-1 fűzött: 990 Ft
Fehér Béla: Filkó. Maecenas.
ISBN: 963-203-021-4 kötött: 1500 Ft
Fekete György – Sunyovszky Sylvia: A Szent Korona ezer arca. Kairozsz
ISBN: 963-9302-02-3 kötött: 6800 Ft
Felsőköt. [3.] Felsőköt. Könyvmíves Kvk.
ISBN: 963-9262-19-6 fűzött: 850 Ft
Ferenczcs István: Didergés. Versek. Pont.
ISBN: 963-8336-98-6 fűzött: 740 Ft
Fodor Sándor: Ki ez a... majdnem?. Anekdoták. Pallas-Akadémia.
ISBN: 973-9287-93-X fűzött: 1200 Ft
Földiak András: A kultúra kis krónikája. Mikszáth. (Tudás – kultúra – társadalom / művelődési könyvsorozat)
ISBN: 963-9126-28-4 fűzött: 560 Ft
Forsyth, Frederic: Az Odessa-úgyirat. M. Kvkklub.
ISBN: 963-548-181-5 fűzött: 850 Ft
France, Anatole: France-breviárium. Anatole France élete, művei, gondolatai. AduPrint.
ISBN: 963-85917-6-5 kötött: 1900 Ft
Frank Júlia: Éléstár. Frank Júlia konyhája: 34 szakácskönyv, haterzer recept, hatszáz színes fotó [CD-ROM]. Arcanum. (Arcanum digitéka) 5600 Ft
Freud, Esther: Gaglow. Európa.
ISBN: 963-07-6717-1 kötött: 1650 Ft
Füzi László: Lakatlan sziget I–III. Napló, 1997–1999. Kalligram.
ISBN: 80-7149-344-9 fűzött: 1900 Ft

G

Gajdos Balogh Attila: Fegyencek az utcában. Stúdium Kvk.
ISBN: 973-9422-62-4 fűzött: 1000 Ft
Galántai Zoltán: Eddington, télikirály. Regény. Pont.
ISBN: 963-8336-99-4 fűzött: 980 Ft
Gardel, Louis: Ha éjszaka kel fel a nap. Sík.
ISBN: 963-9270-04-0 kötött: 1100 Ft
Gazdag Erzsébet: Feckenóta. General Press.
ISBN: 963-9076-84-8 kötött: 1000 Ft
Geneva = Genf = Genève. 1:13 000–1:21 000. Cartographia.
ISBN: 963-352-731-7 CM 750 Ft
Gera Pál: Állatkerti regény. Hungarovox.
ISBN: 963-9242-04-4 fűzött: 690 Ft
Gergely Ágnes: Örizenelnek. Regény. Balassi.

ISBN: 963-506-317-2 fűzött: 1500 Ft
Golon, Anne – Golon, Serge: Angélique és a quebeci vihar. M. Kvkklub.
ISBN: 963-467-118-1 kötött: 1530 Ft
Göndl Gréta: Ágota. Három kisregény. Uránusz.
ISBN: 963-9086-94-0 fűzött: 1060 Ft
Gookin, Dan – Gookin, Sandra Hardin: Tanuljunk meg a Microsoft Windows 2000 professional használatát 24 óra alatt. Kiskapu.
ISBN: 963-9301-09-4 fűzött: 2800 Ft
Grandpierre Attila: Emeletes meshajó. Eleven versta: elmeutazás a csillagerőhöz: a Vágtázó Halottképek szövegeivel. Lazi K.
ISBN: 963-9227-25-0 kötött: 990 Ft
Greene, Graham: Álomnapló. Ulpius-ház.
ISBN: 963-86079-0-4 fűzött: 1180 Ft
Green, Thomas H.: Amikor kiszárad a kút. Imádság túl a kezdeteken. Korda.
ISBN: 963-9097-85-3 fűzött: 750 Ft
Grendel Lajos: Thészeusz és a fekete özvegy. Kalligram.
ISBN: 80-7149-332-5 kötött: 1800 Ft
Grossman, Susan: Párizs. 2. jav. kiad. Cartographia.
ISBN: 963-352-855-0 CM fűzött: 1150 Ft
Grunman, Bob: min. költ.: tanulmány. Kalligram – Tört és Redukált Nyelvek Int. (Kagyló könyvek)
ISBN: 80-7149-349-X fűzött: 600 Ft
Guy, John: Egyiptomi élet. [Gazdagok és szegények, fiatalok és idősek – ismerd meg az ókori egyiptomiak életét!]. Egmont Hungary. (Régmúlt civilizációk)
ISBN: 963-627-405-3 fűzött: 619 Ft
Guy, John: Görög élet. [Gazdagok és szegények, fiatalok és idősek – ismerd meg az ókori görögök életét!]. Egmont Hungary. (Régmúlt civilizációk)
ISBN: 963-627-403-7 fűzött: 619 Ft
Guy, John: Római élet. [Gazdagok és szegények, fiatalok és idősek – ismerd meg az ókori rómaiak életét!]. Egmont Hungary. (Régmúlt civilizációk)
ISBN: 963-627-402-9 fűzött: 619 Ft
Guy, John: Viking élet. [Gazdagok és szegények, fiatalok és idősek – ismerd meg a hódító vikingek életét!]. Egmont Hungary. (Régmúlt civilizációk)
ISBN: 963-627-404-5 fűzött: 619 Ft

GY

Gyáni Gábor: Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése. Napvilág.
ISBN: 963-9082-57-0 fűzött: 980 Ft
Gyárfás Endre: Márkus mester ezermester. General Press.
ISBN: 963-9076-83-X kötött: 1200 Ft
Gyurkovics Tibor: Ballada a rendszerváltásról. Kairozsz.
ISBN: 963-9302-07-4 fűzött: 980 Ft

H

Haasse, Hella S.: Átutazóban. Pont. (Conflux)
ISBN: 963-8336-93-5 fűzött: 920 Ft
Habe, Hans: Magyar tánc. K.u.K. K.
ISBN: 963-9173-45-2 kötött: 1400 Ft
Halász Margit: Csillagkerti szónata. Jelenkor. (Élő irodalom sorozat)
ISBN: 963-676-240-6 kötött: 1400 Ft
Hankiss Elemér: Beszélgetések életről és halálról. Helikon.
ISBN: 963-208-647-3 fűzött: 1680 Ft
Hárman az ágyban. Görög és latin erotikus versek. Kalligram.
ISBN: 80-7149-298-1 kötött: 3500 Ft
Határ Győző: Szentföld a Föld. Kortárs. (Phoenix könyvek)
ISBN: 963-9297-00-3 fűzött: 1100 Ft
Haugová, Milla: Özgerinc. Kalligram.
ISBN: 80-7149-338-4 fűzött: 600 Ft
Háy Éva: A barikád mindkét oldalán. Emlékezések. Osiris.
ISBN: 963-379-774-8 kötött: 1580 Ft
Hay, Louise L.: Éld az életed. Lehetőségeink korlátlanok [a bölcsesség és tudás kapui mindig nyitva állnak]. Édesvíz. (New Age 3.)
ISBN: 963-528-314-8 fűzött: 1350 Ft
Hazai Attila: Szex a nappaliban. Balassi.
ISBN: 963-506-334-2 fűzött: 1600 Ft
Hegedős Sándor: Cigányábrázolás a magyar költészetben. Konzept-H.
ISBN: 963-8332-78-6 fűzött: 750 Ft
Hegedős Sándor: Cigány kronológia. Konzept-H.
ISBN: 963-8332-79-4 fűzött: 750 Ft
Hegyí Iván: Európa-csúcok 1960–2000. A labdaország EB negyvenéves története. Paginurum.
ISBN: 963-9133-76-0 kötött: 4600 Ft
Heltai Jenő: Kiskirályok. Osiris. (Millenniumi könyvtár 62.)
ISBN: 963-379-837-X kötött: 590 Ft
Hendi Péter: Rekvium egy jogászért. Tizenkét írás egy elhagyott pályá emlékére. Hét Krajcár.
ISBN: 963-8250-53-4 kötött: 1200 Ft
Hesse, Hermann: Pillantás a kaoszba. Tanulmá-

nyok. Cartafilius.
ISBN: 963-9303-03-8 kötött: 1800 Ft
Hetedhét ország meséi. [Népmesék]. Dávid K.
ISBN: 963-85643-9-3 fűzött: 1000 Ft
Hibbert, Adam: Veszedelemes dinoszauruszok. [Jura kori óriások, gyilkos ragadozók]. Egmont Hungary. (Szórakoztató zsebkönyvek 2.)
ISBN: 963-627-412-6 fűzött: 449 Ft
Hittler, Adolf: Asztali beszélgetések. Monológok a vezéri főhadiszálláson, 1941–1944. Armádia.
ISBN: 963-85996-4-2 fűzött: 2460 Ft
Holczer József – Kozma László: Minden szó egy regény. Korda.
ISBN: 963-9097-87-X fűzött: 790 Ft
Holdway, Ann: A kineziológia alapjai. Édesvíz.
ISBN: 963-528-455-1 kötött: 1290 Ft
Holti Mária: Mondd el búvárt és örömmel. Pro Pannonia. (Pannóni könyvek)
ISBN: 963-9079-55-3 kötött: 1100 Ft
Hommage á Tanár Úr. Nemeskürty István köszöntése. Szabad Tér.
ISBN: 963-9201-11-1 kötött: 2000 Ft
Hornyik Miklós: Beszélgetés írakkal. Ister.
ISBN: 963-9243-15-9 fűzött: 1300 Ft
Humán Tudományokért Alapítvány. (Carmen saeculare 8.)
ISBN: 963-002688-0 fűzött: 980 Ft
Humm, Othmar: Alacsony energiájú épületek. Alacsony energiátelhasználású épületek tervezése és normái. Dialog Campus. (Dialog Campus szakkönyvek)
ISBN: 963-9123-77-3 kötött: 5578 Ft
Hunyady Sándor: Lovagias ügy. Elbeszélések. Osiris. (Millenniumi könyvtár 64.)
ISBN: 963-379-839-6 kötött: 590 Ft
Huszthy Ádám: Agytakarítás 1989–1999. IGEN Katolikus Kult. Egyes.
ISBN: 963-00-2889-1 fűzött: 1000 Ft

I

Ignácz Rózsa: Rézpénz. Regény. Püski.
ISBN: 963-9188-43-3 kötött: 1250 Ft
Ipolyi Arnold: Csallóközi uti-képek. Utány. Kalligram. (Csallóközi kiskönyvtár)
ISBN: 80-7149-016-4 kötött: 1300 Ft
IQ intelligencia tesztek. Könyvmíves Kvk. (Bestseller sorozat)
ISBN: 963-9262-16-1 fűzött: 448 Ft

J

Jámbor Judit – Spiró György: Amíg játszol. Beszélgetés Spiró Györggyel, 1998/99. Scolar.
ISBN: 963-9193-32-1 fűzött: 980 Ft
Jancsó Csaba: Kénszser után kutat. Messzelátó [Szerk.]
ISBN: 963-03-9792-7 fűzött: 560 Ft
Janikovszky Éva: Ájliájú. Móra.
ISBN: 963-11-7549-9 kötött: 1198 Ft
Jelenits István: Az ének varázsa. Új Ember. (Jelenits István összegyűjtött írásai 2.)
ISBN: 963-7688-38-2 kötött: 1900 Ft
Jensen, Johannes V.: A király bukása. Kráter Műhely Egyes. (Kráter klasszikusok 2.)
ISBN: 963-9195-11-1 fűzött: 970 Ft
Jókai Anna: 4447 : Tartozik és követel. Széphalom Kvműhely. (Jókai Anna művei)
ISBN: 963-9028-66-5 kötött: 2200 Ft
Jókai Mór: A népdalok hőse. Osiris. (Millenniumi könyvtár 61.)
ISBN: 963-379-836-1 kötött: 590 Ft
Juhász Anikó – Csejtei Dzsózsef: Történelem-kulcsra készen? Veszprémi
Juhász Magda – Radványi Zsuzsa: A henegeó kiskakas. Santos.
ISBN: 963-9244-08-2 kötött: 360 Ft
Juhász Magda – Radványi Zsuzsa: Iahaj, csuhaj vigalom! Santos.
ISBN: 963-9244-09-0 kötött: 360 Ft
Juhász Sándor: Naphomály. Filác.
ISBN: 963-85997-4-X fűzött: 460 Ft
Jung, Carl Gustav: A filozófusok fája. Édesvíz.
ISBN: 963-528-453-3 kötött: 1300 Ft

K

Kalla Kálmán: Gundel: Neues ungarisches Kochbuch. 2. Ausgabe , Pallas Stúdió
ISBN: 963-9207-30-6 kötött: 2370 Ft
Kalla Kálmán: Gundel: New Hungarian Cookbook. 2. ed. Pallas Stúdió.
ISBN: 963-9207-24-1 kötött: 2370 Ft
Kalla Kálmán: Gundel: új magyar szakácskönyv. Pallas Stúdió.
ISBN: 963-9022-91-8 kötött: 1980 Ft
Kamarás István: Ipiapi atya. Egy legenda dokumentumai. Kairozsz.
ISBN: 963-9302-06-6 fűzött: 1780 Ft
Kányádi Sándor: Kányádi Sándor válogatott versei. Holnap.
ISBN: 963-346-374-2 kötött: 790 Ft
Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén. Kányádi Sándor egybeosztalt versei. 2. jav. kiad. M. Kvkklub.
ISBN: 963-547-113-0 [hibás ISBN 963-547-113-X] kötött: 1550 Ft
Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor: Látható és láthatatlan világok az ezredfordulón. Új Man-

dátum.
ISBN: 963-9158-79-8 fűzött: 1580 Ft
Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor: Magyar-szimbólumok. Európai Folklor Közp. – Telek L. Alapítvány. (Örökség 1.)
ISBN: 963-03-6719-X fűzött: 2000 Ft
Kardos László – Tasi József – Pogány Mária: "Amikor a népi kollégiumokról vallanom kell...". Kardos Lászlóval beszélget Tasi József. Puskai.
ISBN: 963-9188-71-9 kötött: 1250 Ft
Keating, Richard – Enczi Zoltán: Fotózásról utazóknak, nyaralóknak. [Az utazó fotós kézikönyve]. Rainbow-Slide K.
ISBN: 963-00-2976-6 fűzött: 1390 Ft
Kedvenc növényeink. [Néhány jó tanács a szobanövényeink gondozásáról, ápolásáról...]. Aquila.
ISBN: 963-8276-63-0 kötött: 1250 Ft
Kéki Béla: Az írás története. A kezdetektől a nyomdabetőtől. Jav., átd. kiad. Vince.
ISBN: 963-9192-63-1 kötött: 1495 Ft
Kelecsényi László: 66 évregegy. Filum.
ISBN: 963-8347-87-2 fűzött: 830 Ft
Kertész Imre: A kudarc. 2. kiad. Magvető.
ISBN: 963-14-2191-0 kötött: 1890 Ft
Kibédi Varga Áron: Amszterdami krónika 1999. Kalligram.
ISBN: 80-7149-346-5 fűzött: 1100 Ft
Kibédi Varga Áron: Hántani, fosztani. Kalligram.
ISBN: 80-7149-341-4 fűzött: 600 Ft
Kínai költészet. Glória. (Faludy tárlata)
ISBN: 963-9283-06-1 kötött: 3490 Ft
Kniezsa István: Magyarország népei a XI. században. Lucidus. (Kisebbségkutatás könyvek)
ISBN: 963-85954-3-4 fűzött: 1950 Ft
Kolozsvári Grandpierre Emil: A csillagszemű. Unikornis. (A magyar próza klasszikusai 75. köt.)
ISBN: 963-427-369-6 kötött: 2900 Ft
Komoróczy Géza: Holocaust. A pernye beleég a bőrünkbe. Osiris. (Osiris zsebkönyvtár)
ISBN: 963-979-846-9 kötött: 1890 Ft
Könnyszerkeztető gyors- és készszák. Tető-szerkezetek és tartozékaik. ÉTK M. Épip. Kat. Szerk. (Tervezési téma sorozat)
fűzött: 1250 Ft
Kortárs magyar írók, 1945 – 1997. 1. köt. A – J. Enciklopédia.
ISBN: 963-8477-31-8 fűzött: 3500 Ft
Kosztolányi Dezso: Ezüst Mária. Válogatott elbeszélések, 1923-1936. Osiris. (Millenniumi könyvtár 60.)
ISBN: 963-379-835-3 kötött: 590 Ft
Kowalczyk, Andrzej Stanisław: Petljura úr? Osiris. (Osiris zsebkönyvtár)
ISBN: 963-379-754-3 kötött: 1500 Ft
Krúdy Gyula: Előhang egy kispörköltöz. Osiris. (Millenniumi könyvtár)
ISBN: 963-379-840-X kötött: 590 Ft
Kundera, Milan: A regény művészete. Európa.
ISBN: 963-07-6775-9 kötött: 1100 Ft
Kür Géza: Küzdelmeink. Három református egyház története. Kalligram. (Csallóközi kiskönyvtár)
ISBN: 80-7149-305-8 kötött: 1300 Ft

L

Lajta Erika: Királylány a talpán! Móra.
ISBN: 963-11-7550-2 kötött: 1398 Ft
Langer, Jiri: Kilenc kapu. A Haszidok titkai. Kalligram.
ISBN: 80-7149-342-2 kötött: 2100 Ft
Lantos Gábor: A szimmetriák világa, a világ szimmetriái. Dialóg Campus. (Dialóg Campus szakkönyvek)
ISBN: 963-9123-05-6 fűzött: 1480 Ft
Laposa József – Dékány Tibor: Pincejárás. Utazás a magyar borok világában. 2. jav. kiad. Mezőgazda.
ISBN: 963-9239-66-6 kötött: 3600 Ft
Lászlófy Ceaba: A vesztes; A száműzött; Sántító örökség. Stúdiom Kvk.
ISBN: 973-9422-60-8 fűzött: 1000 Ft
Lator László: Kakastej vagy filozófia? Mire való a vers? Európa.
ISBN: 963-07-6722-8 kötött: 1600 Ft
Lec, Stanisław Jerzy: Fésületlen gondolatok. Ister.
ISBN: 963-9243-12-4 fűzött: 890 Ft
Leváltár adatbázis. Illésy Gyűjtemény [CD-ROM]. MOL – Arcanum.
5600 Ft
Lindsey, Johanna: Dacolva tomboló széllel. M. Kvkub.
ISBN: 963-547-105-X kötött: 1290 Ft
London = Londres. M. 1:12 500. Cartographia.
ISBN: 963-352-752-X CM 750 Ft
Lorenz, Konrad: Az agresszió. Cartafilus.
ISBN: 963-9303-01-1 kötött: 1700 Ft
Lovecraft, Howard Phillips: Az álom fala mögött. Lazi K.
ISBN: 963-9227-23-4 fűzött: 770 Ft
Lőrincz L. László: A kicsik. Gesta.
ISBN: 963-8229-52-7 fűzött: 998 Ft
Lőrincz Zsolt: Német – magyar, magyar – német tematikus szótár. Librottrade. (Paginarum nyelvkönyvek – vizsgázóknak sorozat)

ISBN: 963-86046-7-0 fűzött: 2470 Ft
Lurz Gerda: A 100 legjobb leves. Mindennapi és különleges receptek nemcsak inyenceknek. STB Kv.
ISBN: 963-03-7722-5 fűzött: 298 Ft

M

Macsovszky Péter: Kivéve. Kalligram.
ISBN: 80-7149-339-2 fűzött: 600 Ft
Magyar nagylexikon. 10. köt. Ir – Kip. M. Nagy-lexikon K.
ISBN: 963-9257-02-8 kötött: 7900 Ft
Magyar Odysseus. Faludy élete képekben. Glória.
ISBN: 963-7495-92-4 kötött: 3490 Ft
Magyarország kiserégiói: 13/2. Pest megye: a monori kistérség. The small-area of Monor: die Kleinregion Monor. CEBA.
ISBN: 963-9089-74-5 kötött: 2000 Ft
Magyarország társadalomtörténete. 2. 1920–1944. 2. kiad. Nemz. Tankvk; ELTE (Történelmi szociológiai könyvtár)
ISBN: 963-19-0985-9 fűzött: 2613 Ft
Magyarország társadalomtörténete I/1. Köt. A reformkortól az első világháborúig. 2. kiad., (Történelmi szociológiai könyvtár)
ISBN: 963-18-7721-3 fűzött: 3376 Ft a 2. kötettel együtt
Magyarország társadalomtörténete. I/2. Köt. A reformkortól az első világháborúig. 2. kiad., Nemz. Tankvk. – ELTE (Történelmi szociológiai könyvtár)
ISBN: 963-18-7722-1 fűzött: 3376 Ft az 1. kötet- tel együtt
Magyar ünnepok. [4.] A tűz cselekedetei. Jelenkor.
ISBN: 963-676-241-4 kötött: 1500 Ft
Majoros Valéria: Bohacsek Ede. Nalors.
ISBN: 963-85114-4-3 kötött: 3600 Ft
Malonyai Dezso: A magyar nép művészete [CD-ROM]. Arcanum. (Arcanum digitéka)
ISBN: 963-85923-8-9 5600 Ft
Mann, Thomas: Egy apolitikus ember elmélkedései. Helikon.
ISBN: 963-208-618-X fűzött: 2800 Ft
Márai Sándor: Összegyűjtött versek. Helikon.
ISBN: 963-208-619-8 kötött: 1680 Ft
Marciano, Francesca: Szerelmem, Afrika. Ulpius-ház.
ISBN: 963-85931-8-0 fűzött: 1280 Ft
Markó Béla: Szétszedett világ. Egybegyűjtött versek, 1967-1995. Mentor.
ISBN: 973-8002-11-7 fűzött: 1760 Ft
Márkus Béla: Nem dolgozunk feledni. (Röpdolgozatok az újabb magyar irodalomról. Kráter Műhely Egyes. (Teleszkóp 17.)
ISBN: 963-9195-26-X fűzött: 900 Ft
Márkus Péter: Globális antikapitalizmus, humanista baloldal, közvetlen demokrácia. Baloldali Alternatíva Egyes.
ISBN: 963-00-2892-1 fűzött: 337 Ft
Maróti Egon: A delphoi Pythia sportversenyeinek győztesei. Argumentum. (Apollo könyvtár 21.)
ISBN: 963-446-132-8 fűzött: 1200 Ft
Marx József: Jancsó Miklós két és több élete. Életrajzi esszé. Vince.
ISBN: 963-9192-79-1 kötött: 2495 Ft
Matematika műszaki főiskolák számára. [1.] Reimann József – Tóth Julianna: Valószínűség-számítás és matematikai statisztika. 9. kiad. Nemz. Tankvk.
ISBN: 963-19-1034-2 fűzött: 1301 Ft
Mayer Oszkár: Fradi-körkép. Remények és csalódások, interjúk, vélemények, félelmek. [Kapu]. (Kapu füzetek 8.)
ISBN: 963-7706-25-9 fűzött: 990 Ft
May, Karl: A Rio de la Plata mentén. Unikornis. (Karl May összes művei 12. köt.)
ISBN: 963-427-397-1 kötött: 1600 Ft
McClelland, Deke – Buscaglia, Amy Thomas: Adobe indesing. Kossuth. (Dummies könyvek)
ISBN: 963-09-4155-4 fűzött: 2980 Ft
Megmivelt kőbalták. Így felvételtek ók: diákbalki, aranykőpések. Novella.
ISBN: 963-7953-41-8 fűzött: 598 Ft
Méhes Károly: Otthonos temető. Alexandra.
ISBN: 963-367-713-0 kötött: 1980 Ft
Mészáros Márta: Kisvilma. Film és élet. M. Kvkub.
ISBN: 963-547-151-3 kötött: 1650 Ft
Mezel Ottóné: Biondinamikusk kertgazdálkodás. Mezőgazda. (Biogazda kiskönyvtár)
ISBN: 963-9239-39-9 kötött: 1300 Ft
Mezőgazdasági géptan. 3. jav. kiad. Mezőgazda.
ISBN: 963-9239-54-2 kötött: 4500 Ft
Michael, Judith: Elrabolt élet. JLX.
ISBN: 963-305-123-1 kötött: 1690 Ft
Microsoft Access 2000. [Microsoft Office alkalmazás]. Park. (Percek alatt / vizuális kézikönyv: gyorsan, érthetően, lényegre törően)
ISBN: 963-530-506-0 fűzött: 4900 Ft
Microsoft Excel 2000. [Microsoft Office alkalmazás]. Park. (Percek alatt / vizuális kézikönyv: gyorsan, érthetően, lényegre törően)
ISBN: 963-530-492-7 fűzött: 4900 Ft
Mikszáth Kálmán: A lohinai fő és más elbeszélések. Osiris. (Millenniumi könyvtár 59.)

ISBN: 963-379-834-5 kötött: 590 Ft
Mikszáth Kálmán: Mikszáth Kálmán összes művei. Teljes szövegű CD-ROM adatbázis. Arcanum. (Arcanum digitéka)
ISBN: 963-85923-5-4 5600 Ft
Milne, Alan Alexander: Micimackó. 18. kiad. Móra.
ISBN: 963-11-7546-4 fűzött: 998 Ft
Molnár Ferenc: Egy gazdátlan csónak története; A gőzszlop. Kisregények. Osiris. (Millenniumi könyvtár 63.)
ISBN: 963-379-838-8 kötött: 590 Ft
Molnár Tamás: Pogány kísértés. Kairosz.
ISBN: 963-9302-12-0 fűzött: 1750 Ft
Móra Ferenc: Ének a búzamezőkről. 1. Osiris. (Millenniumi könyvtár 66.)
ISBN: 963-379-842-6 kötött: 1180 Ft (1-2.köt.)
Móra Ferenc: Ének a búzamezőkről. 2. Osiris. (Millenniumi könyvtár 67.)
ISBN: 963-379-843-4 kötött:
Moretti, Marco: Ausztrália. Gabo. (A világ legsebbe helyei)
ISBN: 963-8009-36-5 kötött: 4690 Ft
Morgenstern, Christian: Christian Morgenstern összes bitódalai: alle Galgenlieder. Lazi K.
ISBN: 963-9227-24-8 kötött: 1200 Ft
Mutatók a Hatályos jogszabályok gyűjteménye című kiadványhoz. 2000. január 1-i állapot. KJK-KERSZÖV. fűzetlen: 23345 Ft

N

Nádas Alexandra: Árnyalatnyitány. [Versek 1992-2000]. Kráter Műhely Egyes.
ISBN: 963-9195-15-4 fűzött: 540 Ft
Nádas Péter: Évkönyv. 2. kiad. Jelenkor.
ISBN: 963-676-220-1 fűzött: 1700 Ft
Nádas Péter: Évkönyv. 2. kiad. Jelenkor.
ISBN: 963-676-220-1 kötött: 2500 Ft
Nagy Bardó András: Családi szókinccsár. Verses gyermeklexikon. Alexandra.
ISBN: 963-367-704-1 kötött: 1990 Ft
Nagy-Britannia, Írország = Great Britain, Ireland = Grossbritannien, Irland = Grande-Bretagne, Irlande. M. 1:1 000 000. Cartographia.
ISBN: 963-352-411-3 CM 850 Ft
Nagy Iván: Magyarországi családai: czimerekkel és nemzékrendi táblákkal [CD-ROM]. Arcanum. (Arcanum digitéka)
ISBN: 963-85923-9-7 5600 Ft
Nagy Károly: Kvantummechanika. 4. kiad. Nemz. Tankvk.
ISBN: 963-19-1127-6 fűzött: 2081 Ft
Nagy képes világtörténet [CD-ROM]. Budapest, Arcanum. [2000]. (Arcanum digitéka)
ISBN: 963-352-413-3 5600 Ft
Neidenbach Ákos: Tátrai legendárium. Kornétás.
ISBN: 963-7843-83-3 kötött: 2000 Ft
Nemere István: Öt világrész mítoszai. Anno.
ISBN: 963-375-038-5 fűzött: 600 Ft
Németh Gábor – Szilasi László: Kész regény. Filum.
ISBN: 963-8347-94-8 kötött: 1450 Ft
Németh László élete levelekben. 1. 1949–1961. Osiris. (Osiris klasszikusok)
ISBN: 963-379-749-7 kötött: 9900 Ft (1–3. köt.)
Németh László élete levelekben. 2. 1962–1966. Osiris. (Osiris klasszikusok)
ISBN: 963-379-750-0 kötött:
Németh László élete levelekben. 3. 1967–1975. Osiris. (Osiris klasszikusok)
ISBN: 963-379-812-4 kötött:
Német nyelvten. [1.] Alapfok. Könyvműves Kvk.
ISBN: 963-9262-17-X fűzött: 698 Ft
Német nyelvten. [2.] Középfok. Könyvműves Kvk.
ISBN: 963-9262-18-8 fűzött: 750 Ft
Nemzet és egészség. Jegyzőkönyv. Antológia 2000. (Hazai műhely 4.)
ISBN: 963-7908-89-7 fűzött: 1250 Ft
Neuhaus, Volker: Grass: író a felejtés ellen. Napvilág.
ISBN: 963-9082-65-1 fűzött: 1150 Ft
Nógrádi Gábor: PetePite. Press-Kontakt.
ISBN: 963-85571-7-6 kötött: 980 Ft
Norton, Peter: A hálózati biztonság alapjairól. Kiskapu.
ISBN: 963-9301-21-3 fűzött: 2660 Ft
Nothomb, Amélie: Hódolattal esengve. Sík.
ISBN: 963-9270-05-9 kötött: 1100 Ft
Növényvédelem. 2. kiad. Mezőgazda.
ISBN: 963-9239-67-4 kötött: 4550 Ft

NY

Nyelvi fejlesztő, olvasást javító program kisiskolásoknak. 1. köt. Gaál Katalin B.: Hasonló? különböző! ez egy másik betű... Tinta.
ISBN: 963-86013-4-5 fűzött: 950 Ft
Nyelvi fejlesztő, olvasást javító program kisiskolásoknak. 2. köt. Gaál Katalin B.: Hasonló? különböző! ez is egy másik betű... Tinta.
ISBN: 963-86013-4-5 fűzött: 950 Ft
Nyugat, 1908–1941. Egy irodalmi legenda – digitálisan [CD-ROM]. Arcanum. (Arcanum digitéka)
ISBN: 963-86029-2-9 9900 Ft

O

Oliver, Clare: Tengeri rémek. [A tengerfenék félelmetes élőlényei]. Emgont Hungary (Szórázoztató zsebkönyvek 1.)
ISBN: 963-627-410-X fűzött: 449 Ft
Orbán János Dénes: Párbaj a Grand Hotelben. Versek, 1993–1999. Erdélyi Híradó.
ISBN: 973-8045-01-0 fűzött: 850 Ft
Ormos Mária: Mussolini. 1. köt. 2. kieg. kiad. PolgART.
ISBN: 963-86014-0-X fűzött: 2990 Ft (1-2. köt.)
Ormos Mária: Mussolini. 2. köt. 2. kieg. kiad. PolgART.
ISBN: 963-86014-1-8 fűzött:
Oszlászky Zsolt: Bölcsődal. [Skander Graun születésének rejtelmei]: fantasy regény. Cherubion. (Osiris könyvek 69.)
ISBN: 963-9110-81-7 fűzött: 798 Ft

O

Örk emléklül. Útravaló balladoknak. Bibor K.
ISBN: 963-9103-31-4 kötött: 690 Ft

P

Page, Jason: Várak és börtönök. [Élet a várakban, halál a börtönökben]. Emgont Hungary. (Szórázoztató zsebkönyvek 3.)
ISBN: 963-627-413-4 fűzött: 449 Ft
Pajor András: Axiológia 2000. Értékfilozófia és értékteológia az ezredfordulón. Korda.
ISBN: 963-9097-90-X fűzött: 850 Ft
Pálffy Mária: Péter, a kőszikla. Simon L.-né.
ISBN: 963-640-570-4 fűzött: 600 Ft
Pálmay József: Székely nemesi családok. 1. köt. Háromszék vármegye nemes családjai: Abod – István. Hasonmás kiad. Charta.
ISBN: 973-99613-0-4 kötött: 5500 Ft
Papházi Tivadar: Cispelkődések. 77 epigramma. Bíró.
ISBN: 963-8363-93-2 fűzött: 300 Ft
Parti Nagy Lajos: Hősöm tere. A Tisztabúza éjszakája. Magvető.
ISBN: 963-14-2208-9 kötött: 1690 Ft
Patakí Ferenc: Rendszerváltók és bűnbakok. Társadalom-életkanti módszertek. Osiris. (Osiris zsebkönyvtár)
ISBN: 963-379-713-6 kötött: 1500 Ft
Pavlik Oszkár – Szilágyi Imréné: Szaktanácsadók kézikönyve. Tanácsadás - fejlesztés. FPI.
ISBN: 963-501-177-6 kötött: 1870 Ft

Az Első Budai Árverezőházban

Bp. II. Kapás u. 5–9. Moszkva tértől 5 percre megnyílt

Notting Hill Antikvárium

szolgáltatások:

- előjegyezhető címek
- könyvárverés – minden hónap első szerdáján, 17 órakor
- bizományosi értékesítés
- értékesítés árverésen

speciális gyűjtőkör:

- a film világának kiadványai
- könyvek, fotók, poszterek
- egyetemi jegyzetek átvétele, értékesítése – bármely szakról

TELEFON: 212-55-38
NYITVA: 14–18 óráig,
SZEPTEMBERTŐL
10–18 óráig

Pázmány Péter: Válogatott prédikációk. Balassi. (Millenniumi könyvtár 76.) ISBN: 963-506-346-6 kötött: 590 Ft
Penna Historiae. Esszék. Mentor. ISBN: 973-8002-13-3 fűzött: 1020 Ft
Petőficz András: Medúza. Noran. ISBN: 963-9048-83-6 kötött: 1200 Ft
Place, François: Hajsók könyve. Elektra. (Ifjú felfedezők) ISBN: 963-9205-43-5 kötött: 960 Ft
Planche, Bernard: Hódítók könyve. Elektra. (Ifjú felfedezők) ISBN: 963-9205-42-7 kötött: 960 Ft
Polgár Ernő: A Szent István parki fák. Novellák. Novella. ISBN: 963-7953-39-1 fűzött: 980 Ft
Politikailag korrekt. Balliberális eszmetutatók határok nélkül. Kairosz. ISBN: 963-9302-03-0 fűzött: 1600 Ft
Polner Zoltán: Isten zsámolyánál. Népi vallásos költészet. Bába. (Tisza hangja 50.) ISBN: 963-9144-66-5 fűzött: 1450 Ft
Pomogáts Béla: Az írás értelme. Tanulmányok és elemzések. Kortárs. ISBN: 963-8464-91-7 fűzött: 1260 Ft
Pongrácz György: Szikrázó cipők. Az ötszörös gólkirály Tichy. átd. bőv. kiad. Harang K. ISBN: 963-8298-03-0 fűzött: 1480 Ft
Poós Zoltán: Felkészülés kedvenc mondatomra. Balassi. ISBN: 963-506-335-0 fűzött: 1500 Ft
Pótlapok a Hatályos jogszabályok gyűjteménye című kiadványhoz, 106.. 2000. február 29-i állapot. KJK-KERSZÓV. ISBN: 963-222-322-5 fűzött: 32782 Ft
Puskás Ildikó: Lélek a körforgásban. A hinduizmus születése. Balassi. ISBN: 963-506-328-8 kötött: 1800 Ft
Putnín, Vladimir Vladimirovics: Szemtől szemben Putyinnal. Ferenczy + Pannonica. ISBN: 963-9252-12-3 kötött: 1690 Ft

R

Rába György: Remények és csalódások. Elbeszélések. Orpheusz Kv. ISBN: 963-9101-65-6 fűzött: 1200 Ft
Rad, Gerhard von: Az Öszövség teológiája. 1. köt. Izrael történeti hagyományainak teológiája. Osiris. (Osiris tankönyvek) ISBN: 963-379-668-7 kötött: 2480 Ft
Radiátorok és egyéb hőleadók. ÉTK M. Épít. Kat. Szerk. (Tervezési téma sorozat) fűzött: 1600 Ft
Radnai Gaborné: Lady Betty. Radnai K. ISBN: 963-00-2944-8 fűzött: 998 Ft
Radzinskij, Edvard: Az eleven Raszputyin. Európa. ISBN: 963-07-6728-7 kötött: 2500 Ft
Rákos Péter: Nemzeti jelleg. A miénk és a másoké: öncsalások és előítéletek mint történelmi formálódó tényezők. Kalligram. ISBN: 80-7149-347-3 fűzött: 1100 Ft
Rimbaud, Arthur: Arthur Rimbaud versei. Sziget. (Sziget verseskönyvek) ISBN: 963-8138-42-4 kötött: 1380 Ft
Romlás és reménység. Magyar évszázadok. Kortárs – Magyarok Világszövetsége. ISBN: 963-9297-02-X fűzött: 2000 Ft
Roth, Philip: Kommunistaához mentem feleségül. Európa. ISBN: 963-07-6717-1 kötött: 1900 Ft
Russell, Stephen – Kolb, Jürgen: A szexuális masszáz és a Tao. M. Kvkklub – Oficina Nova. ISBN: 963-548-681-2 kötött: 2200 Ft

S

Saint-John Perse: Dicséretetek ; Királyok dicsősége ; Anabázis. Noran ISBN: 963-9048-71-2 fűzött: 996 Ft
Sasvári Rudolf: Klasszikus magánnyomozástán. Alfa Communication. ISBN: 963-00-3189-2 fűzött: 1590 Ft
Savinio, Alberto: Il signor Münster ; Primo amore di Bombasto. Noran. (Leonardo könyvek) ISBN: 963-9048-73-9 fűzött: 1200 Ft
Schäffer Erzsébet: Pipacsvirágom. Történetek útközben. Cartafilus. ISBN: 963-9303-04-6 kötött: 1200 Ft
Schanda Balázs: Magyar állami egyházjog. Szt. István Társulat. (Bibliotheca Institutii Postgradualis Iuris Canonici Universitatis Catholicae de Petro Pázmány nominatae 4.) ISBN: 963-361-134-2 fűzött: 1600 Ft
Scharitzky Viktor: Vektorgeometria és lineáris algebra. 7. kiad. ISBN: 963-19-1035-0 fűzött: 1142 Ft
Schrott, Ernst: Ájúrveda minden napra. M. Kvkklub. ISBN: 963-548-998-6 fűzött: 2190 Ft
Schwengeler, Bruno: Ha fáj a szív... Ethos. ISBN: 963-00-2666-X fűzött: 950 Ft
Sebők Éva: Felsőtét. Kairosz. ISBN: 963-9302-08-2 fűzött: 1200 Ft
Sekuler, Robert – Blake, Randolph: Észlelés. Osiris. (Osiris tankönyvek) ISBN: 963-379-634-7 kötött: 3500 Ft
Semling, Marlon: Játékos figurák egyszerű

anyagokból. [Szabásmintákkal]. Cser K. (Szinnes ötletek 2000/4.) ISBN: 963-9003-85-9 fűzött: 547 Ft
Shakespeare, William: William Shakespeare összes művei [CD-ROM]. Arcanum. (Arcanum digitéka) 5600 Ft
Shem, Samuel: Doktorgyár. Az isten háza. M. Kvkklub. ISBN: 963-547-154-8 fűzött: 1650 Ft
Siklós István: A fennmaradás társadalmi programja. A pénzürmali rendszer alternatívája. Éliás K. ISBN: 963-86072-0-3 fűzött: 1200 Ft
Siklósi Pál: A sátn hatalmában. Kornétás. ISBN: 963-7843-82-5 fűzött: 890 Ft
Simon László, L.: met AMorf ózis. Válogatás az 1993 és 1999 között készült letrista és konkrét művekből. Orpheusz. ISBN: 963-9101-67-2 fűzött: 690 Ft
Skiera, Ehrenhard: Egy antropológiai pedagógia alapvonalai. Eötvös J. Kvk. (ELTE TFK Neveléstudományi Tanszékének közleményei 7.) ISBN: 963-462-948-2 fűzött: 411 Ft
Smith, Peter C.: Stukák. Hajja. (20. századi hadtörténet) ISBN: 963-9037-91-5 kötött: 2800 Ft
Spöck, Mike: Aszok. A világ legjobb vadászpölcéi, 1914–2000. Hajja. (20. századi hadtörténet) ISBN: 963-9037-90-7 kötött: 1995 Ft
Spiró György: Álmodtam neked. [Régi és új novellák]. Scolar. ISBN: 963-9193-33-X fűzött: 1176 Ft
Steel, Danielle: Kaleidoszkóp. 2. kiad. Maceenas. ISBN: 963-9025-15-1 fűzött: 625 Ft
Stéphanie: Savanyú uborka csokoládéval. Ciceró. (Tök jó könyvek) ISBN: 963-539-290-7 fűzött: 1290 Ft
Stier Gábor: A Putyin-rejtély. Egy választás anatómiája. Korona. ISBN: 963-9191-63-9 fűzött: 990 Ft

SZ

Szabó Árpád: Aranygyapjú. 3. átd. kiad. L'Harmattan. ISBN: 963-00-2724-0 fűzött: 1950 Ft
Szabó Lőrinc: Tücsökeze. Rajzok egy élet tájáról, 1945–1957. 1. Osiris. (Millenniumi könyvtár 57.) ISBN: 963-379-832-9 kötött: 1180 Ft (1-2.köt.)
Szabó Lőrinc: Tücsökeze. Rajzok egy élet tájáról, 1945–1957. 2. Osiris. (Millenniumi könyvtár 58.) ISBN: 963-379-833-7 kötött:
Szabó Lőrinc – Vékesné Korzát Erzsébet: Huszonöt év. Szabó Lőrinc és Vékesné Korzát Erzsébet levelezése. Magvető. ISBN: 963-14-2199-6 kötött: 2990 Ft
Szabó Magda: A Danaida. Európa. ISBN: 963-07-6734-1 kötött: 1300 Ft
Szabó Magda: Sziget-kék. Holnap. ISBN: 963-346-379-3 kötött: 990 Ft
Szalai László: Válogatott történeti tanulmányok. Osiris. (Millenniumi magyar történelem.) ISBN: 963-379-684-9 kötött: 1980 Ft
Szállinger Balázs: Kievezen a vajból. Erdélyi Híradó. (Előretölt. Helyőrség könyvek) ISBN: 973-8045-16-9 fűzött: 650 Ft
Számveber Norbert: Nehézpáncélosok. A német 503. nehézpáncélos-osztály magyarországi harcát. Paktum – Hadtört. Lvt. (Hadtörténelmi levéltári kiadványok) ISBN: 963-00-2526-4 fűzött: 1290 Ft
Szántó Erika: Ember – díszletek nélkül. Saxum. (Az élet dolgai) ISBN: 963-9084-79-4 fűzött: 880 Ft
Szász Gábor: Matematika 2. Többváltozós és vektorfüggvények, lineáris algebra, sorok, komplex függvények, algebrai egyenletek. 6. kiad. Nemz. Tankvk. ISBN: 963-19-0871-2 kötött: 2856 Ft
Szécsi Magda: Csak vitt a szél. Szerelmes meseregény. Magister '93. ISBN: 963-8357-18-5 fűzött: 990 Ft
Szenczi Molnár Albert: "Te benned bízunk...". Ister. (Ister magyar klasszikusok) ISBN: 963-9243-11-6 fűzött: 1110 Ft
Szenczi Tóth Károly: Mung tanár úr eltönése. General Press. ISBN: 963-9076-99-6 kötött: 1300 Ft
Szent Biblia azaz Istennek Ó és Új testamentumában foglaltatott egész Szent Írás. M. Biblia-társ. ISBN: 963-300-810-7 kötött: 1600 Ft
Szent István intelmi Szent Imre herceghez. Szent István királynak az erkölcök tanításáról való könyve Szent Imre herceghez: a bécsi császári palota Könyvesházának XV. századbeli kézzel írott törvénykönyvéből. [Repr. kiad.] [s.n.] fűzött: 740 Ft
Szentkuthy Miklós: Bezárult Európa. Regény 1949. Magvető. ISBN: 963-14-2196-1 kötött: 1690 Ft
Szép Ernő: Emberszag. Osiris. (Millenniumi könyvtár)

ISBN: 963-379-844-2 kötött: 590 Ft
Szepesi Attila: Kilenc bagoly. Ister. ISBN: 963-9243-17-5 fűzött: 750 Ft
Szerb Antal: A Pendragon legenda. 1. 11. kiad. Magvető. (Millenniumi könyvtár) ISBN: 963-142-205-4 kötött: 1180 Ft (1–2. köt.)
Szerb Antal: A Pendragon legenda. 2. 11. kiad. Magvető. (Millenniumi könyvtár) ISBN: 963-142-206-2 kötött: 1180 Ft (1–2. köt.)
Szilágyi Ákos: Borisz Sztár és a szátrévegek. Raszputyintól Putyinig. Helikon. ISBN: 963-208-644-9 fűzött: 1950 Ft
Sztár Katalin: A prózanyelv Kosztolányinál. ELTE BTK. (Asteriskos / Eötvös Loránd Tudományegyetem bölcsészdoktori értekezések = Universitas Scientiarum Budapestinensis de Rolandis Eötvös nominata dissertationes philosophiae doctoris 1.) ISBN: 963-463-340-4 fűzött: 1800 Ft

T

Takács András: Csallóközi néptáncok. Kalligram. (Csallóközi kiskönyvtár) ISBN: 80-7149-297-3 kötött: 1900 Ft
Takács Gyula: A Jelenések könyve. Egzegézis: jegyzet. Paulus Hungarus – Kairosz. ISBN: 963-9302-04-X fűzött: 2800 Ft
Tamási Áron: Magyari rózsafa. Kairosz. ISBN: 963-9302-10-4 kötött: 1800 Ft
Tamási Áron: Szűzmáriás királyfi ; Zöld ág. Regények. Püski. ISBN: 963-9188-78-6 kötött: 1250 Ft
Tandori Dező: Egy talált tárgy megisztítása. Fekete Sas. ISBN: 963-8254-80-7 fűzött: 1500 Ft
Tarbay Ede: Pannonia Christiana. Válogatott versek. 1990-1999. Fekete Sas. ISBN: 963-8254-75-0 fűzött: 900 Ft
Tarcsai Szabó Tibor: Pamuhihóke és sámse-mék. Meseregény. Ciceró. ISBN: 963-539-295-8 kötött: 1590 Ft
Tar Sándor: Nóra jön. Válogatott és új novellák. Magvető. ISBN: 963-14-2195-3 kötött: 1890 Ft
Társasági törvény, cégtörvény. Jogszabály, jog-elemzés. 2. átd. és bőv. kiad. HVG-ORAC. ISBN: 963-9203-50-5 fűzött: 5824 Ft
Temesi Ferenc: Királyáldozat. M. Kvkklub. ISBN: 963-547-167-X kötött: 1660 Ft
Tersánszky J. Jenő: Ill. Bandika a vészben. K.u.K. K. (Unikum könyvek) ISBN: 963-9173-53-3 kötött: 1300 Ft
Terium non datur. Válogatott logikai-metodológiai tanulmányok, 1984-1990. Osiris. (Osiris könyvtár.) ISBN: 963-379-637-7 fűzött: 1680 Ft
Timár György: Nevető lexikon és agyrémszótár. Fekete Sas. ISBN: 963-8254-891-5 fűzött: 784 Ft
Tizenötök Európá! Közösségi politikák – nemzeti politikák. Osiris. (Magyarország az Európai Unióban) ISBN: 963-379-723-3 fűzött: 2480 Ft
Tökéczki László: Tisza István eszmei, politikai arca. Kairosz. ISBN: 963-9137-95-2 fűzött: 1700 Ft
Tóka Péter: A drogbarók ügyvédje. Intermix H. (Eastern-bestseller könyvek) ISBN: 963-00-3272-4 fűzött: 1198 Ft
Topol, Jáchym: Anygal. Kalligram. ISBN: 80-7149-343-0 kötött: 1200 Ft
Török Katalin – Moser Györgyné: A vérszegénység és étrendi kezelése. Kiváltó okok, tünetek, megelőzési és kezelési lehetőségek: receptek, gyakorlati tanácsok. Golden Book. (Diétás szakácskönyvek) ISBN: 963-8232-95-1 fűzött: 1490 Ft
Tört pálcák. Írások Szerb Antalról 1949-től napjainkig. 2. Nemz. Tankvk. ISBN: 963-19-0987-5 fűzött: 1930 Ft
Tóth János, C.: Misterium Hungarorum. A magyarok titka. Magyarországrét, Édes Hazánkért K. ISBN: 963-03-9941-5 fűzött: 1000 Ft
Tournier, Michel: Eleázár avagy A forrás és a csipkebokor. Sík. ISBN: 963-9270-03-2 kötött: 1100 Ft
Tüskés Tibor: Az exponált idő. Pro Pannonia. (Pannónia könyvek) ISBN: 963-9079-53-7 kötött: 1500 Ft

U

Ugye, hogy nem felejtesd el... Dalk. szanconk. 1900-1940. Ister. ISBN: 963-9243-13-2 kötött: 1300 Ft
Urban Gyula: A kacsaláki rejtély. Nyomozókönyv kisiskolásoknak. Kráter Műhely Egyes. ISBN: 963-9195-19-7 kötött: 1300 Ft

V

Vadásziskola. 2. átd. kiad. Hubertus Vadkereskedelmi Kft. ISBN: 963-03-9945-8 kötött: 7188 Ft
Változó népi kultúra. Társadalomnéprajzi vizsgálat Havadon. Kriterion. ISBN: 973-26-0599-5 fűzött: 1400 Ft
Vámszer Géza: Helytörténeti adatok a hajdani

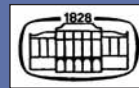
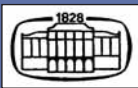
Csik vármegye (Csik, Gyergyó és Kászon) településtörténetéhez. Pallas-Akadémia. ISBN: 973-9287-72-7 fűzött: 1200 Ft
Vas István: Nehéz szerelem: Előjáték. Elveszett otthonok. 1. r. A tavalyi hó. Regény. Holnap. (Vas István művei. 1.) ISBN: 963-346-354-8 kötött: 1800 Ft
Vas Zoltán: 888 kérdés és válasz az állatok világáról. Kheiron '97. ISBN: 963-85949-8-5 fűzött: 275 Ft
Vekerdy Tamás: A színészi hatás eszközei – Zemani mester műveinek. Lélektani elemzés. 3. jav. és bőv. kiad. Ökonet Kft. (Ursa minor könyvek) ISBN: 963-03-8854-5 kötött: 2900 Ft
Verecs Dániel: Férfibűv és történeti gyász. Glosszák Wesselényi Miklós életéhez, művéhez, eszmévilágához. Pallas-Akadémia. (Bibliotheca Transylvanica) ISBN: 973-9287-92-1 fűzött: 1600 Ft
Verecs István: Kutyapiac. Kalauz a választás-hoz, vásárláshoz. Saxum. ISBN: 963-9084-74-3 kötött: 1600 Ft
Vermes Géza: Gondviselészerű véletlenek. Önéletrajz. Osiris. ISBN: 963-379-775-6 fűzött: 1480 Ft
Verne, Jules: Dráma Mexikóban... ; Költemények. Unikornis. (Jules Verne összes művei 36. köt.) ISBN: 963-427-374-2 kötött: 2900 Ft
Verstár '98. A magyar líra klasszikusai: félszáz költő összes verse: 10 000 vers, 5 óra hanganyag [CD-ROM]. Arcanum. (Arcanum digitéka) ISBN: 963-85923-1-1 7840 Ft
Vidéky Nándor: Patavédelem. Repr. kiad. Lapu BT. ISBN: 963-85847-6-2 fűzött: 299 Ft
Vigotskij, Lev Semjonovics: Gondolkodás és beszéd. Trezor. ISBN: 963-9088-40-4 kötött: 2900 Ft
Vilcecs Béla: Radnóti Miklós. Elektra. (Élet-kép sorozat) ISBN: 963-9205-49-4 kötött: 1180 Ft
Viola József: "Élni", 1950–1980. Orpheusz Kv. ISBN: 963-9101-64-8 fűzött: 1200 Ft
Vonnegut, Kurt: A hamvaskék sárkány. Maceenas. ISBN: 963-203-020-6 kötött: 1490 Ft

W

Wagner, Richard: Tristan und Isolde. Handlung in drei Aufzügen. Typotex. ISBN: 963-9132-73-X fűzött: 950 Ft
Wass Albert: Az antikrisztus és a pásztrok. Mentor. (Wass Albert életmű-sorozat) ISBN: 973-8002-12-5 fűzött: 1200 Ft
Wetzel-Maessmanns, Sigríd: Vízfestés. Cser K. (Szinés ötletek 2000/5.) ISBN: 963-9003-89-1 fűzött: 547 Ft
Wigmore, Ann: Búfút. Hogyan termesztük és használjuk a búzafutvet a lehető legteljesebb egészség és életerő megvalósítása végett. Mandala Veda. (Élő ételek) ISBN: 963-86018-3-3 fűzött: 1150 Ft
Winkler László: Magyar repülők, repülő magyarok. [Repüléstörténeti kézikönyv a kezdetektől napjainkig]. Pallas Stúdió. ISBN: 963-9207-25-X kötött: 4000 Ft

Z

Zilahy Lajos: Két fogoly. Unikornis. (A magyar próza klasszikusai 76. köt.) ISBN: 963-427-376-9 kötött: 2900 Ft
Zimányi Ágnes: Filozófiai meghatározások gyűjteménye. 3. bőv. átd. kiad. Új Ember (Új Ember füzetek) ISBN: 963-7688-40-4 fűzött: 390 Ft
Zoltán Péter: Híres történetek – nagy egyéniségek. 1. Boszorkánytánc vásznon, ecsettel. Hungarovox. ISBN: 963-9292-01-X fűzött: 990 Ft
Zolt Béla: Az igazi szerelem. Válogatott novellák. Noran. (Ködlavagok) ISBN: 963-9048-66-6 fűzött: 860 Ft

Halász Előd, Földes Csaba, Uzonyi Pál Német–magyar kisszótár Magyar–német kisszótár Új német helyesírással

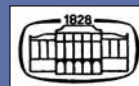
- legmodernebb kétnyelvű kisszótártípus
- a németül tanuló gyerekek, diákok és felnőttek igényeit magas szinten kielégítő szótár
- a középszintű nyelvtudás eléréséig hasznos segédeszköz
- mindkét kötet 30–30000 címszót tartalmaz
- nagy hangsúlyt kap az informatika, a kereskedelem, a politika, a pénzügy, a gazdaság, a bankszakma, a közlekedés és a tőzsde
- a szótárak függeléke tartalmazza a földrészek, országok, városok nevét, a matematikai kifejezéseket, a német rövidítéseket és a leggyakoribb rendhagyó igék táblázatát

Ára 2500 Ft kötetenként

AKADÉMIAI KIADÓ VEVŐSZOLGÁLAT
Telefon: 464-8200, Fax: 464-8201
E-mail: custservice@akkr.hu Honlap: www.akkr.hu

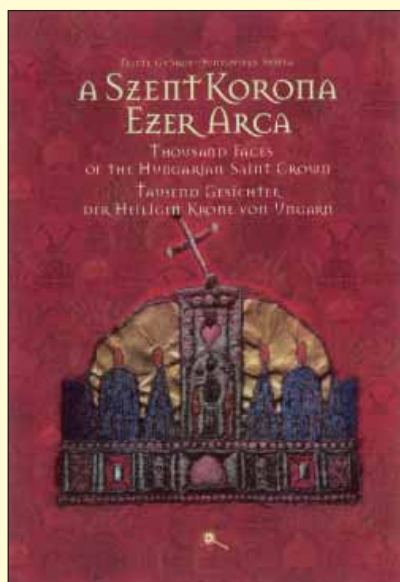

A Kairosz Kiadó ajánlata

Fekete György –
Sunyovszky Sylvia

**A
Szent
Korona
ezer arca**

A/4,
250 oldal,
1000 színes képpel,
kötve, enveloppal
6800 Ft

A Dávid Katalin akadémikus művészettörténész bevezetőjével megjelenő kötet az egyházi és világi koronaábrázolások terjedelmes gyűjteményének legjellemzőbb, legérdekesebb darabjait ábrázolja 1000 színes képen. A válogatás többek között a következő területeken fellelhető koronaábrázolásokat közli: festmények, szobrok, érmék, emlékművek, mozaikok, üvegablakok, fegyverek, népművészeti alkotások, reklámok és a hétköznapok sokféle más tárgya, műve, eszköze.

A könyv megvásárolható minden nagyobb könyvesboltban, és megrendelhető a kiadótól
1134 Budapest, Apály utca 2/B. Telefon/fax: 359-9825

Kőszeghy Elemér

Magyarországi ötvösjegyek a középkortól 1867-ig

Reprint kiadás

Az 1936-ban kétnyelvű – magyar és német – kiadásban napvilágot látott mű a történelmi Magyarországhoz tartozó városok szerinti csoportosításban tartalmazza a műkincsek ötvösjegyeit, mestereit, tulajdonosait és egyéb adatait.

Magyarország különböző részein már a XIV. századból megtaláljuk egymástól eltérő bélyegzések nyomait korabeli ötvösműveken. A XVI. századtól kezdve az ötvöstárgyak bélyegzése általánossá vált a céhekben, ha a bélyegzés módja nem is vált egységessé. 1867-től a fémfinomság vizsgálata állami hivatalok hatáskörébe került, s e téren az osztrákokéhoz hasonló fémjelzési rendszer lépett életbe. Ez az oka annak, hogy a Magyarországi ötvösjegyek... c. munka csak eddig az időpontig ismerteti a jeleket, hiszen azon túl már alig érdeklő a művészettörténeti kutatást az ötvöstárgyak származása.

A mű napjainkra olyan könyvritkasággá vált, hogy antikváriumokban, aukciókon is nagy szerencsével lehetett csak hozzájutni az eredeti kiadás példányaihoz.

ISBN 963 85500 1 5

Ára 5800 Ft

5 példánytól 4930 Ft/példány

2013
ötvösjegyek
hasonmásával
48 szövegközi ábrával
30 műmellettkel

Kőszeghy Elemér

Magyarországi
ötvösjegyek
a középkortól
1867-ig

Merkzeichen der
Goldschmiede Ungarns
vom Mittelalter bis 1867

Reprint kiadás

Megrendelhető, megvásárolható: Kiss József Könyvkiadó
1114 Budapest, Kanizsai utca 41.
Telefon/fax: 466-0703

A megrendeléseket postán, utánvétellel teljesítjük, a postaköltséget felszámítjuk.